

Zakonodajno-pravna služba je na podlagi prvega odstavka 153. člena Poslovnika državnega zbora pripravila neuradno prečiščeno besedilo Zakona o pravdnem postopku, ki obsega:

- Zakon o pravdnem postopku – ZPP (Uradni list RS, št. 26/99 z dne 15. 4. 1999),
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pravdnem postopku – ZPP-A (Uradni list RS, št. 96/02 z dne 14. 11. 2002),
- Odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije o razveljavitvi šestega odstavka 168. člena Zakona o pravdnem postopku, kolikor gre za sodne takse za vložitev tožbe, št. U-I-255/99-28 (Uradni list RS, št. 58/03 z dne 18. 6. 2003),
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pravdnem postopku – ZPP-B (Uradni list RS, št. 2/04 z dne 15. 1. 2004),
- Zakon o delovnih in socialnih sodiščih – ZDSS-1 (Uradni list RS, št. 2/04 z dne 15. 1. 2004 in 10/04 – popravek z dne 5. 2. 2004),
- Odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije o delni razveljavitvi 11. člena Zakona o pravdnem postopku, št. U-I-145/03-9 (Uradni list RS, št. 69/05 z dne 22. 7. 2005),
- Odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije o razveljavitvi prvega odstavka 105.a člena Zakona o pravdnem postopku, št. U-I-74/05 (Uradni list RS, št. 90/05 z dne 10. 10. 2005), kolikor določa, da je treba vlogi, ki vsebuje napoved pritožbe, v postopkih za izdajo plačilnega naloga v gospodarskih sporih priložiti dokazilo o plačilu sodne takse,
- Odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije o delni razveljavitvi 366. člena Zakona o pravdnem postopku, št. U-I-55/04-10 (Uradni list RS, št. 43/06 z dne 21. 4. 2006),
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pravdnem postopku – ZPP-C (Uradni list RS, št. 52/07 z dne 12.6.2007),
- Zakon o arbitraži – ZArbit (Uradni list RS, št. 45/08 z dne 9. 5. 2008),
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pravdnem postopku – ZPP-D (Uradni list RS, št. 45/08 z dne 9. 5. 2008),
- Odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije o ugotovitvi neskladja Zakona o pravdnem postopku z Ustavo in o načinu izvršitve odločbe do odprave ugotovljenega neskladja, št. U-I-146/07-34 (Uradni list RS, št. 111/08 z dne 25.11. 2008),

- Odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije o razveljavitvi četrtega, petega in šestega odstavka 143. člena Zakona o pravnem postopku, št. U-I-279/08-14 (Uradni list RS, št. 57/09 z dne 24.7.2009) in o načinu izvršitve odločbe do drugačne zakonske ureditve,
- Odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije o razveljavitvi drugega odstavka 282. člena Zakona o pravnem postopku, št. U-I-164/09-13 (Uradni list RS, št. 12/10 z dne 19.2.2010),
- Odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije o razveljavitvi drugega odstavka 108. člena Zakona o pravnem postopku, št. U-I-200/09-14 (Uradni list RS, št. 50/10 z dne 24.6.2010),
- Odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije o razveljavitvi prvega odstavka 282. člena Zakona o pravnem postopku, št. U-I-161/10-12 (Uradni list RS, št. 107/10 z dne 29.12.2010),
- Odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije o delni razveljavitvi petega odstavka 98. člena Zakona o pravnem postopku, št. U-I-74/12-6 (Uradni list RS, št. 75/10 z dne 5. 10. 2012).

Številka: 710-01/12-9/1
Datum: 5. 10. 2012
EPA 670-VI

Božo Strle
vodja Zakonodajno-pravne službe

ZAKON O PRAVDNEM POSTOPKU**NEURADNO PREČIŠČENO BESEDILO
(ZPP-NPB8)**Prvi del
SPLOŠNE DOLOČBEPrvo poglavje
TEMELJNE DOLOČBE

1. člen

Ta zakon določa pravila postopka, po katerih sodišče obravnava in odloča v sporih iz osebnih in družinskih razmerij, ter v sporih iz premoženjskih in drugih civilnopravnih razmerij fizičnih in pravnih oseb, razen če so kateri od navedenih sporov po posebnem zakonu v pristojnosti specializiranega sodišča ali drugega organa.

2. člen

V pravnem postopku odloča sodišče v mejah postavljenih zahtevkov.

Sodišče ne sme odreči odločitve o zahtevku, za katerega je pristojno sodišče.

3. člen

Stranke lahko prosto razpolagajo z zahtevki, ki so jih postavile v postopku.

Stranke se lahko odpovejo svojemu zahtevku, pripoznajo nasprotnikov zahtevkov in se poravnajo.

Sodišče ne prizna razpolaganja strank:

1. ki nasprotuje prisilnim predpisom;
2. ki nasprotuje moralnim pravilom.

4. člen

Sodišče odloči o tožbenem zahtevku na podlagi ustnega, neposrednega in javnega obravnavanja.

Če zakon tako določa, odloči sodišče o tožbenem zahtevku na podlagi pisno izvedenih pravnih dejanj in na podlagi posredno izvedenih dokazov.

5. člen

Sodišče mora dati vsaki stranki možnost, da se izjavi o zahtevkih in navedbah nasprotne stranke.

Samo tedaj, če ta zakon tako določa, sme sodišče odločiti o zahtevku, o katerem nasprotni stranki ni bila dana možnost, da se izjavi.

6. člen

Pravdni postopek teče v jeziku, ki je pri sodišču v uradni rabi.

Stranke in drugi udeleženci v postopku imajo pravico, da uporabljajo svoj jezik v skladu z zakonom.

7. člen

Stranke morajo navesti vsa dejstva, na katera opirajo svoje zahtevke, in predlagati dokaze, s katerimi se ta dejstva dokazujejo.

Sodišče sme ugotoviti dejstva, ki jih stranke niso navajale, in izvajati dokaze, ki jih stranke niso predlagale, če izhaja iz obravnave in dokazovanja, da imajo stranke namen razpolagati z zahtevki, s katerimi ne morejo razpolagati (tretji odstavek 3. člena), vendar svoje odločbe ne sme opreti na dejstva, glede katerih strankam ni bila dana možnost, da se o njih izjavijo.

8. člen

Katera dejstva se štejejo za dokazana, odloči sodišče po svojem prepričanju na podlagi vestne in skrbne presoje vsakega dokaza posebej in vseh dokazov skupaj ter na podlagi uspeha celotnega postopka.

9. člen

Stranke, njihovi zakoniti zastopniki in pooblaščenci morajo pred sodiščem govoriti resnico in pošteno uporabljati pravice, ki jih imajo po tem zakonu.

10. člen

Državni organi, organi lokalnih skupnosti, nosilci javnih pooblastil ter druge osebe in organizacije, ki razpolagajo s podatki, potrebnimi za odločitev, so dolžni, ne glede na določbe o varstvu osebnih in drugih podatkov, na zahtevo sodišča brezplačno posredovati zahtevane podatke.

11. člen

Sodišče si mora prizadevati, da se opravi postopek brez zavlačevanja in s čim manjšimi stroški, in onemogočiti vsako zlorabo pravic, ki jih imajo stranke v postopku.

Če stranke, intervenienti, njihovi zakoniti zastopniki in pooblaščenci z namenom škodovati drugemu ali s ciljem, ki je v nasprotju z dobrimi običaji, vestnostjo in poštenjem, zlorabljajo pravice, ki jih imajo po tem zakonu, jim sodišče lahko izreče denarno kazen ali druge ukrepe, določene s tem zakonom.

Sodišče lahko ob zlorabi pravic izreče denarno kazen do 1.300 eurov.

Sodišče izreče denarno kazen s sklepom. V sklepu določi rok, v katerem je treba kazen plačati. Rok za plačilo kazni ne sme biti krajši od 15 dni in ne daljši od treh mesecev.

12. člen

Stranko, ki nima pooblaščenca in ki iz nevednosti ne uporablja procesnih pravic, ki jih ima po tem zakonu, opozori sodišče, katera pravdna dejanja lahko opravi.

13. člen

Kadar je odločba sodišča odvisna od predhodne rešitve vprašanja, ali obstaja kakšna pravica ali pravno razmerje (predhodno vprašanje), pa o njem še ni odločilo sodišče ali kakšen drug pristojen organ, lahko sodišče samo reši to vprašanje, če ni s posebnimi predpisi drugače določeno.

Rešitev predhodnega vprašanja ima pravni učinek samo v pravdi, v kateri je bilo vprašanje rešeno.

14. člen

Kadar temelji tožbeni zahtevek na istem dejanskem stanju, na podlagi katerega je že bilo odločeno v kazenskem postopku, je sodišče vezano na pravnomočno obsodilno sodbo, izdano v kazenskem postopku, samo glede obstoja kaznivega dejanja in kazenske odgovornosti storilca.

15. člen

V pravnem postopku sodi sodnik posameznik.

Zakon določa, v katerih primerih sodi senat.

Strokovni sodelavec opravlja v pravnem postopku tista procesna dejanja, za katera je tako določeno z zakonom.

Pooblastila, ki jih ima sodnik, ima v postopku, v katerem sodi senat, predsednik senata, če ta zakon ne določa drugače.

16. člen

Če za posamezna pravdna dejanja ni z zakonom določeno, v kakšni obliki se lahko opravijo, jih opravijo stranke zunaj naroka pisno, na naroku pa ustno.

16.a člen

Kjer ta zakon določa pisno obliko se šteje, da je elektronska oblika enakovredna pisni, če so podatki v elektronski obliki primerni za obdelavo na sodišču, dosegljivi in primerni za poznejšo uporabo.

Podatkom v elektronski obliki se ne sme odreči dokazne vrednosti samo zato, ker so v elektronski obliki.

Drugo poglavje **PRISTOJNOST IN SESTAVA SODIŠČA**

1. Skupne določbe

17. člen

Sodišče presodi po uradni dolžnosti takoj po prejemu tožbe, ali je sodišče pristojno in v kakšni sestavi je pristojno.

Pristojnost se presodi na podlagi navedb v tožbi in na podlagi dejstev, ki so sodišču znana.

Če se med postopkom spremenijo okoliščine, na katere se opira pristojnost sodišča, ali če tožeča stranka zmanjša tožbeni zahtevek, ostane sodišče, ki je bilo pristojno ob vložitvi tožbe, pristojno še naprej, čeprav bi bilo zaradi teh sprememb pristojno drugo sodišče iste vrste.

18. člen

Sodišče mora med postopkom ves čas po uradni dolžnosti paziti, ali spada odločitev o sporu v sodno pristojnost.

Če sodišče med postopkom ugotovi, da za odločitev o sporu ni pristojno sodišče, temveč kakšen drug organ, se izreče za nepristojno, razveljavi opravljena pravdna dejanja in zavrže tožbo.

Če sodišče med postopkom ugotovi, da za odločitev o sporu ni pristojno sodišče Republike Slovenije, se po uradni dolžnosti izreče za nepristojno, razveljavi opravljena pravdna dejanja in zavrže tožbo, razen v primerih, ko je pristojnost sodišča Republike Slovenije odvisna od privolitve tožene stranke, ona pa je v to privolila.

19. člen

Vsako sodišče mora med postopkom ves čas po uradni dolžnosti paziti na svojo stvarno pristojnost.

Okrožno sodišče se lahko po uradni dolžnosti izreče za stvarno nepristojno za zadeve iz pristojnosti okrajnega sodišča ob predhodnem preizkusu tožbe, na ugovor tožene stranke, ki ga lahko ta poda najkasneje v odgovoru na tožbo, pa do razpisa glavne obravnave.

Zoper sklep okrajnega sodišča, s katerim se je izreklo za stvarno pristojno, ni pritožbe.

20. člen

Kadar senat med postopkom po uradni dolžnosti ali na ugovor strank ugotovi, da gre za spor, ki bi ga moral razsoditi sodnik posameznik tega sodišča, se nadaljuje postopek po pravnomočnosti sklepa pred sodnikom posameznikom, in sicer, če je mogoče, pred predsednikom tega senata kot sodnikom posameznikom. Sodnik posameznik je vezan na pravnomočno odločbo, s katero se mu zadeva odstopi.

V primeru iz prvega odstavka tega člena lahko senat glede na stanje postopka odloči, da ne odstopi zadeve sodniku posamezniku, temveč da sam opravi postopek. Zoper tako odločbo senata ni pritožbe.

Če je odločil senat o sporu, ki bi ga bil moral razsoditi sodnik posameznik, se taka odločba ne more izpodbijati zaradi tega, ker je ni izdal sodnik posameznik.

Če sodnik posameznik med postopkom po uradni dolžnosti ali na ugovor strank spozna, da bi moral spor razsoditi senat tega sodišča, se postopek nadaljuje pred senatom. Zoper tak sklep sodnika posameznika ni pritožbe.

21. člen

Kadar sodišče ugotovi, da bi bilo treba opraviti postopek po pravilih nepravdnega postopka, ustavi s sklepom pravnomočni postopek, če še ni izdana odločba o glavni stvari. Po pravnomočnosti sklepa se postopek nadaljuje po pravilih nepravdnega postopka pred pristojnim sodiščem.

Dejanja, ki jih je opravilo pravnomočno sodišče, ter izdane odločbe niso brez veljave samo zaradi tega, ker so bila opravljena oziroma izdane v pravnem postopku.

22. člen

Sodišče se lahko izreče za krajevno nepristojno na ugovor tožene stranke, ki ga lahko ta poda najkasneje v odgovoru na tožbo, do razpisa glavne obravnave.

Sodišče se lahko po uradni dolžnosti izreče za krajevno nepristojno le, kadar je kakšno drugo sodišče izključno krajevno pristojno, in sicer ob predhodnem preizkusu tožbe.

23. člen

Po pravnomočnosti sklepa, s katerim je izreklo, da ni pristojno (19. in 22. člen), odstopi sodišče zadevo pristojnemu sodišču. Pri spisu v elektronski obliki, se to opravi po elektronski poti. Preden odstopi zadevo pristojnemu sodišču, zahteva po potrebi izjavo tožeče stranke.

Sodišče, ki mu je bila zadeva odstopljena kot pristojnemu sodišču, nadaljuje postopek, kot da bi se bil začel pred njim.

Pravdna dejanja nepristojnega sodišča niso brez veljave samo zaradi tega, ker jih je opravilo nepristojno sodišče.

24. člen

Če sodišče, ki mu je bila zadeva odstopljena kot pristojnemu sodišču, misli, da je pristojno tisto sodišče, ki mu je zadevo odstopilo, ali kakšno drugo sodišče, pošlje zadevo sodišču, ki naj reši spor o pristojnosti, razen če spozna, da mu je bila zadeva odstopljena očitno pomotoma, ker bi morala biti odstopljena kakšnemu drugemu sodišču; v tem primeru odstopi zadevo drugemu sodišču in obvesti o tem sodišče, ki mu jo je odstopilo.

Če je na pritožbo zoper odločbo sodišča prve stopnje, s katero je to izreklo, da ni krajevno pristojno, izdalo odločbo sodišče druge stopnje, je na to odločbo glede pristojnosti vezano tudi sodišče, ki mu je zadeva odstopljena, če je bilo sodišče druge stopnje, ki je izdalo odločbo, pristojno za odločitev v sporu o pristojnosti med tema dvema sodiščema.

Odločba sodišča druge stopnje o stvarni nepristojnosti sodišča prve stopnje veže vsako sodišče, ki mu je pozneje odstopljena ista zadeva, če je sodišče druge stopnje pristojno za odločitev v sporu o pristojnosti med tema dvema sodiščema.

25. člen

V sporu o pristojnosti med okrajnimi in okrožnimi sodišči s svojega območja odloča višje sodišče.

V sporu o pristojnosti med okrajnimi in okrožnimi sodišči z območja različnih višjih sodišč ter v sporih o pristojnosti med sodišči razne vrste odloča vrhovno sodišče.

26. člen

V sporu o pristojnosti se sme odločiti tudi tedaj, ko se stranke pred tem niso izjavile o pristojnosti.

Dokler se ne odloči v sporu o pristojnosti, je sodišče, ki mu je zadeva odstopljena, dolžno opravljati tista pravdna dejanja, ki bi jih bilo nevarno odlašati.

Zoper sklep, s katerim se odloči v sporu o pristojnosti, ni pritožbe.

27. člen

Vsako sodišče opravlja pravdna dejanja na svojem območju; če pa bi bilo nevarno odlašati, opravi posamezna dejanja tudi na območju sosednjega sodišča. To mora sporočiti sodišču, na območju katerega je bilo dejanje opravljeno.

28. člen

Glede pristojnosti sodišč Republike Slovenije za sojenje tujcem, ki uživajo v Republiki Sloveniji imuniteto, in za sojenje tujim državam in mednarodnim organizacijam veljajo pravila mednarodnega prava.

Če nastane dvom o obstoju in obsegu imunitetne pravice, da pojasnilo ministrstvo, pristojno za pravosodje.

2. Pristojnost sodišč v sporih z mednarodnim elementom

29. člen

Sodišče Republike Slovenije je pristojno za sojenje, kadar je njegova pristojnost v sporu z mednarodnim elementom izrecno določena z zakonom ali z mednarodno pogodbo. Če v zakonu ali mednarodni pogodbi ni izrecne določbe o mednarodni pristojnosti za določeno vrsto spora, je sodišče Republike Slovenije pristojno za sojenje v tovrstnem sporu tudi tedaj, kadar njegova pristojnost izvira iz določb o krajevni pristojnosti.

3. Stvarna pristojnost

Okrajna sodišča

30. člen

Okrajna sodišča so pristojna za sojenje v sporih o premoženjskopravnih zahtevkih, če vrednost spornega predmeta ne presega 20.000 eurov.

Ne glede na vrednost spornega predmeta so okrajna sodišča pristojna, da sodijo:

1. v sporih zaradi motenja posesti;
2. v sporih o služnostih in realnih bremenih;
3. v sporih iz najemnih in zakupnih razmerij.

V pristojnost okrajnih sodišč spadajo tudi spori, za katere niso po tem ali po kakšnem drugem zakonu pristojna okrožna sodišča.

Okrajna sodišča opravljajo tudi zadeve pravne pomoči, za katere ni po zakonu pristojno drugo sodišče, ter druge zadeve, ki jih določa zakon.

31. člen
(črtan)

Okrožna sodišča

32. člen

Okrožna sodišča so pristojna za sojenje v sporih o premoženjskopravnih zahtevkih, če vrednost spornega predmeta presega 20.000 eurov.

Ne glede na vrednost spornega predmeta so okrožna sodišča pristojna, da sodijo:

1. v sporih o ugotovitvi ali izpodbijanju očetovstva ali materinstva;
2. v zakonskih sporih;
3. v sporih o zakonitem preživljanju;
4. v sporih o varstvu in vzgoji otrok;
5. v sporih o stikih otrok s starši in z drugimi osebami, kadar se rešujejo skupaj s spori iz 4. točke;
6. v sporih iz avtorske pravice in sporih, ki se nanašajo na varstvo ali uporabo izumov in znakov razlikovanja ali pravico do uporabe firme, ter spore v zvezi z varstvom konkurence;
7. v gospodarskih sporih;
8. v sporih, ki nastanejo v zvezi s stečajnim postopkom.

Okrožna sodišča so pristojna tudi za opravljanje zadev pravne pomoči za odločanje o priznanju tujih sodnih odločb v zadevah, ki spadajo v njihovo pristojnost, ter za opravljanje zadev mednarodne pravne pomoči.

Okrožna sodišča opravljajo tudi druge zadeve, ki jih določa zakon.

33. člen
(črtan)

34. člen
(črtan)

Višja sodišča

35. člen

Višja sodišča so pristojna:

1. za odločanje o pritožbah zoper odločbe okrajnih in okrožnih sodišč;
2. za opravljanje drugih zadev, ki jih določa zakon.

36. člen

Višje sodišče odloča v senatu treh sodnikov, razen če je v tem zakonu določeno, da odloča sodnik posameznik.

Vrhovno sodišče

37. člen

Vrhovno sodišče je pristojno:

1. za odločanje o pritožbah zoper odločbe višjih sodišč;
2. za odločanje o predlogu za dopustitev revizije, reviziji in zahtevi za varstvo zakonitosti;
3. za opravljanje drugih zadev, ki jih določa zakon.

38. člen

Vrhovno sodišče odloča o pritožbah zoper odločbe višjih sodišč in o predlogih za dopustitev revizije v senatu treh sodnikov.

Kadar odloča vrhovno sodišče o reviziji ali zahtevi za varstvo zakonitosti zoper pravnomočno odločbo sodišča nižje stopnje, odloča v senatu petih sodnikov.

Ugotovitev vrednosti spornega predmeta

39. člen

Če je za ugotovitev stvarne pristojnosti, pravice do revizije in v drugih primerih, ki so določeni v tem zakonu, odločilna vrednost spornega predmeta, se vzame kot vrednost spornega predmeta samo vrednost glavnega zahtevka.

Obresti, pravdni stroški, pogodbeni kazen in druge postranske terjatve se ne upoštevajo, če se ne uveljavljajo kot glavni zahtevki.

40. člen

Če se zahtevki nanašajo na bodoče dajatve, ki se ponavljajo, se vzame kot vrednost spornega predmeta seštevki dajatev, toda največ znesek, ki ustreza seštevku dajatev za dobo petih let.

41. člen

Če uveljavlja tožeča stranka v tožbi zoper isto toženo stranko več zahtevkov, ki se opirajo na isto dejansko in pravno podlago, se določi pristojnost po seštevku vrednosti vseh zahtevkov.

Če imajo zahtevki v tožbi različno podlago ali če se uveljavljajo zoper več tožencev, se določi pristojnost po vrednosti vsakega posameznega zahtevka.

42. člen

Če gre za spor o obstoju najemnega ali zakupnega razmerja, se vzame kot vrednost spornega predmeta enoletna najemnina oziroma zakupnina, razen če gre za najemno ali zakupno razmerje, sklenjeno za krajši čas.

43. člen

Če se zahteva s tožbo samo zavarovanje za določeno terjatev ali ustanovitev zastavne pravice, se določi vrednost spornega predmeta po znesku terjatve, ki naj se zavaruje. Če pa ima zastavni predmet manjšo vrednost kot terjatev, ki naj se zavaruje, se vzame kot vrednost spornega predmeta vrednost zastavnega predmeta.

44. člen

Če se tožbeni zahtevki ne nanašajo na denarni znesek, pa tožeča stranka v tožbi navede, da je pripravljena namesto izpolnitve zahtevka sprejeti določen denarni znesek, se vzame kot vrednost spornega predmeta ta znesek.

V drugih primerih, ko se tožbeni zahtevki ne nanašajo na denarni znesek, je odločilna vrednost spornega predmeta, ki jo je tožeča stranka navedla v tožbi.

Če v primeru iz drugega odstavka tega člena tožeča stranka navede očitno previsoko ali prenizko vrednost ali če tožeča stranka navede le skupno vrednost spornega predmeta, čeprav uveljavlja s tožbo zoper isto toženo stranko več zahtevkov, pa niso podani pogoji iz prvega odstavka 41. člena tega zakona, tako da nastane vprašanje o stvarni pristojnosti ali pravici do revizije, se mora sodišče najpozneje na glavni obravnavi pred

začetkom obravnavanja glavne stvari na hiter in primeren način prepričati o pravilnosti navedene vrednosti. O tem takoj odloči s sklepom, zoper katerega ni posebne pritožbe.

45. člen

Če se tožbeni zahtevek ne nanaša na denarni znesek in je pristojnost ali pravica do revizije odvisna od vrednosti spornega predmeta, tožeča stranka pa v tožbi ne navede vrednosti spornega predmeta, ravna sodišče po določbah 108. člena tega zakona, ki veljajo za nepopolne vloge.

4. Krajevna pristojnost

a) Splošna krajevna pristojnost

46. člen

Če ni z zakonom določena izključna krajevna pristojnost kakšnega drugega sodišča, je za sojenje pristojno sodišče, ki je splošno krajevno pristojno za toženo stranko.

V primerih, ki so določeni v tem zakonu, je poleg sodišča splošne krajevnosti pristojno za sojenje tudi drugo določeno sodišče.

47. člen

Za sojenje je splošno krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima tožena stranka stalno prebivališče.

Če je sodišče Republike Slovenije pristojno za sojenje, zato ker ima tožena stranka v Republiki Sloveniji začasno prebivališče, je splošno krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima tožena stranka začasno prebivališče.

Če ima tožena stranka poleg stalnega prebivališča tudi začasno prebivališče v kakšnem drugem kraju in se da po okoliščinah domnevati, da bo tam prebivala daljši čas, je splošno krajevno pristojno tudi sodišče začasnega prebivališča tožene stranke.

48. člen

Za sojenje v sporih zoper pravne osebe je splošno krajevno pristojno sodišče, na območju katerega je njihov sedež. Če nastane dvom, velja za sedež kraj, kjer so njihovi organi upravljanja.

b) Posebna krajevna pristojnost

Pristojnost za sospornike

49. člen

Če je z isto tožbo toženih več oseb (1. točka prvega odstavka 191. člena), pa zanje ni krajevno pristojno isto sodišče, je pristojno sodišče, ki je krajevno pristojno za enega

izmed tožencev; če so med njimi glavni in stranski zavezanca, pa sodišče, ki je krajevno pristojno za kakšnega glavnega zavezanca.

Pristojnost v sporih za zakonito preživljanje

50. člen

Če je v sporih za zakonito preživljanje tožeča stranka oseba, ki zahteva preživljanje, je za sojenje poleg sodišča splošne krajevne pristojnosti pristojno tudi sodišče, na območju katerega ima tožeča stranka stalno oziroma začasno prebivališče.

Če je v sporih za zakonito preživljanje z mednarodnim elementom pristojno sodišče Republike Slovenije, zato ker je tožeča stranka otrok, ki ima stalno prebivališče v Republiki Sloveniji, je krajevno pristojno tisto sodišče, na območju katerega ima tožeča stranka stalno prebivališče.

Če je v sporih za zakonito preživljanje pristojno sodišče Republike Slovenije, zato ker ima tožena stranka v Republiki Sloveniji premoženje, iz katerega se lahko poplača preživljanje, je krajevno pristojno tisto sodišče, na območju katerega je to premoženje.

Pristojnost v sporih iz pogodbenih razmerij

51. člen

Če je v sporih iz pogodbenih razmerij pristojno sodišče Republike Slovenije, zato ker je v Republiki Sloveniji kraj izpolnitve obveznosti, je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega bi bilo treba izpolniti obveznost, ki je predmet spora.

Pristojnost v odškodninskih sporih

52. člen

Za sojenje v sporih o nepogodbeni odgovornosti za škodo je poleg sodišča splošne krajevne pristojnosti pristojno tudi sodišče, na območju katerega je bilo storjeno škodno dejanje, ali sodišče, na območju katerega je nastala škodljiva posledica.

Če je nastala škoda zaradi smrti ali hude telesne poškodbe, je pristojno poleg sodišča iz prvega odstavka tega člena tudi sodišče, na območju katerega ima tožeča stranka stalno oziroma začasno prebivališče.

Določbe prvega in drugega odstavka tega člena veljajo tudi v sporih zoper zavarovalnico za povračilo škode tretjim osebam po predpisih o neposredni odgovornosti zavarovalnice, določba prvega odstavka tega člena pa tudi v sporih o regresnih odškodninskih zahtevkih proti regresnim dolžnikom.

Pristojnost v sporih za varstvo pravice na podlagi proizvajalčeve garancije

53. člen

Za sojenje v sporih za varstvo pravice na podlagi pisne garancije proti proizvajalcu, ki je dal garancijo, je poleg sodišča, ki je splošno krajevno pristojno za toženo stranko,

pristojno tudi sodišče, ki je splošno krajevno pristojno za prodajalca, ki je ob prodaji stvari izročil kupcu pisno garancijo proizvajalca.

Pristojnost v zakonskih sporih

54. člen

Za sojenje v zakonskih sporih je pristojno poleg sodišča splošne krajevne pristojnosti tudi sodišče, na območju katerega sta imela zakonca svoje zadnje skupno stalno prebivališče.

Če je v zakonskih sporih pristojno sodišče Republike Slovenije, zato ker sta imela zakonca zadnje skupno stalno prebivališče v Republiki Sloveniji oziroma zato, ker ima tožeča stranka stalno prebivališče v Republiki Sloveniji, je krajevno pristojno tisto sodišče, na območju katerega sta imela zakonca zadnje skupno stalno prebivališče, oziroma sodišče, na območju katerega ima tožeča stranka stalno prebivališče.

55. člen

Če je v sporih o premoženjskih razmerjih med zakoncema pristojno sodišče Republike Slovenije, zato ker je premoženje zakoncev v Republiki Sloveniji ali zato, ker ima tožeča stranka ob vložitvi tožbe stalno ali začasno prebivališče v Republiki Sloveniji, je krajevno pristojno tisto sodišče, na območju katerega ima tožeča stranka ob vložitvi tožbe stalno ali začasno prebivališče.

Pristojnost v sporih o ugotovitvi ali izpodbijanju očetovstva ali materinstva

56. člen

V sporih za ugotovitev ali izpodbijanje očetovstva ali materinstva lahko vložijo otrok tožbo tudi pri sodišču, na območju katerega ima stalno oziroma začasno prebivališče.

Če je v sporih za ugotovitev ali izpodbijanje očetovstva ali materinstva pristojno sodišče Republike Slovenije, zato ker ima tožeča stranka stalno prebivališče v Republiki Sloveniji, je krajevno pristojno tisto sodišče, na območju katerega ima tožeča stranka stalno prebivališče.

Pristojnost v sporih o nepremičninah ali zaradi motenja posesti

57. člen

Za sojenje v sporih o stvarnih pravicah na nepremičninah, v sporih zaradi motenja posesti nepremičnin ter v sporih iz zakupa ali najema nepremičnin je izključno krajevno pristojno sodišče, na območju katerega leži nepremičnina.

Če leži nepremičnina na območju več sodišč, je pristojno vsako od teh sodišč.

Za spore zaradi motenja posesti premičnih stvari je poleg sodišča splošne krajevne pristojnosti pristojno tudi sodišče, na območju katerega je bila posest motena.

Pristojnost v sporih o letalu in ladji

58. člen

Če je za sojenje v sporih o stvarnih pravicah na ladjah oziroma letalih ter v sporih iz zakupa ladje ali letala pristojno sodišče Republike Slovenije, je izključno krajevno pristojno sodišče, na območju katerega se vodi vpisnik, v katerega je vpisana ladja oziroma letalo.

Če je za sojenje v sporih zaradi motenja posesti na ladjah oziroma letalih iz prvega odstavka tega člena pristojno sodišče Republike Slovenije, je poleg sodišča, na območju katerega se vodi vpisnik, v katerega je vpisana ladja oziroma letalo, krajevno pristojno tudi sodišče, na območju katerega je bila posest motena.

Pristojnost za osebe, za katere ni splošne krajevne pristojnosti v Republiki Sloveniji

59. člen

Če je za sojenje pristojno sodišče Republike Slovenije, zato ker je na območju Republike Slovenije predmet, na katerega se nanaša tožba, oziroma kakšno premoženje tožene stranke, je krajevno pristojno tisto sodišče, na območju katerega je ta predmet oziroma premoženje tožene stranke.

Pristojnost po kraju, v katerem je podružnica pravne osebe

60. člen

Za sojenje v sporih zoper pravno osebo, ki ima podružnico zunaj svojega sedeža, je poleg sodišča splošne krajevne pristojnosti pristojno tudi sodišče, na območju katerega je ta podružnica, če izvira spor iz pravnega razmerja s to podružnico.

Pristojnost za tuje osebe, ki poslujejo v Republiki Sloveniji

61. člen

Za sojenje v sporih zoper tujo fizično ali pravno osebo, ki izvirajo iz njenega poslovanja v Republiki Sloveniji, je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega je v Republiki Sloveniji njena podružnica ali prebivališče oziroma sedež osebe, ki ji je zaupano opravljanje njenih poslov.

Pristojnost v sporih iz dednopravnih razmerij

62. člen

Dokler zapuščinski postopek ni pravnomočno končan, je za sojenje v sporih iz dednopravnih razmerij in v sporih o terjatvah upnika proti zapustniku poleg sodišča splošne krajevne pristojnosti krajevno pristojno tudi sodišče, ki vodi zapuščinski postopek, oziroma sodišče, na območju katerega je sodišče, ki vodi zapuščinski postopek.

Pristojnost za spore v izvršilnem in stečajnem postopku

63. člen

Za sojenje v sporih, ki nastanejo med sodnim ali upravnim izvršilnim postopkom oziroma zaradi sodnega ali upravnega izvršilnega postopka oziroma med stečajnim postopkom ali v zvezi s stečajnim postopkom, je izključno krajevno pristojno sodišče, ki vodi izvršilni ali stečajni postopek, oziroma sodišče, na območju katerega je sodišče, ki vodi izvršilni postopek, oziroma sodišče, na območju katerega se opravlja upravna izvršba.

Pristojnost po plačilnem kraju

64. člen

Za sojenje v sporih imetnika menice ali čeka zoper podpisnika je pristojno poleg sodišča splošne krajevne pristojnosti tudi sodišče plačilnega kraja.

Vzajemna pristojnost za tožbe zoper tuje državljane

65. člen

Če je v tuji državi državljan Republike Slovenije lahko tožen pri sodišču, ki po določbah tega zakona ne bi bilo krajevno pristojno za sojenje v tisti civilnopравни zadevi, velja enaka pristojnost tudi za sojenje državljanu te tuje države pred sodiščem Republike Slovenije.

c) Določitev krajevne pristojnosti po višjem sodišču

66. člen

Če zaradi izločitve sodnika sodišče ne more postopati, sporoči okrajno ali okrožno sodišče to višjemu sodišču, višje sodišče pa vrhovnemu sodišču, ki odloči, da naj postopa v zadevi drugo stvarno pristojno sodišče z njegovega območja.

67. člen

Vrhovno sodišče lahko na predlog stranke ali pristojnega sodišča določi drugo stvarno pristojno sodišče, da postopa v zadevi, če je očitno, da se bo tako lažje opravil postopek, ali če so za to drugi tehtni razlogi.

68. člen

Če je po pravilih o mednarodni pristojnosti za sojenje pristojno sodišče Republike Slovenije, vendar se po tem zakonu ne da dognati, katero sodišče je krajevno pristojno, odloči vrhovno sodišče na predlog stranke, katero stvarno pristojno sodišče naj bo krajevno pristojno.

d) Sporazum o krajevni pristojnosti

69. člen

Če zakon ne določa izključne krajevne pristojnosti kakšnega sodišča, se stranki lahko sporazumeta, da jima sodi na prvi stopnji sodišče, ki ni krajevno pristojno, toda le, če je to sodišče stvarno pristojno.

Če zakon določa, da je za sojenje v določenem sporu krajevno pristojnih dvoje ali več sodišč, se stranki lahko sporazumeta, da jima sodi na prvi stopnji eno teh sodišč ali katero drugo stvarno pristojno sodišče.

Sporazum strank velja le tedaj, kadar je v pisni obliki in se nanaša na določen spor ali bodoče spore, ki bi morebiti nastali iz določenega pravnega razmerja.

Listino o sporazumu mora tožeča stranka priložiti tožbi.

Tretje poglavje **IZLOČITEV**

70. člen

Sodnik ali sodnik porotnik ne sme opravljati sodniške funkcije:

1. če je sam stranka, njen zakoniti zastopnik ali pooblaščenec, če je s stranko v razmerju soupravičenca, sozavezanca ali regresnega zavezanca ali če je bil v isti zadevi zaslišan kot priča ali izvedenec;
2. če je stalno ali začasno zaposlen pri stranki ali če je družbenik v družbi z neomejeno odgovornostjo, komanditni družbi ali družbi z omejeno odgovornostjo ali tihi družbenik v tihi družbi, ki je stranka v postopku;
3. če je stranka ali njen zakoniti zastopnik ali pooblaščenec z njim v krvnem sorodstvu v ravni vrsti do katerega koli kolena, v stranski vrsti pa do četrtega kolena, ali če je z njim v zakonu ali v svaštvu do drugega kolena, ne glede na to, ali je zakonska zveza prenehala ali ne;
4. če je skrbnik, posvojitelj ali posvojenec stranke, njenega zakonitega zastopnika ali pooblaščenca;
5. če je v isti zadevi sodeloval v postopku pred nižjim sodiščem, arbitražo ali drugim organom;
6. če so podane druge okoliščine, ki vzbujajo dvom o njegovi nepristranskosti.

71. člen

Takoj ko sodnik ali sodnik porotnik izve za kakšen razlog izločitve iz 1. do 5. točke 70. člena tega zakona, mora prenehati s kakršnim koli delom v tej zadevi in to sporočiti predsedniku sodišča, ki mu določi namestnika. Če gre za izločitev predsednika sodišča, si ta določi namestnika med sodniki tega sodišča, če to ni mogoče, pa ravna po 66. členu tega zakona.

Če sodnik ali sodnik porotnik misli, da so podane kakšne druge okoliščine, ki spravljajo v dvom njegovo nepristranskost (6. točka 70. člena), sporoči to predsedniku sodišča, ki odloči o izločitvi. Do odločitve predsednika sodišča lahko sodnik opravlja nadaljnja pravdna dejanja, razen izdaje odločbe, s katero se postopek pred tem sodiščem konča.

Če je sodnik izločen iz razloga po 6. točki 70. člena tega zakona, pravdna dejanja, ki jih je opravil, odkar je zvedel, da je podan ta izločitveni razlog, nimajo pravnega učinka.

72. člen

Izločitev lahko zahtevajo tudi stranke.

Stranka mora zahtevati izločitev sodnika oziroma sodnika porotnika, takoj ko izve, da je podan razlog za izločitev, vendar najpozneje do konca obravnave pred pristojnim sodiščem, če ni bilo obravnave, pa do izdaje odločbe.

Stranka lahko zahteva izločitev le poimensko določenega sodnika ali sodnika porotnika, ki postopa v zadevi.

Stranka mora v zahtevi navesti okoliščine, na katere opira svojo zahtevo za izločitev.

Za zahtevo za izločitev se ne uporabljajo določbe 108. člena tega zakona o vračanju nerazumljivih in nepopolnih vlog v popravo oziroma dopolnitev.

Prepozno, nerazumljivo, nepopolno ali nedovoljeno zahtevo za izločitev zavrže s sklepom predsednik senata.

Zoper sklep iz prejšnjega odstavka ni posebne pritožbe.

73. člen

O zahtevi stranke za izločitev odloča predsednik sodišča.

Če zahteva stranka izločitev predsednika sodišča, odloči o izločitvi predsednik neposredno višjega sodišča.

O zahtevi strank za izločitev predsednika vrhovnega sodišča odloča občna seja tega sodišča.

Preden se izda sklep o izločitvi, je treba dobiti izjavo sodnika ali sodnika porotnika, čigar izločitev se zahteva; če je treba, se opravijo tudi druge poizvedbe.

Zoper sklep, s katerim se zahtevi za izločitev ugodi, ni pritožbe, zoper sklep, s katerim se zahteva zavrne, pa ni posebne pritožbe. Kadar se zavrne zahteva za izločitev višjega sodnika, je zoper sklep posebna pritožba.

74. člen

Ko sodnik ali sodnik porotnik izve, da se zahteva njegova izločitev, mora takoj prenehati z vsakim nadaljnjim delom v tej zadevi. Če gre za izločitev po 6. točki 70. člena tega zakona ali če oceni, da je zahteva za izločitev po 1. do 5. točki 70. člena tega zakona očitno neutemeljena, lahko opravlja nadaljnja dejanja, razen izdaje odločbe, s katero se postopek pred tem sodiščem konča.

Pravdna dejanja, ki jih je opravil izločen sodnik ali sodnik porotnik na podlagi drugega stavka prejšnjega odstavka, od vložitve zahteve za njegovo izločitev nimajo pravnega učinka.

75. člen

Določbe o izločitvi sodnikov in sodnikov porotnikov veljajo smiselno tudi za strokovne sodelavce in zapisnikarje.

O izločitvi strokovnega sodelavca in zapisnikarja odloča sodnik.

Četrto poglavje

STRANKE IN NJIHOVI ZAKONITI ZASTOPNIKI

76. člen

Pravdna stranka je lahko vsaka fizična in pravna oseba.

S posebnimi predpisi se določa, kdo je poleg fizičnih in pravnih oseb lahko pravdna stranka.

Pravdno sodišče sme izjemoma, s pravnim učinkom v določeni pravdi, priznati lastnost stranke tudi tistim oblikam združevanja, ki nimajo sposobnosti biti stranka po prvem in drugem odstavku tega člena, če ugotovi, da glede na sporno zadevo v bistvu izpolnjujejo glavne pogoje za pridobitev sposobnosti biti stranka, zlasti če imajo premoženje, na katero je mogoče seči z izvršbo.

Zoper sklep iz tretjega odstavka tega člena, s katerim se prizna lastnost stranke v pravdi, ni posebne pritožbe.

77. člen

Stranka, ki je poslovno popolnoma sposobna, lahko sama opravlja pravdna dejanja (pravdna sposobnost).

Polnoletna oseba, ki ji je delno omejena poslovna sposobnost, je pravdno sposobna v mejah svoje poslovne sposobnosti.

Mladoletnik, ki ni pridobil popolne poslovne sposobnosti, je pravdno sposoben v mejah, v katerih mu je priznana poslovna sposobnost.

78. člen

Stranko, ki nima pravdne sposobnosti, zastopa njen zakoniti zastopnik.

Zakoniti zastopnik je določen z zakonom ali z aktom, ki ga izda organ, pristojen za socialne zadeve, na podlagi zakona.

79. člen

Zakoniti zastopnik lahko opravlja v imenu stranke sam, ali če je tako določeno s tem zakonom, po pooblaščenca vsa pravdna dejanja; če je za vložitev ali umik tožbe, za priznanje tožbenega zahtevka oziroma za odpoved tožbenemu zahtevku, za sklenitev sodne poravnave ali za druga pravdna dejanja v posebnih predpisih določeno, da mora imeti zastopnik posebno dovoljenje, sme to storiti le tedaj, če ima tako dovoljenje.

Kdor nastopi kot zakoniti zastopnik, mora na zahtevo sodišča dokazati, da je zakoniti zastopnik. Če se zahteva za določena pravdna dejanja posebno dovoljenje, mora zakoniti zastopnik dokazati, da ima tako dovoljenje.

Kadar sodišče ugotovi, da zakoniti zastopnik osebe, ki je pod skrbništvom, ne kaže potrebne skrbnosti pri zastopanju, sporoči to organu, pristojnemu za socialne zadeve. Če bi zaradi opustitve zastopnika lahko nastala škoda za tistega, ki je pod skrbništvom, počaka sodišče s postopkom in predlaga, naj se določi drug zakoniti zastopnik.

80. člen

Sodišče mora med postopkom ves čas po uradni dolžnosti paziti, ali je tisti, ki nastopa kot stranka, lahko pravdna stranka in ali je pravdno sposoben, ali zastopa pravdno nesposobno stranko njen zakoniti zastopnik, in ali ima zakoniti zastopnik posebno dovoljenje, kadar je to potrebno, in ali stranko zastopa pooblaščenec, določen v tretjem odstavku 86. člena tega zakona oziroma v tretjem odstavku 87. člena tega zakona.

81. člen

Če sodišče ugotovi, da tisti, ki nastopa kot stranka, ne more biti pravdna stranka, pa se da ta pomanjkljivost odpraviti, zahteva od tožeče stranke, naj popravi v tožbi, kar je treba, ali ukrene kaj drugega, da se postopek lahko nadaljuje z osebo, ki je lahko pravdna stranka.

Prav tako sodišče zahteva, kadar ugotovi, da stranka nima zakonitega zastopnika ali da zakoniti zastopnik nima posebnega dovoljenja, če je to potrebno, da organ, pristojen za socialne zadeve, postavi skrbnika pravdno nesposobni osebi, oziroma zahteva od zakonitega zastopnika, naj si priskrbi posebno dovoljenje, ali pa ukrene, kar je potrebno, da bi bila pravdno nesposobna stranka pravilno zastopana.

Sodišče lahko da stranki rok za odpravo pomanjkljivosti iz prvega in drugega odstavka tega člena.

Dokler se ne odpravijo te pomanjkljivosti, se smejo opravljati samo tista pravdna dejanja, zaradi katerih bi lahko nastale za stranko škodljive posledice, če bi se odložila.

Če se omenjene pomanjkljivosti ne dajo odpraviti ali če brez uspeha preteče dani rok, razveljavi sodišče s sklepom pravdna dejanja, ki jih je opravilo v postopku, kolikor jih zadenejo te pomanjkljivosti; če pa so pomanjkljivosti take, da onemogočajo nadaljnjo pravdo, zavrže tožbo.

Zoper sklep, s katerim se odredijo ukrepi za odpravo pomanjkljivosti, ni pritožbe.

82. člen

Če se med postopkom pred sodiščem prve stopnje pokaže, da bi redni postopek s postavitvijo zakonitega zastopnika toženi stranki predolgo trajal, tako da bi lahko zaradi tega nastale škodljive posledice za eno ali za obe stranki, postavi sodišče na predlog tožeče stranke toženi stranki začasnega zastopnika.

Ob pogoju iz prvega odstavka tega člena postavi sodišče toženi stranki začasnega zastopnika zlasti v tehle primerih:

1. če tožena stranka ni pravdno sposobna, pa nima zakonitega zastopnika;
2. če si koristi tožene stranke in njenega zakonitega zastopnika nasprotujejo;
3. če imata obe stranki istega zakonitega zastopnika;
4. če je prebivališče ali sedež tožene stranke neznan, pa tožena stranka nima pooblaščenca;
5. če je tožena stranka ali njen zakoniti zastopnik, ki nima pooblaščenca v Republiki Sloveniji, v tujini in se ni mogla opraviti vročitev.

O postavitvi začasnega zastopnika obvesti sodišče brez odlašanja organ, pristojen za socialne zadeve, če je to mogoče, pa tudi stranke.

Začasnega zastopnika postavi sodišče med notarji, odvetniki ali drugimi strokovno usposobljenimi osebami.

Stroške za postavitve začasnega zastopnika založi tožeča stranka. Če tožeča stranka ne založi stroškov za začasnega zastopnika, sodišče tožbo zavrže.

Če po vložitvi tožbe nastanejo okoliščine iz drugega odstavka tega člena na strani tožeče stranke, lahko sodišče na predlog in stroške tožene stranke postavi začasnega zastopnika tudi tožeči stranki.

83. člen

Začasni zastopnik ima v postopku, za katerega je postavljen, vse pravice in dolžnosti zakonitega zastopnika.

Te pravice in dolžnosti ima začasni zastopnik od dneva postavitve in vse do takrat, dokler tožena stranka ali njen pooblaščenec ali tožeča stranka ali njen pooblaščenec ne nastopi pred sodiščem oziroma dokler organ, pristojen za socialne zadeve, ne sporoči sodišču, da je postavil skrbnika.

84. člen

Če je postavljen toženi stranki ali tožeči stranki začasni zastopnik iz razlogov, ki so navedeni v 4. in 5. točki drugega odstavka 82. člena tega zakona, izda sodišče oglas, ki ga objavi v Uradnem listu Republike Slovenije in na sodni deski, če je treba, pa tudi na drug primeren način.

Oglas mora obsegati: navedbo sodišča, ki je postavilo začasnega zastopnika, zakonito podlago, ime tožene stranke ali tožeče stranke, ki se ji postavlja zastopnik, sporni predmet, ime zastopnika ter njegov poklic in prebivališče in pa opozorilo, da bo zastopnik zastopal toženo stranko ali tožečo stranko v postopku vse do takrat, dokler tožena stranka ali tožeča stranka ali njen pooblaščenec ne nastopi pred sodiščem oziroma dokler organ, pristojen za socialne zadeve, ne sporoči, da je postavil skrbnika.

85. člen

Tuj državljan, ki ni pravdno sposoben po zakonu svoje države, pač pa je pravdno sposoben po zakonu Republike Slovenije, lahko sam opravlja pravdna dejanja. Zakoniti zastopnik sme opravljati dejanja samo toliko časa, dokler tuj državljan ne izjavi, da bo sam nastopal v pravdi.

Peto poglavje
POOBLAŠČENCI

86. člen

Stranke smejo opravljati pravdna dejanja osebno ali po pooblaščenju, vendar pa lahko sodišče zahteva od stranke, ki ima pooblaščenca, naj se pred sodiščem sama izjavi o dejstvih, ki jih je treba ugotoviti v pravdi.

Stranka, ki jo zastopa pooblaščenec, sme vselej priti pred sodišče in dajati izjave poleg svojega pooblaščenca.

V postopku z izrednimi pravnimi sredstvi lahko stranka opravlja pravdna dejanja samo po pooblaščenju, ki je odvetnik.

Določba prejšnjega odstavka ne velja v primerih, če ima stranka ali njen zakoniti zastopnik opravljen pravniški državni izpit.

87. člen

V postopku pred okrajnim sodiščem je lahko pooblaščenec vsak, kdor je popolnoma poslovno sposoben.

Če sodišče ugotovi, da pooblaščenec, ki ni odvetnik, ni sposoben za zastopanje, opozori stranko na škodljive posledice, ki lahko nastanejo zaradi nepravilnega zastopanja.

V postopku pred okrožnim, višjim in vrhovnim sodiščem je pooblaščenec lahko samo odvetnik ali druga oseba, ki je opravila pravniški državni izpit.

Za zastopanje pred sodiščem se lahko pooblasti tudi odvetniška družba.

88. člen

Če tožeča stranka pri okrožnem sodišču vloži tožbo po pooblaščenju, ki ni oseba iz tretjega odstavka 87. člena tega zakona, ji sodišče s sklepom naloži, da v roku, ki ne sme biti daljši kot 15 dni, imenuje pooblaščenca v skladu z navedeno določbo ali izjavi, da se bo zastopala sama. V sklepu jo opozori na pravne posledice, če ne ravna po nalogu sodišča.

Zoper sklep iz prejšnjega odstavka ni pritožbe.

Če tožeča stranka ne ravna v skladu s sklepom iz prvega odstavka tega člena, sodišče tožbo kot nedovoljeno zavrže.

Če tožeča stranka med postopkom pred okrožnim sodiščem opravlja pravdna dejanja po pooblaščenju, ki ni oseba iz tretjega odstavka 87. člena tega zakona, se šteje, da ta dejanja niso opravljena.

89. člen

V pravnem pouku zoper sodno odločbo, ki jo izda okrajno sodišče, mora sodišče pravdni stranki opozoriti, da mora biti v primeru, če pritožbo vložita po pooblaščenju, pooblaščenec oseba iz tretjega odstavka 87. člena tega zakona.

Če je pritožba vložena po pooblaščenju, ki ni oseba iz tretjega odstavka 87. člena tega zakona, jo sodišče kot nedovoljeno zavrže.

90. člen

V postopku pred okrožnim sodiščem sodišče ob vročitvi tožbe opozori toženo stranko, da mora biti v primeru, če bo pravdna dejanja opravljala po pooblaščenju, pooblaščenec oseba iz tretjega odstavka 87. člena tega zakona.

Če tožena stranka pred okrožnim sodiščem pravdna dejanja opravlja po pooblaščenju, ki ni oseba iz tretjega odstavka 87. člena tega zakona, se šteje, da ta dejanja niso opravljena.

91. člen

Sodišče zavrže kot nedovoljeno izredno pravno sredstvo, vloženo po pooblaščenju, ki ni oseba, določena v tretjem odstavku 86. člena tega zakona in izredno pravno sredstvo, ki ga vloži stranka sama ali njen zakoniti zastopnik, če ne izkaže izpolnitve pogojev iz četrtega odstavka 86. člena tega zakona.

Če v postopku z izrednimi pravnimi sredstvi nasprotnik vlagatelja ne opravlja pravnih dejanj po pooblaščenju, ki je oseba iz tretjega odstavka 86. člena tega zakona, oziroma če sam ali njegov zakoniti zastopnik opravlja pravdna dejanja, pa niso izpolnjeni pogoji iz četrtega odstavka 86. člena tega zakona, se šteje, da ta dejanja niso opravljena.

92. člen

Pravdna dejanja, ki jih opravi pooblaščenec v mejah pooblastila, imajo enak pravni učinek, kakor če bi jih opravila sama stranka.

93. člen

Stranka lahko spremeni ali prekliče izjavo svojega pooblaščenca na naroku, na katerem je bila dana.

Če je pooblaščenec priznal kakšno dejstvo na naroku, na katerem stranka ni bila navzoča, ali ga je priznal v vlogi, pa stranka to priznanje pozneje spremeni ali prekliče, presodi sodišče obe izjavi v smislu drugega odstavka 214. člena tega zakona.

94. člen

Obseg pooblastila določi stranka.

Stranka lahko pooblasti pooblaščenca samo za določena dejanja ali pa za vsa pravdna dejanja.

95. člen

Če da stranka odvetniku pooblastilo za pravdo, ne da bi v pooblastilu natančneje določila njegove pravice, ima odvetnik na podlagi takega pooblastila pravico:

1. opravljati vsa pravdna dejanja, zlasti pa vložiti tožbo, jo umakniti, pripoznati tožbeni zahtevek ali se mu odpovedati, skleniti sodno poravnavo, vložiti redno pravno sredstvo, se mu odpovedati ali ga umakniti ter predlagati začasne odredbe;
2. zahtevati izvršbo ali zavarovanje in opravljati vsa dejanja, ki so potrebna v tem postopku;
3. sprejeti od nasprotne stranke prisojene stroške;
4. prenesti pooblastilo na drugega odvetnika ali pooblastiti drugega odvetnika za posamezna pravdna dejanja.

Za vložitev izrednih pravnih sredstev mora odvetnik predložiti novo pooblastilo.

Odvetnika lahko nadomešča v primerih iz tretjega odstavka 87. člena tega zakona odvetniški kandidat, ki je pri njem zaposlen, pred okrajnim sodiščem in v gospodarskih sporih pred okrožnim sodiščem do vrednosti 20.000 eurov pa tudi odvetniški pripravnik, ki dela v njegovi pisarni.

96. člen

Če stranka v pooblastilu ni natančneje določila pravice pooblaščenca, sme opravljati pooblaščenec, ki ni odvetnik, s takim pooblastilom vsa pravdna dejanja, vendar pa mora imeti vselej izrecno pooblastilo za umik tožbe, za pripoznanje tožbenega zahtevka ali za odpoved tožbenemu zahtevku, za sodno poravnavo, za odpoved ali umik pravnega sredstva, ter za prenos pooblastila na drugega.

97. člen

Stranka da pooblastilo pisno.

Stranka, ki ne zna pisati ali se ne more podpisati, pritisne na pisno pooblastilo namesto podpisa odtis kazalca. Če se da v takem primeru pooblastilo osebi, ki ni odvetnik, morata biti navzoči dve priči, ki se na pooblastilu podpišeta.

Če sodišče dvomi o pristnosti pisnega pooblastila, lahko s sklepom odredi, naj se predloži overjeno pooblastilo. Zoper tak sklep ni pritožbe.

98. člen

Pooblaščenec mora predložiti pooblastilo ali izkazati pooblastilo, dano pravni osebi, pri prvem pravdnem dejanju.

Sodišče lahko dovoli, da opravlja pravdna dejanja za stranko začasno oseba, ki ni predložila pooblastila, vendar pa ji hkrati naloži, da v določenem roku predloži pooblastilo ali izkaže odobritev stranke za opravljena pravdna dejanja.

Dokler ne poteče rok za predložitev pooblastila, odloži sodišče izdajo odločbe; če pa preteče ta rok brez uspeha, nadaljuje postopek, ne da bi upoštevalo dejanja, ki jih je opravila oseba brez pooblastila.

Če pooblaščenec v roku, ki ga je določilo sodišče, ne predloži pooblastila za vložitev tožbe ali pravnega sredstva, sodišče tožbo oziroma pravno sredstvo zavrže.

Ne glede na določbe prejšnjih odstavkov sodišče ne dovoli odvetniku, da začasno opravlja pravdna dejanja za stranko, če vlogi ni predložil pooblastila, ampak pravno sredstvo zavrže.

Sodišče mora med postopkom ves čas paziti, ali je tisti, ki nastopa kot pooblaščenec, upravičen za zastopanje. Če ugotovi, da tisti, ki nastopa kot pooblaščenec, ni upravičen za zastopanje, razveljavi opravljena pravdna dejanja, razen če jih je stranka pozneje odobrila.

99. člen

Stranka lahko pooblastilo kadar koli prekliče, pooblaščenec pa ga lahko kadar koli odpove.

Preklic oziroma odpoved pooblastila se mora naznaniti sodišču, pred katerim teče postopek, bodisi pisno ali ustno na zapisnik.

Preklic oziroma odpoved pooblastila velja za nasprotno stranko od trenutka, ko se ji naznani.

Po odpovedi pooblastila je pooblaščenec dolžan še en mesec opravljati dejanja za tistega, ki mu je pooblastilo dal, če je treba odvrniti kakšno škodo, ki bi lahko nastala zanj v tem času.

100. člen

Če je pooblaščenec dana pravica, da opravlja vsa pravdna dejanja, pa stranka oziroma njen zakoniti zastopnik umre ali postane poslovno nesposoben, ali če je zakoniti zastopnik razrešen, ima pooblaščenec še naprej pravico opravljati pravdna dejanja, vendar pa lahko dedič oziroma novi zakoniti zastopnik prekliče pooblastilo.

V primerih iz prvega odstavka tega člena prenehajo pooblaščenec, ki ni odvetnik, vselej pravice, ki se morajo v pooblastilu izrecno navesti (96. člen).

101. člen

S prenehanjem pravne osebe preneha tudi pooblastilo, ki ga je dala.

Pooblastilo, ki ga je dal stečajni dolžnik, preneha, ko nastanejo pravne posledice začetka stečajnega postopka.

Ne glede na določbe prvega in drugega odstavka tega člena je pooblaščenec dolžan še en mesec opravljati pravdna dejanja, če je treba odvrniti škodo za stranko.

Šesto poglavje JEZIK V POSTOPKU

102. člen

Stranke in drugi udeleženci v postopku smejo na narokih in ob drugih ustnih procesnih dejanjih pred sodiščem uporabljati svoj jezik. Če postopek ne teče v jeziku stranke oziroma v jeziku drugih udeležencev v postopku, se jim na njihov predlog, ali če sodišče ugotovi, da ne razumejo slovenskega jezika, zagotovi ustno prevajanje tistega, kar se navaja na naroku, v njihov jezik ter ustno prevajanje listin, ki se uporabljajo na naroku za dokazovanje.

Stranke in drugi udeleženci morajo biti poučeni o tem, da imajo pravico spremljati ustni postopek pred sodiščem v svojem jeziku po tolmaču. Pravici do prevajanja se lahko odpovedo, če izjavijo, da znajo jezik, v katerem teče postopek. V zapisnik se zapiše, da so bili poučeni in kaj so glede tega izjavili.

Prevajajo tolmači.

103. člen

Vabila, odločbe in druga sodna pisanja se pošiljajo strankam in drugim udeležencem v postopku v jeziku, ki je v uradni rabi pri sodišču.

104. člen

Stranke in drugi udeleženci v postopku vlagajo sodišču tožbe, pritožbe in druge vloge v slovenskem jeziku ali v jeziku narodne skupnosti, ki je pri sodišču v uradni rabi.

Če vloži stranka vlogo v jeziku, ki pri sodišču ni v uradni rabi, ravna sodišče po določbah 108. člena tega zakona, ki veljajo za nerazumljive vloge.

Sedmo poglavje **VLOGE**

105. člen

Z vlogo po tem zakonu so mišljeni tožba, odgovor na tožbo, pravno sredstvo in druge izjave, predlogi ali sporočila, ki se vlagajo zunaj obravnave.

Vloge morajo biti razumljive in obsegati vse, kar je treba, da se lahko obravnavajo. Predvsem morajo obsegati: navedbo sodišča, ime ter stalno oziroma začasno prebivališče oziroma sedež strank, morebitnih njihovih zakonitih zastopnikov in pooblaščenecv, sporni predmet in vsebino izjave.

Vložnik mora vlogo podpisati, razen če to zaradi oblike vloge ni mogoče. Za izviren podpis vložnika se šteje njegov lastnoročni podpis kot tudi podpis z varnim elektronskim podpisom, overjenim s kvalificiranim potrdilom. Če vložnik ne zna pisati ali se ne more podpisati, pritisne na vlogo namesto podpisa odtis kazalca. Če sodišče dvomi o pristnosti take vloge, lahko s sklepom odredi, naj se predloži vloga z overjenim podpisom. Zoper tak sklep ni pritožbe.

Če vsebuje izjava kakšno zahtevo, mora stranka v vlogi navesti dejstva, na katera jo opira, in dokaze, kadar je to potrebno.

105.a člen

Ob vložitvi tožbe, nasprotne tožbe, predloga za sporazumno razvezo, tožbe, ki vsebuje predlog za izdajo plačilnega naloga, predloga za obnovo postopka, predloga za zavarovanje dokazov pred začetkom pravnega postopka, predloga za poskus poravnave, vloge, ki vsebuje napoved pritožbe, pritožbe, predloga za dopustitev revizije in revizije mora biti plačana sodna taksa.

Sodna taksa mora biti plačana najkasneje v roku, ki ga določi sodišče v nalogu za plačilo sodne takse. V nalogu sodišče stranko opozori na posledice neplačila sodne takse iz tretjega odstavka tega člena.

Če v roku iz prejšnjega odstavka sodna taksa za vlogo iz prvega odstavka tega člena ni plačana in niso podani pogoji za oprostitev, odlog ali obročno plačilo sodnih taks, se šteje, da je vloga umaknjena.

105.b člen

Vloga se vloži v pisni obliki. Pisna vloga je vloga, ki je napisana ali natisnjena in lastnoročno podpisana (vloga v fizični obliki), ali vloga, ki je v elektronski obliki in je podpisana z varnim elektronskim podpisom, overjenim s kvalificiranim potrdilom. Pisna vloga se vloži tako, da se pošlje po pošti, elektronski poti, z uporabo sredstev komunikacijske tehnologije, izroči neposredno organu ali po osebi, ki opravlja posredovanje vlog kot svojo dejavnost (poslovni ponudnik). Vloga v elektronski obliki se vloži tako, da se pošlje po elektronski poti informacijskemu sistemu. Informacijski sistem vložniku samodejno potrdi prejem vloge.

Vloga se lahko vloži tudi na predpisanem ali drugače pripravljenem obrazcu. Ne glede na določbe drugih predpisov se za obrazce v elektronski obliki zahteva, da imajo enako vsebino kot obrazci, predpisani zgolj v fizični obliki.

Pristojni organ za sodišča vzpostavi enotni informacijski sistem.

Minister, pristojen za pravosodje, predpiše pogoje in način vložitve vlog v elektronski obliki oziroma po elektronski poti, obliko zapisa vloge v elektronski obliki ter organizacijo in delovanje informacijskega sistema.

Ne glede na prvi in drugi odstavek tega člena lahko minister, pristojen za pravosodje, določi vloge, ki se lahko vložijo tudi po telefonu ali po elektronski poti brez varnega elektronskega podpisa, overjenega s kvalificiranim potrdilom, in način identifikacije strank v teh primerih.

Overitelji, ki izdajajo kvalificirana potrdila, ki se navezujejo na uradno dodeljene identifikacijske oznake, lahko od državnega organa, ki dodeljuje tako oznako, zahtevajo preveritev pravilnosti take oznake tako, da mu pošljejo podatke o imetniku potrdila ali tretje osebe, na katero se nanašajo podatki v potrdilu in tako oznako ter zahtevajo odgovor organa o ujemanju poslanih podatkov s podatki v uradni evidenci.

106. člen

Vloge, ki jih je treba vročiti nasprotni stranki, se morajo izročiti sodišču v toliko izvodih, kolikor jih je treba za sodišče in nasprotno stranko, ter v taki obliki, da jih sodišče lahko vroči. To velja tudi za priloge.

Vloge in priloge, vložene po elektronski poti, ki jih je treba vročiti nasprotni stranki, se pošljejo v enem izvodu. Sodišče naredi toliko elektronskih kopij ali fotokopij, kolikor jih je treba za nasprotno stranko.

Če je na nasprotni strani več oseb, ki imajo skupnega zakonitega zastopnika ali pooblaščenca, se lahko izročijo vloge in priloge za vse skupaj v enem izvodu.

107. člen

Listine, ki se priložijo vlogi, so lahko v izvirniku ali prepisu. Kot prepis listine se v skladu z zakonom, ki ureja varstvo dokumentarnega gradiva, šteje: zajeta in hranjena mikrofilmska ali elektronska (skenirana) kopija, reprodukcija te kopije ali overjen prepis, lahko pa tudi navaden prepis ali mikrofilmska, elektronska (skenirana) kopija, fotokopija ali reprodukcija te kopije.

Če priloži stranka listino v izvirniku, jo sodišče obdrži, nasprotni stranki pa dovoli, da jo pregleda. Ko sodišču listina ni več potrebna, jo na zahtevo vrne vložniku, vendar pa lahko zahteva, da priloži spisom njen prepis.

Če je listina priložena v prepisu, zahteva sodišče na predlog nasprotne stranke od vložnika, naj predloži listino v izvirniku, nasprotni stranki pa dovoli, da jo pregleda. Če je treba, določi sodišče rok, v katerem je treba listino izročiti oziroma pregledati. Predložitev listine v izvirniku lahko zahteva sodišče od vložnika tudi po uradni dolžnosti.

Zoper te sklepe ni pritožbe.

108. člen

Če je vloga nerazumljiva ali ne vsebuje vsega, kar je treba, da bi se lahko obravnavala, zahteva sodišče od vložnika, da mora vlogo popraviti ali dopolniti. Če vloga, vložena po elektronski poti, ni primerna za obdelavo na sodišču, sodišče v zahtevi sporoči vložniku tudi predpisano obliko zapisa vloge v elektronski obliki.

Kadar sodišče zahteva od vložnika, da vlogo popravi ali dopolni, določi rok za popravo ali dopolnitev.

Če je vloga vezana na rok in je popravljena oziroma dopolnjena in izročena sodišču v roku, ki je bil določen za dopolnitev oziroma popravo, se šteje, da je bila vložena pri sodišču tisti dan, ko je bila prvič vložena.

Če vložnik vloge ne popravi ali dopolni tako, da je primerna za obravnavo, jo sodišče zavrže.

Če vložnik ne vloži zadostnega števila izvodov vloge ali prilog, mu sodišče naloži, naj v določenem roku to stori. Če vložnik ne ravna po tem nalogu, sodišče vlogo zavrže.

V zahtevi iz prvega odstavka tega člena mora sodišče vložnika opozoriti na pravne posledice, če ne bo ravnal v skladu z zahtevo sodišča.

109. člen

Pravdno sodišče kaznuje po določbah tretjega do sedmega odstavka 11. člena tega zakona tistega, ki v vlogi žali sodišče, stranko ali drugega udeleženca v postopku.

Kazen, izrečena po prvem odstavku tega člena, ni ovira za kaznovanje zaradi kaznivega dejanja.

Osmo poglavje **ROKI IN NAROKI**

Roki

110. člen

Če roki niso določeni z zakonom, jih določa sodišče glede na okoliščine primera.

Rok, ki ga določi sodišče, se na predlog prizadete osebe lahko podaljša, če so za to opravičeni razlogi.

Podaljšanje roka se mora predlagati, preden se rok izteče.

Zoper sklep o podaljšanju roka ni pritožbe.

111. člen

Roki se računajo po dnevih, mesecih in letih.

Če je rok določen po dnevih, se ne všteje dan vročitve ali sporočitve oziroma dan dogodka, od katerega je treba šteti rok, temveč se vzame za začetek roka prvi naslednji dan.

Roki, ki so določeni po mesecih oziroma po letih, se končajo s pretekom tistega dne v zadnjem mesecu oziroma letu, ki se po svoji številki ujema z dnem, ko je rok začel teči. Če tega dneva v zadnjem mesecu ni, se konča rok zadnji dan v tem mesecu.

Če je zadnji dan roka sobota, nedelja, praznik ali drug dela prost dan, ki ga določa zakon o praznikih, se izteče rok s pretekom prvega prihodnjega delavnika.

112. člen

Če je vloga vezana na rok, se šteje, da je vložena pravočasno, če je izročena pristojnemu sodišču, preden se rok izteče.

Če se pošlje vloga po pošti priporočeno ali brzojavno, se šteje dan oddaje na pošto za dan izročitve sodišču, na katero je naslovljena.

Če se pošlje vloga po elektronski poti se šteje čas, ko jo je prejel informacijski sistem, za trenutek izročitve sodišču, na katero je naslovljena.

Če se vloga odda v sodni nabiralnik, se šteje čas, ko jo sodni nabiralnik prejme, za trenutek izročitve sodišču, na katerega je naslovljena.

Za osebe, ki so v obvezni vojaški službi, se šteje dan izročitve vloge pristojnemu vojaškemu poveljstvu za dan izročitve sodišču.

Določba petega odstavka tega člena velja tudi za druge osebe, ki službujejo v vojaških enotah oziroma v vojaških zavodih ali štabih v krajih, kjer ni redne pošte.

Za osebo, ki ji je odvzeta prostost, se šteje dan, ko izroči vlogo upravi zapora ali drugega zavoda, v katerem prestaja kazen ali ukrep odvzema prostosti, za dan izročitve sodišču.

Če je bila vloga, ki je vezana na rok, izročena ali poslana nepristojnemu sodišču pred iztekom roka, pa prispe k pristojnemu sodišču po izteku roka, se šteje, da je bila pravočasno vložena, če je mogoče vložitev pri nepristojnem sodišču pripisati nevednosti vložnika, ki nima pooblaščenca iz tretjega odstavka 86. člena oziroma iz tretjega odstavka 87. člena tega zakona, ali očitni pomoti vložnika.

Določbe prvega do osmega odstavka tega člena veljajo tudi za rok, v katerem se mora po posebnih predpisih vložiti tožba, in pa za rok zastaranja terjatve ali kakšne druge pravice.

Naroki

113. člen

Narok določi sodišče, če je to z zakonom predpisano ali če je za postopek potrebno. Zoper sklep o določitvi naroka ni pritožbe.

Sodišče mora na narok pravočasno povabiti stranke in druge osebe, za katere misli, da je potrebna njihova navzočnost. Skupaj z vabilom pošlje stranki vlogo, ki je bila povod za določitev naroka, v vabilu pa navede kraj, prostor in čas naroka. Če se vloga ne pošlje skupaj z vabilom, se v vabilu navedejo stranke, sporni predmet in dejanje, ki se bo opravilo na naroku.

Sodišče opozori v vabilu posebej na zakonite posledice izostanka.

114. člen

Narok se opravi praviloma v sodnem posloju.

Sodišče lahko sklene, da se opravi narok zunaj sodnega posloja, če spozna, da je to potrebno ali da se bo tako prihranilo pri času ali pri stroških postopka. Zoper tak sklep ni pritožbe.

114.a člen

S soglasjem strank lahko sodišče strankam in njihovim pooblaščencom dovoli, da se v času naroka nahajajo na drugem mestu in tam opravljajo procesna dejanja, če je zagotovljen zvočni in slikovni prenos iz kraja, na katerem se opravlja narok, v kraj oziroma kraje, na katerem se nahaja oziroma se nahajajo stranke in pooblaščenca ter obratno (videokonferenca).

Pod pogoji iz prejšnjega odstavka lahko sodišče odloči, da se izvede tudi dokaz z zaslišanjem strank in prič ter dokaz z izvedencem.

Zoper sklep sodišča iz prvega in drugega odstavka tega člena ni pritožbe.

115. člen

Sodišče lahko preloži narok, če je to potrebno za izvedbo dokazov ali če so za to drugi upravičeni razlogi.

Če stranka, zakoniti zastopnik, pooblaščenec, priča ali izvedenec ne pride na narok zaradi zdravstvenih razlogov, lahko sodišče narok preloži le, če je bolezen ali poškodba nenadna in nepredvidljiva ter ji onemogoča prihod na sodišče ali sodelovanje na naroku. Oseba mora predložiti zdravniško opravičilo, izdano na obrazcu v skladu z zakonom, ki ureja zdravstveno varstvo. Sodišče lahko zahteva presojo upravičenosti izdaje zdravniškega opravičila pri imenovanem zdravniku Zavoda za zdravstveno zavarovanje v skladu z zakonom, ki ureja zdravstveno varstvo, če ista oseba dvakrat ali večkrat izostane z naroka zaradi zdravstvenih razlogov. Stroški, ki nastanejo zaradi presoje, v primeru upravičene izdaje zdravniškega opravičila bremenijo Zavod za zdravstveno zavarovanje, v primeru neupravičene izdaje pa gredo v breme osebe, za katero se je presojala upravičenost izdaje zdravniškega opravičila.

Če sodišče narok preloži, takoj naznani kraj in čas novega naroka.

Iz upravičenih razlogov lahko sodišče narok preloži za nedoločen čas.

V zapisniku o glavni obravnavi mora sodnik navesti razloge za preložitve naroka za glavno obravnavo.

Zoper sklep o preložitvi naroka ni pritožbe.

Vrnitev v prejšnje stanje

116. člen

Če stranka zamudi narok ali rok za kakšno pravno dejanje in izgubi zaradi tega pravico opraviti to dejanje, ji sodišče na njen predlog dovoli, da ga opravi pozneje (vrnitev v prejšnje stanje), če spozna, da je stranka zamudila narok oziroma rok iz upravičenega vzroka.

Če se dovoli vrnitev v prejšnje stanje, se pravda vrne v tisto stanje, v katerem je bila pred zamudo, in razveljavijo vse odločbe, ki jih je sodišče izdalo zaradi zamude.

117. člen

Predlog za vrnitev v prejšnje stanje se poda pri sodišču, pri katerem bi bilo treba opraviti zamujeno dejanje.

Predlog se mora vložiti v 15 dneh od dneva, ko je prenehal vzrok, zaradi katerega je stranka zamudila narok ali rok; če je stranka šele pozneje zvedela za zamudo, pa od dneva, ko je za to zvedela.

Po šestih mesecih od dneva zamude se ne more več zahtevati vrnitev v prejšnje stanje.

Če se predlaga vrnitev v prejšnje stanje zaradi zamude roka, mora predlagatelj obenem, ko vloži predlog, opraviti tudi zamujeno dejanje.

118. člen

Vrnitev v prejšnje stanje se ne dovoli, če je bil zamujen rok za predlog, da se dovoli vrnitev v prejšnje stanje, ali če je bil zamujen narok, določen na predlog za vrnitev v prejšnje stanje.

119. člen

Predlog za vrnitev v prejšnje stanje praviloma ne vpliva na potek pravde, vendar pa sodišče lahko odloči, da se postopek prekine do pravnomočnosti sklepa o predlogu.

Če sodišče sklene, da se postopek prekine, pred višjim sodiščem pa teče postopek zaradi pritožbe, mora to sporočiti višjemu sodišču.

120. člen

Prepozne in nedovoljene predloge za vrnitev v prejšnje stanje zavrže predsednik senata s sklepom.

Na predlog za vrnitev v prejšnje stanje razpiše sodišče narok, razen če so dejstva, na katera se opira predlog, splošno znana ali če se vrnitev predlaga iz očitno neupravičenega razloga.

121. člen (črtan)

Deveto poglavje **ZAPISNIK**

122. člen

Zapisnik se sestavi o dejanjih, ki so bila opravljena na naroku.

Zapisnik se sestavi tudi o pomembnejših izjavah ali sporočilih, ki jih dajo stranke ali drugi udeleženci zunaj naroka. O manj pomembnih izjavah ali sporočilih se ne sestavi zapisnik, temveč se naredi v spisu samo uradni zaznamek.

Zapisnik piše zapisnikar.

123. člen

V zapisnik se vpišejo: naslov in sestava sodišča, kraj, dan in ura dejanja, sporni predmet in imena navzočih strank ali drugih oseb ter njihovih zakonitih zastopnikov ali pooblaščenec.

Zapisnik mora obsegati bistvene podatke o vsebini dejanja. V zapisnik o glavni obravnavi se vpišejo zlasti: ali je bila obravnava javna ali pa je bila javnost izključena, izjave strank, njihovi predlogi, dokazi, ki so jih ponudile, dokazi, ki so bili izvedeni, z navedbo izpovedb prič in izvedencev ter odločbe sodišča na naroku.

Zapisnik se mora pisati v redu; ne sme se nič izbrisati, dodati ali spremeniti. Prečrtana mesta morajo ostati čitljiva.

124. člen

Zapisnik se sestavlja tako, da predsednik senata ali z njegovim dovoljenjem stranka ali njen pooblaščenec glasno narekuje zapisnikarju, kaj naj zapiše v zapisnik.

Stranke imajo pravico prebrati zapisnik ali zahtevati, naj se jim prebere, in ugovarjati zoper vsebino zapisnika.

To pravico imajo tudi druge osebe, katerih izjava je vpisana v zapisnik, vendar samo glede tistega dela zapisnika, v katerem je njihova izjava.

Kar je treba v zapisniku popraviti ali dodati glede na ugovore strank ali drugih oseb ali po uradni dolžnosti, se zapiše na koncu zapisnika. Na zahtevo teh oseb se vpišejo v zapisnik tudi ugovori, ki jim ni bilo ugodeno.

125. člen

Predsednik senata lahko odredi, da se zapisnik vodi s pomočjo ustreznih tehničnih sredstev ali da se stenografira.

Glede ugovorov v zvezi z vsebino zapisnika se smiselno uporabljajo določbe drugega do četrtega odstavka 124. člena tega zakona.

Če zapisnik ni bil voden v pisni obliki, mora biti prepis zapisnika izdelan v treh dneh. Stranka ima v nadaljnjih treh dneh pravico do vpogleda v prepis zapisa in ugovarjati zoper morebitno nepravilnost prepisa.

O ugovoru iz prejšnjega odstavka odloči predsednik senata brez naroka.

Zvočni zapis zapisnika se lahko izbriše po preteku roka za ugovor, če je stranka ugovarjala točnosti prepisa, pa po pravnomočnosti odločbe o glavni stvari.

125.a člen

Predsednik senata lahko odredi zvočno ali slikovno snemanje naroka. O tem obvesti stranke in druge udeležence na naroku.

Posnetek mora vsebovati naslednje podatke: naslov in sestavo sodišča, kraj, datum in ura naroka, sporni predmet ter imena navzočih strank ali drugih oseb, njihovih zakonitih zastopnikov ali pooblaščenec. Poleg tega vsebuje posnetek podatke za identifikacijo tistega, čigar izjava se snema, in podatek, v kakšni lastnosti daje to izjavo. Če se snema izjave več oseb, se mora iz posnetka jasno razpoznati, kdo je dal izjavo.

V zapisniku o naroku je treba zapisati, da je bil narok posnet z napravo za zvočno ali slikovno snemanje in kdo je odredil snemanje, da so bile stranke in drugi udeleženci na naroku obveščeni o snemanju, da je bil posnetek na zahtevo stranke reproduciran in kraj hrambe posnetka, če ni priložen zapisniku. Zapisnik o naroku se vodi v elektronski obliki.

Prepis zvočnega posnetka se izdelava v treh dneh po njegovem nastanku. Prepis mora predsednik senata pregledati, potrditi in priključiti zapisniku o naroku. Stranka ima v treh dneh po izdelavi prepisa pravico do vpogleda v prepis in ugovora zoper morebitno nepravilnost prepisa. O ugovoru odloči predsednik senata brez naroka.

Zvočne in slikovne posnetke hrani sodišče, dokler se hrani spis. Obstoj in vsebina zapisnika se samodejno evidentira v informacijskem sistemu.

126. člen

Zapisnik podpišeta predsednik senata in zapisnikar. Podpisa nista obvezna, če se podatki o času in kraju zapisnika v elektronski obliki ter podatki o zapisnikarju, ki ga je sestavil, in o sodniku, ki je vodil zapisnik s pomočjo ustreznih tehničnih sredstev, samodejno evidentirajo v informacijskem sistemu.

127. člen

O posvetovanju in glasovanju se sestavi poseben zapisnik. Če je višje sodišče v postopku o pravnem sredstvu odločilo soglasno, se ne sestavi zapisnik, temveč se na izvirniku odločbe naredi zaznamek o posvetovanju in glasovanju. V spisu, ki se vodi v elektronski obliki, se zaznamek o posvetovanju in glasovanju naredi v elektronski obliki v posebnem dokumentu, ki se neločljivo poveže z odločbo.

Zapisnik o posvetovanju in glasovanju obsega potek glasovanja in sprejeto odločbo.

Posebna mnenja se priložijo zapisniku o posvetovanju in glasovanju, če niso vpisana v sam zapisnik.

Zapisnik oziroma zaznamek o glasovanju, ki se izda v fizični obliki, podpišejo vsi člani senata in zapisnikar z lastnoročnim podpisom. Zapisnik oziroma zaznamek o glasovanju, ki se izda v elektronski obliki, podpišejo vsi člani senata in zapisnikar s svojimi varnimi elektronskimi podpisi in varnim elektronskim podpisom sodišča, overjenim s kvalificiranim potrdilom. Če je varen elektronski podpis člana senata oziroma zapisnikarja overjen s kvalificiranim potrdilom, ki vsebuje tudi navedbo sodišča, varen elektronski podpis sodišča ni potreben.

Zapisnik o posvetovanju in glasovanju, ki se izda v fizični obliki, se zapre v poseben ovitek. Zapisnik oziroma zaznamek o glasovanju, ki se izda v elektronski obliki, se v informacijskem sistemu v posebni mapi vodi tako, da je dostopen v povezavi z obravnavano zadevo. Ta zapisnik sme pregledati samo višje sodišče, ko odloča o pravnem sredstvu; v tem primeru mora višje sodišče zapisnik spet zapreti v poseben ovitek oziroma shraniti v posebno mapo in na ovitku oziroma mapi označiti, da je zapisnik pregledalo.

Minister, pristojen za pravosodje, predpiše način hrambe in sledljivost zapisnika oziroma zaznamka o glasovanju, ki se izda v elektronski obliki.

Deseto poglavje
ODLOČANJE

128. člen

Sodišče izdaja odločbe v obliki sodbe ali sklepa.

O tožbenem zahtevku odloči sodišče s sodbo, v postopku zaradi motenja posesti pa s sklepom.

Kadar sodišče ne odloči s sodbo, odloči s sklepom.

V postopku za izdajo plačilnega naloga se izda sklep, s katerim se ugotovi tožbenemu zahtevku, v obliki plačilnega naloga.

Odločba o stroških v sodbi se šteje za sklep.

129. člen

Senat sprejema odločbe po posvetovanju z glasovanjem.

Pri posvetovanju in glasovanju smejo biti navzoči samo člani senata in zapisnikar.

Kadar je treba odločiti o enostavnejših vprašanjih, lahko odloči senat tudi na samem zasedanju.

130. člen

Predsednik senata vodi posvetovanje in glasovanje in glasuje zadnji. Njegova dolžnost je skrbeti, da se vsa vprašanja vsestransko in popolnoma raziščejo.

Za vsako odločbo senata je potrebna večina glasov.

Člani senata ne smejo odkloniti glasovanja o vprašanjih, ki jih postavi predsednik senata. Član senata, ki je pri glasovanju o kakšnem prejšnjem vprašanju ostal v manjšini, se ne sme vzdržati glasovanja o vprašanju, o katerem naj se odloči pozneje.

Če so glasovi glede posameznih vprašanj, o katerih se glasuje, porazdeljeni na več različnih mnenj, tako da nobeno od njih nima večine, se vprašanja ločijo in glasovanje ponavlja, dokler se ne doseže večina. Če se glede višine denarnega zneska ali količine razdelijo glasovi na več kot dve mnenji, se znova obravnavajo razlogi za vsako mnenje; če se niti tedaj ne doseže večina, se glasovi, oddani za največji denarni znesek ali količino, prištejejo glasovom, oddanim za najbližji manjši denarni znesek ali količino, dokler se ne doseže večina.

131. člen

Preden sodišče odloči o glavni stvari, odloči o tem, ali je treba dopolniti postopek, in o drugih predhodnih vprašanjih.

Če je treba pri odločanju o glavni stvari odločiti o več zahtevkih, se glasuje o vsakem zahtevku posebej.

Enajsto poglavje
VROČANJE PISANJ IN PREGLED SPISOV

Način vročanja

132. člen

Pisanja se vročajo po pošti, po varni elektronski poti, po delavcu sodišča, na sodišču ali na drug način, določen z zakonom.

Sodišče lahko na predlog nasprotne stranke odredi, da se vročitev opravi po pravni ali fizični osebi, ki opravlja vročanje pisanj v fizični obliki ali po varni elektronski poti kot registrirano dejavnost.

Stroške vročitve iz prejšnjega odstavka založi predlagatelj take vročitve.

Stranka lahko sodišču sporoči, da želi vročitev pisanj po elektronski poti v varen poštni predal, katerega naslov navede v vlogi. Navedeni naslov varnega poštnega predala je enakovreden naslovu prebivališča oziroma sedežu stranke. Če stranka pisanje pošlje po varni elektronski poti, se šteje, dokler ne sporoči drugače, da želi vročanje po varni elektronski poti.

Če sodišče ugotovi, da vročitev v varen poštni predal ni mogoča, vroči pisanje v fizični obliki in navede razlog za tako vročitev.

Minister, pristojen za pravosodje, predpiše, kaj je varna elektronska pot in katere vloge se pošiljajo in vročajo po varni elektronski poti.

Ne glede na četrti odstavek tega člena se državnim organom, odvetnikom, notarjem, izvršiteljem, sodnim izvedencem, sodnim cenilcem, sodnim tolmačem, stečajnim upraviteljem in drugim osebam oziroma organom, pri katerih se zaradi njihove narave dela lahko domneva večja zanesljivost, vedno vroča po elektronski poti v varen poštni predal.

Seznam oseb in organov iz prejšnjega odstavka določi in objavi Vrhovno sodišče Republike Slovenije na svoji spletni strani. Osebe in organi iz seznama morajo odpreti varen poštni predal in Vrhovnemu sodišču Republike Slovenije sporočiti naslov in vsakokratno spremembo naslova varnega poštnega predala. Za uradni naslov varnega poštnega predala iz prejšnjega odstavka se šteje naslov, ki je objavljen na seznamu.

Minister, pristojen za pravosodje, določi pravila za delovanje pravnih in fizičnih oseb, ki opravljajo vročanje v pravnem postopku.

133. člen

Državnim organom, pravnim osebam in podjetnikom posameznikom se vroča tako, da se pisanje izroči osebi, ki je pooblaščenca za sprejem, ali delavcu, ki je v pisarni oziroma v poslovnem prostoru ali na sedežu.

Po prvem odstavku tega člena se vročajo pisanja tudi, kadar so v tem odstavku navedene stranke določile za svojega pooblaščenca osebo, ki je njihov delavec.

134. člen

Vojaškim osebam in policijskim uslužbencem se lahko vročajo vabila tudi po njihovem poveljstvu oziroma neposrednem predstojniku; če je treba, se jim lahko vročajo na ta način tudi druga pisanja.

135. člen

Kadar je treba kaj vročiti osebi ali ustanovi v tujini ali tujcu, ki uživa imunitetno pravico, se opravi vročitev po diplomatski poti, če ni v mednarodni pogodbi ali v tem zakonu (146. člen) drugače določeno.

Če naj se pisanje vroči državljanu Republike Slovenije v tujini, se lahko opravi vročitev po pristojnem konzularnem predstavniku ali po diplomatskem predstavniku Republike Slovenije, ki opravlja konzularne zadeve v tisti tuji državi. Taka vročitev je veljavna le tedaj, če je tisti, ki naj se mu pisanje vroči, pripravljen ga sprejeti.

136. člen

Osebi, ki ji je odvzeta prostost, se vročajo pisanja po upravi zapora ali drugega zavoda, v katerem prestaja kazen ali ukrep odvzema prostosti.

137. člen

Kadar ima stranka zakonitega zastopnika ali pooblaščenca, se vročajo pisanja njemu, če ni v tem zakonu drugače določeno.

Če ima stranka več zakonitih zastopnikov ali pooblaščenцев, zadostuje, da se pisanje vroči enemu izmed njih.

Določbe prejšnjih odstavkov veljajo tudi za pooblaščenca za sprejem pisanj in za začasnega zastopnika, upravičenega za sprejem pisanj. Šteje se, da je vloga stranki vročena, ko je vročena pooblaščenču za sprejem pisanj oziroma začasnemu zastopniku, upravičenemu za sprejem pisanj.

138. člen

Vročitev odvetniku kot pooblaščenču se lahko opravi tudi tako, da se pisanje izroči osebi, ki je zaposlena v njegovi odvetniški pisarni.

Čas in kraj vročanja

139. člen

Vročja se podnevi od 6. do 22. ure, po elektronski poti pa 24 ur na dan.

Vročja se v stanovanju ali na delovnem mestu tistega, ki naj se mu vroči pisanje, na sodišču, če je naslovnik tam, ali pa v skladu s četrnim in sedmim odstavkom 132. člena tega zakona po elektronski poti na ustrezen elektronski naslov.

Subjektu vpisa v sodni register, samostojnemu podjetniku posamezniku ali pravni osebi, ki se vpisuje v register, se vroča na naslovu, ki je vpisan v register.

Če vročitev po prvem ali po drugem odstavku tega člena ni mogoča, sodišče odloči, da se vročitev opravi v drugem času ali na drugem kraju.

Odločbe o vročitvi iz prejšnjega odstavka ni treba obrazložiti. Zoper to odločbo ni pritožbe.

Na kršitev pravil o vročanju se ni mogoče sklicevati, če naslovnik kljub kršitvi prejme pisanje. V tem primeru se šteje, da je bila vročitev opravljena v trenutku, ko je naslovnik pisanje dejansko prejel.

139.a člen

Če imajo vse stranke v postopku pooblaščenca, ki so odvetniki, se lahko med postopkom vloge in priloge vročajo neposredno med pooblaščenca. Neposredno vročanje med pooblaščenca se opravi priporočeno po pošti s povratnico ali po elektronski poti v varen poštni predal.

Vročanje se po dogovoru lahko opravi tudi na drug način.

En izvod vloge in dokazilo o vročitvi je treba poslati tudi sodišču.

S soglasjem strank se lahko vročanje opravi na način iz tega člena tudi, če strank ne zastopajo pooblaščenca, ki so odvetniki.

Način vročanja

140. člen

Če se tisti, ki mu je treba pisanje vročiti, ne najde v stanovanju, se pisanje vroči tako, da se izroči kateremu od njegovih odraslih članov gospodinjstva, ki so ga dolžni sprejeti.

Če se vroča pisanje na delovnem mestu tistega, ki naj se mu vroči, pa tega ni najti tam oziroma se nahaja na delovnem mestu, do katerega vročevalci zaradi organiziranosti delovnega procesa nimajo dostopa, se vroči pisanje osebi, pooblaščenca za sprejemanje pošte, ki je pisanje dolžna sprejeti, ali osebi, ki je zaposlena na tistem mestu, če v to privoli.

Če se naslovnik, ki stanuje v nastanitvenem objektu, namenjenem skupinski nastanitvi ali izvajanju dejavnosti, ki vključuje 24-urno bivanje (na primer dijaški ali študentski domovi, domovi za ostarele, samski domovi, socialno-varstveni zavodi, bolnišnice) ne najde v takem objektu, in tudi nima samostojnega poštnega predalčnika na tem naslovu, se pisanje vroči osebi, ki je v tem objektu pooblaščenca za sprejemanje pošte za stanovalce.

Izročitev pisanja drugi osebi ni dovoljena, če je ta udeležena v pravdi kot nasprotnik tistega, ki naj se mu pisanje vroči.

141. člen

Če vročitev po 140. členu tega zakona ni možna, se vročitev fizični osebi opravi tako, da vročevalec pisanje pusti v hišnem ali izpostavljenem predalčniku na naslovu stanovanja. Šteje se, da je bila vročitev opravljena na dan, ko je bilo pisanje puščeno v predalčniku, na kar je treba naslovnika na pisanju posebej opozoriti. Na vročilnici in na pisanju navede vročevalec vzrok za takšno ravnanje in dan, ko je pisanje pustil naslovniku, ter se podpiše.

Če naslovnik nima predalčnika ali je ta neuporaben, se pisanje izroči sodišču, ki je vročitev odredilo, če gre za vročitev po pošti, pa pošti v kraju njegovega stanovanja, na vratih stanovanja pa pusti obvestilo o vročitvi, v katerem je navedeno, kje je pisanje. Šteje se, da je bila vročitev opravljena na dan, ko je bilo obvestilo o vročitvi pritrjeno na vratih, na kar je treba naslovnika na obvestilu o vročitvi posebej opozoriti. Na obvestilu o vročitvi in na pisanju, ki bi ga moral vročiti, navede vročevalec vzrok za takšno ravnanje in dan, ko je obvestilo o vročitvi pustil naslovniku, ter se podpiše. Pošta hrani pisanje 30 dni. Če v tem roku naslovnik pisanja ne dvigne, se pisanje vrne sodišču.

O vročitvi, ki je bila opravljena na način iz tega člena, se takoj obvesti sodišče, ki je vročitev odredilo.

Če subjektu iz tretjega odstavka 139. člena tega zakona ni možno vročiti pisanja na naslovu, ki je vpisan v register, se vročitev opravi na način iz tega člena, s tem da se pisanje iz prvega odstavka tega člena oziroma obvestilo o vročitvi iz drugega odstavka tega člena pusti na naslovu, ki je vpisan v register.

141.a člen

Vročitev pisanja v elektronski obliki se lahko opravi z vročitvijo pisanja v fizični obliki ali po varni elektronski poti.

V fizični obliki se vročitev overjenega prepisa pisanja opravi v skladu z določbami tega zakona, ki urejajo vročanje pisanj v fizični obliki.

Po varni elektronski poti se vročitev pisanja opravi po informacijskem sistemu, s posredovanjem organizacije, ki opravlja dejavnost elektronskega vročanja.

Informacijski sistem samodejno pošlje naslovniku v njegov varni poštni predal pisanje, ki ga mora naslovnik prevzeti v 15 dneh, sicer nastopijo posledice iz sedmega odstavka tega člena.

Informacijski sistem istočasno z vročitvijo pisanja po prejšnjem odstavku naslovniku, ki je sodišču sporočil elektronski naslov, pošlje samodejno na elektronski naslov tudi informativno sporočilo, v katerem navede, da je v informacijskem sistemu pisanje, ki ga mora naslovnik prevzeti v 15 dneh od dne, ko mu je bilo poslano v njegov varni poštni predal. V sporočilu se naslovnika izrecno opozori na pravne posledice iz sedmega odstavka tega člena.

Naslovnik pisanje prevzame iz informacijskega sistema iz prvega odstavka tega člena tako, da z uporabo kvalificiranega potrdila za varen elektronski podpis dokaže svojo istovetnost, vpogleda v varni poštni predal in elektronsko podpiše vročilnico.

Vročitev po tretjem odstavku tega člena velja za opravljeno z dnem, ko naslovnik prevzame pisanje. Če pisanja ne prevzame v 15 dneh, velja vročitev za opravljeno z dnem poteka tega roka. Po poteku 15 dnevne roka informacijski sistem pisanje izbriše in pošlje

naslovníku in sodišču elektronsko sporočilo, da je pisanje izbrisano iz informacijskega sistema in ga naslovník lahko prevzame pri sodišču, ki je odredilo vročitev.

Informacijski sistem o vročitvi obvesti sodišče, ki je vročitev odredilo, z vročilnico v elektronski obliki.

Na način, določen v tem členu, se po varni elektronski poti lahko vročajo tudi tista pisanja, ki imajo izvirnike v fizični obliki, če je elektronski (skeniran) prepis, ki je izdelan na podlagi izvirnika v fizični obliki, opremljen z varnim elektronskim podpisom sodišča, overjenim s kvalificiranim potrdilom.

142. člen

Tožba, sodna odločba, zoper katero je dovoljena posebna pritožba, izredno pravno sredstvo in nalog za plačilo sodne takse za vlogo iz prvega odstavka 105.a člena tega zakona in vabilo stranki na poravnalni narok ali prvi narok za glavno obravnavo, če poravnalni narok ni bil razpisan, se vročajo osebno stranki, pri čemer se za osebno vročitev šteje tudi vročitev v skladu s 141.a členom tega zakona.

Druga pisanja se vročajo osebno samo, če tako določa zakon ali če sodišče oceni, da je potrebna zaradi listin, ki so priložene v izvirniku, ali iz kakšnega drugega razloga večja previdnost.

Če vročitev po 140. členu tega zakona ni možna, se osebna vročitev fizični osebi opravi tako, da vročevalec pisanje izroči sodišču, ki je vročitev odredilo, če gre za vročitev po pošti, pa pošti v kraju njegovega stanovanja, v hišnem ali izpostavljenem predalčniku oziroma na vratih stanovanja pa pusti obvestilo, v katerem je navedeno, kje je pisanje, in rok 15 dni, v katerem mora naslovník pisanje dvigniti. Na obvestilu in na pisanju, ki bi ga moral vročiti, vročevalec navede vzrok za takšno ravnanje in dan, ko je obvestilo pustil naslovníku, ter se podpiše.

Vročitev po prejšnjem odstavku se šteje za opravljeno z dnem, ko naslovník pisanje dvigne. Če naslovník pisanja ne dvigne v 15 dneh, se šteje, da je bila vročitev opravljena po poteku tega roka, na kar je treba naslovníka v obvestilu iz prejšnjega odstavka opozoriti. Po preteku tega roka vročevalec pusti pisanje iz prejšnjega odstavka v hišnem oziroma izpostavljenem predalčniku naslovníka. Če naslovník nima predalčnika ali je ta neuporaben, se pisanje vrne sodišču, na kar je treba naslovníka v obvestilu iz prejšnjega odstavka opozoriti.

O vročitvi, ki je bila opravljena na način iz tega člena, se takoj obvesti sodišče, ki je vročitev odredilo.

Če je treba vročiti pisanje iz prvega odstavka tega člena državnim organom in subjektom iz tretjega odstavka 139. člena tega zakona, se opravi vročitev po 133. členu tega zakona.

Šteje se, da je vročitev opravljena osebno stranki, če je pisanje vročeno zakonitemu zastopniku ali pooblaščenču.

143. člen

Če se ugotovi, da je tisti, ki naj se mu vroči pisanje, začasno odsoten in da mu osebe, navedene v prvem, drugem in tretjem odstavku 140. člena tega zakona, pisanja ne

morejo pravočasno izročiti oziroma da se ne bo mogel pravočasno seznaniti s pisanjem, ki se vroča v skladu s 141. in 142. členom tega zakona, se pisanje vrne sodišču z navedbo, kje je naslovnik in kdaj se vrne.

Če se ugotovi, da tisti, ki naj se mu vroči pisanje, dejansko ne prebiva na naslovu, na katerem naj bi se opravila vročitev, oziroma je naslovnik neznan ali se je preselil ali odselil v tujino za več kot tri mesece, se pisanje vrne sodišču z navedbo, da naslovnik dejansko ne živi na naslovu, na katerem je bil opravljen poskus vročitve, oziroma da je neznan ali se je preselil ali odselil v tujino za več kot tri mesece.

Sodišče pridobi podatke o tem, ali je naslov, na katerem je bil opravljen poskus vročitve, enak naslovu za vročanje, ki je prijavljen v skladu z zakonom, ki ureja prijavo prebivališča (v nadaljnjem besedilu: naslov za vročanje).

Odklonitev sprejema

144. člen

Kadar tisti, na katerega je pisanje naslovljeno, oziroma tisti, ki bi bil pisanje zanj po tem zakonu dolžan sprejeti brez zakonitega razloga noče sprejeti pisanja, ga vročevalec pusti v stanovanju ali v prostorih, kjer ta oseba dela, ali v njenem hišnem oziroma izpostavljenem predalčniku, če tega ni, pa pisanje pritrdi na vrata stanovanja oziroma prostorov. Na vročilnici zapiše dan, uro in razlog odklonitve sprejema ter kraj, kjer je pustil pisanje; šteje se, da je s tem vročitev opravljena.

Sprememba naslova

145. člen

Če stranka ali njen zakoniti zastopnik do vročitve odločbe druge stopnje, s katero se konča postopek, spremeni svoj naslov, mora to takoj sporočiti sodišču.

Če tega ne stori, odredi sodišče, da naj se vse nadaljnje vročitve v pravdi za to stranko opravljajo tako, da se pisanje pritrdi na sodno desko.

Vročitev velja za opravljeno po preteku osmih dni, odkar je bilo pisanje pritrjeno na sodno desko.

Če pooblaščenec oziroma pooblaščenec za sprejemanje pisanj do vročitve odločbe druge stopnje, s katero se konča postopek, spremeni svoje stalno prebivališče ali stanovanje, pa tega ne sporoči sodišču, se šteje, kakor da pooblaščenec sploh ne bi bil postavljen, če tako ravna začasni zastopnik, upravičen za sprejem pisanj, pa imenuje sodišče novega začasnega zastopnika, ki se mu opravljajo vročitve.

Pooblaščenec za sprejemanje pisanj

146. člen

Tožeča stranka ali njen zakoniti zastopnik, ki je v tujini, pa nima pooblaščenca v Republiki Sloveniji, mora ob vložitvi tožbe imenovati pooblaščenca za sprejemanje pisanj v Republiki Sloveniji. Če tožeča stranka ali njen zakoniti zastopnik ne imenuje pooblaščenca ob vložitvi tožbe, imenuje sodišče na njegove stroške začasnega zastopnika, upravičenega

za sprejemanje pisanj, ter po njem naloži tožeči stranki ali njenemu zakonitemu zastopniku, da v določenem roku imenuje pooblaščenca za sprejemanje pisanj. Če tožeča stranka ali njen zakoniti zastopnik v določenem roku ne imenuje pooblaščenca za sprejemanje pisanj, sodišče tožbo zavrže. Sklep o zavrženju tožbe se vroči tožeči stranki ali njenemu zakonitemu zastopniku po začasnem zastopniku, upravičenem za sprejemanje pisanj, ki ga je imenovalo sodišče.

Toženi stranki ali njenemu zakonitemu zastopniku, ki je v tujini, pa nima pooblaščenca v Republiki Sloveniji, naloži sodišče ob prvi vročitvi pisanj, da imenuje pooblaščenca za sprejemanje pisanj v Republiki Sloveniji. Če tožena stranka ali njen zakoniti zastopnik ne imenuje pooblaščenca za sprejemanje pisanj, imenuje sodišče na njene stroške začasnega zastopnika, upravičenega za sprejemanje pisanj, ter toženo stranko ali njenega zakonitega zastopnika po imenovanem začasnem zastopniku obvesti o tem imenovanju.

Če stranka pooblaščenca za sprejemanje pisanj prekliče pooblastilo in ne imenuje drugega pooblaščenca za sprejemanje pisanj, se pisanja vročajo s pritrditvijo na sodno desko.

Če pooblaščenec za sprejemanje pisanj odpove pooblastilo, pa stranka ne imenuje novega pooblaščenca za sprejemanje pisanj v roku, ki ga določi sodišče, imenuje sodišče začasnega zastopnika, upravičenega za sprejemanje pisanj, na njene stroške ter po tako imenovanem začasnem zastopniku naloži stranki, da imenuje pooblaščenca za sprejemanje pisanj. Dokler stranka ne imenuje pooblaščenca, se vročitve opravljajo po začasnem zastopniku, ki ga je imenovalo sodišče.

Stroški začasnega zastopnika, upravičenega za sprejemanje pisanj, imenovanega za tožečo stranko, se založijo iz sredstev sodišča, stroške začasnega zastopnika, upravičenega za sprejemanje pisanj, imenovanega za toženo stranko, pa mora založiti tožeča stranka. Če tožeča stranka ne založi stroškov, potrebnih za začasnega zastopnika za sprejemanje pisanj, imenovanega za toženo stranko, sodišče tožbo zavrže.

Določbe o imenovanju pooblaščenca za sprejemanje pisanj za toženo stranko se smiselno uporabljajo za obvestilo drugega o pravdi in za imenovanje prednika.

146.a člen

Če je treba vlogo vročiti v tujino v tujem jeziku, sodišče pozove stranko, katere vloga se vroča, da založi stroške za prevod ali predloži overjeni prevod vloge v jezik, v katerem bo vloga lahko vročena. To velja tudi za priloge.

Če stranka ne ravna v skladu z navodilom iz prejšnjega odstavka, se šteje, da je vloga umaknjena.

147. člen

Če več oseb skupaj toži, pa nimajo skupnega zakonitega zastopnika oziroma pooblaščenca, jim sodišče lahko naloži, naj imenujejo v določenem roku skupnega pooblaščenca za sprejemanje pisanj. Obenem sporoči tožnikom, katerega izmed njih bo štelo za skupnega pooblaščenca za sprejemanje pisanj, če ga ti ne imenujejo sami.

Določba prvega odstavka tega člena velja tudi tedaj, če je več oseb toženih kot enotni sosporniki.

Ugotovitev naslova

148. člen

Upravljalec zbirke podatkov je dolžan stranki, ki izkaže pravni interes, sporočiti naslov osebe, ki ji je treba vročiti pisanje. Pravni interes se izkaže s potrdilom sodišča o vložitvi tožbe ali o obstoju pravde.

Vročilnica

149. člen

Potrdilo o vročitvi (vročilnico) podpišeta prejemnik in vročevalec. Prejemnik zapiše sam z besedo na vročilnici dan prejema.

Če prejemnik ne zna pisati ali če se ne more podpisati, zapiše vročevalec njegovo ime in priimek in z besedo dan prejema, poleg tega pa opombo, zakaj se prejemnik ni podpisal.

Če prejemnik noče podpisati vročilnice, zapiše vročevalec to na vročilnici in navede z besedami dan vročitve; šteje se, da je s tem vročitev opravljena.

Če se vročitev opravi po tretjem odstavku 142. člena tega zakona, se na vročilnici navede dan, ko je bilo obvestilo puščeno naslovniku, in dan, ko je bilo pisanje izročeno sodišču oziroma pošti.

Če je bilo po določbah tega zakona pisanje izročeno komu drugemu, ne pa tistemu, ki bi mu ga bilo treba vročiti, navede vročevalec na vročilnici njuno medsebojno razmerje.

Če je v vročilnici netočno zapisan dan vročitve, se šteje, da je bila vročitev opravljena tistega dne, ko je bilo pisanje izročeno.

Če se vročilnica izgubi, se vročitev lahko dokazuje tudi drugače.

Minister, pristojen za pravosodje, predpiše obliko in vsebino ovojnice in vročilnice za vročanje v fizični obliki ter podrobneje predpiše obliko in način vročanja po varni elektronski poti v pravnem postopku.

Pregledovanje in prepisovanje spisov ter spremljanje poteka postopka

150. člen

Stranke imajo pravico pregledovati in prepisovati spise pravde, v kateri so udeležene. Spis v elektronski obliki imajo stranke pravico pregledovati in prepisovati tudi v elektronski obliki v informacijskem sistemu, v katerem stranka svojo istovetnost dokaže s svojim kvalificiranim potrdilom za elektronski podpis.

Drugim osebam, ki imajo opravičeno korist, se lahko dovoli ta pregled in prepis posameznih spisov. Dokler postopek teče, dovoli to predsednik senata, potem ko je končan, pa predsednik oziroma predstojnik sodišča oziroma delavec na sodišču, ki ga ta določi.

Stranke imajo pravico v informacijskem sistemu spremljati potek postopka.

Dvanajsto poglavje
STROŠKI POSTOPKA

Pravdni stroški

151. člen

Pravdni stroški so izdatki, ki nastanejo med postopkom ali zaradi postopka.

Pravdni stroški obsegajo tudi nagrado za delo odvetnika in drugih oseb, ki jim zakon priznava pravico do nagrade.

152. člen

Vsaka stranka predhodno sama krije stroške, ki jih povzroči s svojimi dejanji.

153. člen

Kadar predlaga stranka izvedbo dokaza, mora po nalogu sodišča založiti znesek, potreben za stroške, ki bodo nastali z izvedbo dokaza.

Če predlagata izvedbo dokaza obe stranki, sodišče odloči, da naj za stroške potrebni znesek založita obe stranki po enakih delih.

Sodišče opusti izvedbo dokaza, če znesek, ki je potreben za stroške, ni založen v roku, ki ga je določilo. V tem primeru sodišče glede na vse okoliščine po svojem prepričanju presodi, kakšen pomen ima to, da stranka ni v roku založila zneska, potrebnega za stroške.

Če odredi sodišče po uradni dolžnosti izvedbo dokaza za ugotovitev dejstev v zvezi z uporabo tretjega odstavka 3. člena tega zakona, pa stranki ne založita določenega zneska, se izplačajo stroški za izvedbo dokaza kljub določbi tretjega odstavka tega člena iz sredstev sodišča.

154. člen

Stranka, ki v pravdi ne uspe, mora nasprotni stranki in njenemu intervenientu povrniti stroške.

Če stranka deloma zmaga v pravdi, lahko sodišče glede na doseženi uspeh odloči, da krije vsaka stranka svoje stroške, ali pa ob upoštevanju vseh okoliščin primera naloži eni stranki, naj povrne drugi stranki in intervenientu ustrezen del stroškov.

Sodišče lahko odloči, da mora ena stranka povrniti vse stroške, ki sta jih imela nasprotna stranka in njen intervenient, če nasprotna stranka ni uspela samo s sorazmerno majhnim delom svojega zahtevka, pa zaradi tega dela niso nastali posebni stroški.

Glede na uspeh dokazovanja odloči sodišče, ali naj plača stroške iz četrtega odstavka 153. člena tega zakona ena stranka ali obe ali pa naj se plačajo iz sredstev sodišča.

155. člen

Pri odločanju o tem, kateri stroški naj se povrnejo stranki, upošteva sodišče samo tiste stroške, ki so bili potrebni za pravdo. O tem, kateri stroški so bili potrebni in koliko znašajo, odloči sodišče po skrbni presoji vseh okoliščin.

Če je predpisana tarifa za nagrade odvetnikov ali za druge stroške, se taki stroški odmerijo po tarifi.

156. člen

Stranka mora ne glede na izid pravde povrniti nasprotni stranki stroške, ki jih je povzročila po svoji krivdi ali po naključju, ki se je njej primerilo.

Sodišče lahko odloči, da mora zakoniti zastopnik ali pooblaščenec stranke povrniti nasprotni stranki stroške, ki jih je povzročil po svoji krivdi.

Stranka, ki se ni udeležila poravnalnega naroka, mora nasprotni stranki povrniti stroške tega naroka.

157. člen

Če tožena stranka ni dala povoda za tožbo in če je pripoznala tožbeni zahtevek v odgovoru na tožbo oziroma na glavni obravnavi, preden se je spustila v obravnavanje glavne stvari, mu mora tožnik povrniti pravdne stroške.

158. člen

Tožeča stranka, ki umakne tožbo, mora povrniti nasprotni stranki pravdne stroške, razen če jo je umaknila takoj, ko je tožena stranka izpolnila zahtevek.

Stranka, ki umakne pravno sredstvo, mora nasprotni stranki povrniti stroške, nastale zaradi pravnega sredstva.

159. člen

Vsaka stranka krije svoje stroške, če se pravda konča s sodno poravnavo, pa ni v poravnavi drugače dogovorjeno.

Stroški poravnave, ki je bila poskušena (309. člen), pa ni uspela, spadajo med pravdne stroške.

160. člen

Če se v izločitveni pravdi ugodi tožbenemu zahtevku za izločitev stvari, pa sodišče ugotovi, da je tožena stranka kot upnik v izvršilnem postopku utemeljeno mislila, da na teh stvareh ne obstajajo pravice drugih, odloči, da mora vsaka stranka kriti svoje stroške.

161. člen

Sosporniki krijejo stroške po enakih delih.

Če je med njimi precejšnja razlika glede njihovega deleža pri spornem predmetu, določi sodišče po tem sorazmerju, kolikšen del stroškov naj povrne vsak izmed sospornikov.

Sosporniki, ki so nerazdelno odgovorni glede glavne stvari, so nerazdelno odgovorni tudi za stroške, prisojene nasprotni stranki.

Za stroške, ki jih povzročijo posamezni sosporniki s posebnimi pravnimi dejanji, niso odgovorni drugi sosporniki.

162. člen

Kadar se državni organ udeležuje postopka kot stranka, ima pravico do povračila stroškov po določbah tega zakona, nima pa pravice do nagrade.

163. člen

O povrnitvi stroškov odloči sodišče na določeno zahtevo stranke brez obravnavanja.

Stranka mora v zahtevi opredeljeno navesti stroške, za katere zahteva povračilo.

Povrnitev stroškov mora stranka zahtevati najpozneje do konca obravnave, ki je bila pred odločitvijo o stroških; če pa gre za odločbo brez poprejšnjega obravnavanja, mora stranka zahtevati povrnitev stroškov v predlogu, o katerem naj odloči sodišče.

O zahtevi za povrnitev stroškov odloči sodišče v sodbi ali v sklepu, s katerim se konča postopek pred njim.

Kadar sodišče ustno razglasi sodbo ali sklep, s katerim se nalaga povrnitev stroškov, lahko odloči, da bo znesek stroškov odmerilo v pisnem odpravku sodbe oziroma sklepa, če je treba sklep vročiti strankam.

Med postopkom odloči sodišče s posebnim sklepom o stroških le tedaj, kadar pravica do povračila stroškov ni odvisna od odločbe o glavni stvari.

Če sodišče izda sklep o ustavitvi postopka zaradi umika tožbe, umika pravnega sredstva ali drugih okoliščin, ki povzročijo konec postopka zunaj obravnave, se lahko zahteva povrnitev stroškov v 15 dneh od prejema sklepa o ustavitvi postopka.

Sklep o odmeri stroškov iz prejšnjega odstavka lahko izda strokovni sodelavec.

164. člen

V delni sodbi ali v vmesni sodbi lahko sodišče izreče, da se odločitev o stroških pridrži za poznejšo sodbo.

165. člen

Če sodišče zavrže ali zavrne pravno sredstvo, odloči tudi o stroških, ki so nastali med postopkom v zvezi z njim.

Če sodišče spremeni odločbo, zoper katero je bilo vloženo pravno sredstvo, ali če to odločbo razveljavi in tožbo zavrže, odloči o stroških vsega postopka.

Če sodišče razveljavi odločbo, zoper katero je bilo vloženo pravno sredstvo, in zadevo vrne v novo sojenje, pridrži odločitev o stroških postopka v zvezi s pravnim sredstvom za končno odločbo.

Sodišče lahko ravna po tretjem odstavku tega člena tudi tedaj, kadar le delno razveljavi odločbo, zoper katero je bilo vloženo pravno sredstvo.

166. člen

Izrek o stroških, ki je vsebovan v sodbi, se sme izpodbijati samo s pritožbo zoper sklep, če se hkrati ne izpodbija tudi izrek o glavni stvari.

Če ena stranka izpodbija sodbo samo glede stroškov, druga pa glede glavne stvari, odloči višje sodišče z eno samo odločbo o obeh pravnih sredstvih.

Stroški v postopku za zavarovanje dokazov

167. člen

Stroške postopka za zavarovanje dokazov krije stranka, ki je predlagala zavarovanje. Ta stranka mora povrniti stroške tudi nasprotni stranki oziroma postavljenemu začasnemu zastopniku.

Te stroške lahko stranka pozneje uveljavlja kot del pravnih stroškov glede na uspeh v pravdi.

Oprostitev, odlog in obročno plačilo sodne takse

168. člen

V pravnem postopku se glede oprostitve, odloga ali obročnega plačila taks uporabljajo določbe zakona, ki ureja sodne takse.

Takse, katerih plačila je bila stranka oproščena, so del pravnih stroškov.

Takse stranke, ki je bila oproščena plačila taks in je v postopku uspela, mora plačati nasprotnik te stranke.

Sodišče prve stopnje po uradni dolžnosti naloži plačilo taks stranki iz prejšnjega odstavka.

Če stranka, ki je bila oproščena plačila taks, v postopku delno uspe in na podlagi pravnomočnega izvršilnega naslova pridobi premoženje, ki presega del takse, ki bi jo morala plačati, če ne bi bila oproščena plačila taks, mora plačati ta del takse. Plačilo takse naloži stranki sodišče prve stopnje.

169. člen
(črtan)

170. člen
(črtan)

171. člen
(črtan)

172. člen
(črtan)

173. člen
(črtan)

173.a člen

Povrnitev stroškov pravnega postopka podrobneje predpiše minister, pristojen za pravosodje.

Trinajsto poglavje **PRAVNA POMOČ**

174. člen

Sodišča morajo dajati v pravnem postopku druga drugim pravno pomoč. Če je mogoče, dajanje pravne pomoči poteka po elektronski poti.

Če zaproseno sodišče ni pristojno za dejanje, za katero je zaproseno, odstopi prošnjo pristojnemu sodišču oziroma drugemu državnemu organu in sporoči to sodišču, od katerega je prejelo prošnjo; če pa ne ve, katero sodišče oziroma kateri državni organ je pristojen, vrne prošnjo.

175. člen

Sodišča dajejo tujim sodiščem pravno pomoč v primerih, ki jih določajo mednarodne pogodbe, in tedaj, če velja glede pravne pomoči vzajemnost. Če se dvomi o vzajemnosti, daje pojasnila ministrstvo, pristojno za pravosodje.

Sodišče odkloni pravno pomoč tujemu sodišču, če prosi za dejanje, ki nasprotuje javnemu redu Republike Slovenije. V tem primeru pošlje sodišče, ki je pristojno za pravno pomoč, po uradni dolžnosti zadevo vrhovnemu sodišču v dokončno odločitev.

Določbe drugega odstavka 174. člena tega zakona veljajo tudi za postopek s prošnjo tujega sodišča.

176. člen

Sodišča dajejo tujim sodiščem pravno pomoč na tak način, kakor ga določa domači zakon. Dejanje, za katero prosi tuje sodišče, se lahko opravi na način, ki ga želi tuje sodišče, če tak postopek ne nasprotuje javnemu redu Republike Slovenije.

177. člen

Če ni z mednarodno pogodbo drugače določeno, vzame sodišče v postopek prošnjo tujega sodišča za pravno pomoč le tedaj, če je prošnja poslana po diplomatski poti in če so prošnja in priloge sestavljene v slovenskem jeziku ali je priložen overjen prevod v slovenskem jeziku.

178. člen

Če ni z mednarodno pogodbo drugače določeno, se pošiljajo prošnje domačih sodišč za pravno pomoč tujim sodiščem po diplomatski poti. Prošnje in priloge morajo biti sestavljene v jeziku zaprosene države ali pa mora biti priložen njihov overjen prevod v tem jeziku.

Trinajsto a poglavje
IZVRŠEVANJE DENARNIH KAZNI

178.a člen

Denarne kazni, ki jih izreče sodišče na podlagi tega zakona, izvrši na predlog sodišča, ki je izreklo kazen, pristojni davčni organ po določbah zakona, ki ureja prisilno izterjavo davkov. Sklep sodišča o izrečeni denarni kazni se šteje za izvršilni naslov.

Drugi del
POTEK POSTOPKA

A. Postopek pred sodiščem prve stopnje

Štirinajsto poglavje
TOŽBA

179. člen

Pravdni postopek se začne s tožbo.

Vsebina tožbe

180. člen

Tožba mora obsegati določen zahtevek glede glavne stvari in stranskih terjatev, dejstva, na katera tožnik opira zahtevek, dokaze, s katerimi se ta dejstva ugotavljajo, in druge podatke, ki jih mora imeti vsaka vloga (105. člen).

Če je pristojnost sodišča ali pravica do revizije odvisna od vrednosti spornega predmeta, pa predmet tožbenega zahtevka ni denarni znesek, mora tožeča stranka v tožbi navesti tudi vrednost spornega predmeta.

Sodnik vzame tožbo v postopek tudi tedaj, če tožeča stranka ni navedla pravne podlage tožbenega zahtevka, če pa jo je navedla, sodnik ni vezan nanjo.

Če tožeča stranka ob vložitvi tožbe predlaga oprostitev, odlog ali obročno plačilo sodnih taks, sodnik o predlogu odloči takoj, najpozneje pa v 15 dneh.

Ugotovitvena tožba

181. člen

Tožeča stranka lahko s tožbo zahteva, da sodišče le ugotovi obstoj oziroma neobstoj kakšne pravice ali pravnega razmerja ali pa pristnost oziroma nepristnost kakšne listine.

Takšna tožba se lahko vloži, če je tako določeno s posebnimi predpisi, če ima tožeča stranka pravno korist od tega, da se ugotovi obstoj oziroma neobstoj kakšne pravice ali pravnega razmerja ali pristnost oziroma nepristnost kakšne listine, preden zapade dajatveni zahtevek iz takega razmerja, ali če ima tožeča stranka kakšno drugo pravno korist od vložitve take tožbe.

Če je odločitev o sporu odvisna od vprašanja, ali obstaja ali ne obstaja kakšna pravica ali pravno razmerje, lahko tožeča stranka poleg obstoječega zahtevka uveljavlja tudi tožbeni zahtevek, naj se ugotovi, da tako razmerje obstaja oziroma ne obstaja, če je sodišče, pred katerim teče pravda, zanj stvarno pristojno in če je za odločanje o tem zahtevku predpisana ista vrsta postopka.

Uveljavljanje več tožbenih zahtevkov v eni tožbi

182. člen

V eni tožbi lahko uveljavlja tožeča stranka več zahtevkov zoper isto toženo stranko, kadar imajo vsi zahtevki isto dejansko in pravno podlago.

Če zahtevki nimajo iste dejanske in pravne podlage, se lahko uveljavljajo z eno tožbo zoper isto toženo stranko samo tedaj, kadar je isto sodišče stvarno pristojno za vsakega od teh zahtevkov in je za vse zahtevke predpisana ista vrsta postopka. Če veljajo za enega od zahtevkov pravila o izključni krajevni pristojnosti, jih je mogoče uveljavljati z isto tožbo samo pri sodišču, ki je pristojno po pravilih o izključni krajevni pristojnosti.

Dva ali več tožbenih zahtevkov, ki so v medsebojni zvezi, lahko uveljavlja tožeča stranka z eno tožbo tudi tako, da naj sodišče ugotovi naslednjemu zahtevku, če spozna, da tisti zahtevek, ki ga uveljavlja pred njim, ni utemeljen.

Zahtevki se lahko uveljavljajo po tretjem odstavku tega člena z eno tožbo le, če je sodišče stvarno pristojno za vsakega od uveljavljenih zahtevkov in je za vse zahtevke predpisana ista vrsta postopka.

Če bi moral o nekaterih zahtevkih, ki se uveljavljajo z isto tožbo, soditi senat, o drugih pa sodnik posameznik istega sodišča, sodi o vseh zahtevkih senat.

Nasprotna tožba

183. člen

Tožena stranka lahko vloži do konca glavne obravnave pred sodiščem pri istem sodišču nasprotno tožbo:

1. če je zahtevak nasprotne tožbe v zvezi s tožbenim zahtevkom ali
2. če se zahtevak tožbe in zahtevak nasprotne tožbe lahko pobotata ali
3. če se z nasprotno tožbo zahteva ugotovitev kakšne pravice ali pravnega razmerja, od katerih obstoja ali neobstoja je v celoti ali deloma odvisna odločba o tožbenem zahtevku.

Nasprotna tožba se ne more vložiti, če je za zahtevak iz nasprotne tožbe stvarno pristojno drugo sodišče ali če je za odločanje o zahtevku nasprotne tožbe predpisana druga vrsta postopka.

Nasprotna tožba se lahko vloži tudi, če mora o zahtevku iz nasprotne tožbe soditi isto sodišče v drugi sestavi.

Sprememba tožbe

184. člen

Tožeča stranka lahko do konca glavne obravnave spremeni tožbo.

Sprememba tožbe je sprememba istovetnosti zahtevka, povečanje obstoječega zahtevka ali uveljavljanje drugega zahtevka poleg obstoječega.

Tožba ni spremenjena, če tožeča stranka spremeni pravno podlago tožbenega zahtevka, če zmanjša tožbeni zahtevak ali če spremeni, dopolni ali popravi posamezne navedbe, tako da zaradi tega tožbeni zahtevak ni spremenjen.

185. člen

Ko je tožba vročena toženi stranki, je za spremembo potrebna njena privolitev; vendar pa lahko sodišče dovoli spremembo, čeprav se tožena stranka temu upira, če misli, da bi bilo to smotno za dokončno ureditev razmerja med strankama. Šteje se, da sprememba tožbe ni smotna za dokončno ureditev razmerja med strankama, če bi zaradi tega prišlo do spremembe stvarne pristojnosti sodišča.

Šteje se, da je tožena stranka privolila v spremembo tožbe, če se spusti v obravnavanje o glavni stvari po spremenjeni tožbi, ne da bi pred tem nasprotovala spremembi.

Če pravnomočno sodišče za spremenjeno tožbo ni stvarno pristojno, pošlje zadevo, potem ko je toženec privolil v spremembo, pristojnemu sodišču.

Na način, kakor je to določeno v tretjem odstavku tega člena, ravna sodišče tudi, če mora o spremenjeni tožbi soditi isto sodišče v drugi sestavi (20. člen).

Kadar sodišče dovoli spremembo tožbe, mora pustiti toženi stranki čas, ki ji je potreben, da se lahko pripravi za obravnavanje o spremenjeni tožbi, če za to ni imela dovolj

časa. Enako ravna sodišče, če tožena stranka, ki ne nasprotuje spremembi, zahteva, naj se ji pusti potreben čas za pripravo.

Če tožeča stranka spremeni tožbo na naroku, na katerem tožena stranka ni navzoča, preloži sodišče narok in pošlje toženi stranki prepis zapisnika o tem naroku.

Zoper sklep, s katerim se ugotovi spremembi tožbe, ni posebne pritožbe.

186. člen

Privolitev tožene stranke ni potrebna, če tožeča stranka spremeni tožbo tako, da zahteva zaradi okoliščin, ki so nastale po vložitvi tožbe, iz iste dejanske podlage drug predmet ali denarni znesek, ali če uveljavlja vmesni ugotovitveni zahtevek po tretjem odstavku 181. člena tega zakona.

187. člen

Tožeča stranka lahko vse do konca glavne obravnave spremeni svojo tožbo tudi tako, da toži namesto prvotne tožene stranke koga drugega.

Za spremembo tožbe v smislu prvega odstavka tega člena je potrebna privolitev tistega, ki naj stopi v pravdo namesto tožene stranke. Če pa se je tožena stranka že spustila v obravnavanje glavne stvari, je potrebna tudi njena privolitev.

Kdor stopi v pravdo namesto tožene stranke, mora prevzeti pravdo v tistem stanju, v katerem je, ko stopi vanjo.

Umik tožbe

188. člen

Tožeča stranka lahko umakne tožbo brez privolitve tožene stranke, preden se tožena stranka z vložitvijo odgovora na tožbo spusti v obravnavanje glavne stvari.

Tožbo lahko umakne tudi pozneje, vse do konca glavne obravnave, če tožena stranka v to privoli. Če se tožena stranka o tem ne izjavi v 15 dneh od dneva, ko je obveščena o umiku tožbe, se šteje, da je privolila v umik.

Če je tožba umaknjena, izda sodišče sklep o ustavitvi postopka. Ta sklep se vroči toženi stranki samo, če ji je bila predhodno vročena tožba.

Če je tožba umaknjena, se šteje, kakor da sploh ni bila vložena, in se lahko znova vložijo.

Obstoj pravde

189. člen

Pravda začne teči z vročitvijo tožbe toženi stranki.

O zahtevku, ki ga stranka postavi med postopkom, začne pravda teči od trenutka, ko je o njem obveščena nasprotna stranka.

Dokler pravda teče, se ne more o istem zahtevku začeti nova pravda med istimi strankami; če se taka pravda začne, sodišče zavrže tožbo.

Sodišče mora med postopkom ves čas po uradni dolžnosti paziti, ali ne teče morda med istimi strankami druga pravda o istem zahtevku.

190. člen

Če katera od strank odtuji stvar ali pravico, o kateri teče pravda, to ni ovira, da se pravda med istima strankama ne dokonča.

Tisti, ki je pridobil stvar ali pravico, o kateri teče pravda, more stopiti v pravdo namesto tožeče stranke oziroma tožene stranke samo tedaj, če v to privolita obe stranki.

Petnajsto poglavje **SOSPORNICI**

191. člen

Več oseb lahko toži oziroma je lahko toženih z isto tožbo (sosporniki):

1. če so glede na sporni predmet v pravni skupnosti ali če se opirajo njihove pravice oziroma obveznosti na isto dejansko in pravno podlago ter če gre za solidarne terjatve ali solidarne obveznosti;
2. če so predmet spora zahtevki oziroma obveznosti iste vrste, ki se opirajo na bistveno istovrstno dejansko in pravno podlago, in velja stvarna in krajevna pristojnost istega sodišča za vsak zahtevek in za vsakega toženca;
3. če drug zakon tako določa.

Do konca glavne obravnave se lahko ob pogojih iz prvega odstavka tega člena pridruži tožniku nov tožnik ali se tožba razširi na novega toženca, če v to privoli.

Kdor se pridruži tožbi oziroma na kogar se tožba razširi, mora prevzeti pravdo v tistem stanju, v katerem je, ko stopi vanjo.

192. člen

Tožeča stranka lahko s tožbo zajame dva ali več tožencev tudi tako, da zahteva, naj se ugotovi tožbenemu zahtevku proti naslednjemu tožencu, če bi bil pravnomočno zavrjen zahtevek proti tistemu, ki je v tožbi naveden pred njim.

Na način, ki je določen v prvem odstavku tega člena, lahko zajame tožeča stranka s tožbo dva ali več tožencev samo tedaj, če uveljavlja nasproti vsakemu od njih isti zahtevek ali če uveljavlja proti posameznim od njih različne zahtevke, ki so v medsebojni zvezi, in je isto sodišče stvarno in krajevno pristojno za vsak zahtevek.

193. člen

Kdor v celoti ali deloma zahteva stvar ali pravico, o kateri že teče pravda med drugimi, lahko toži pri sodišču, pri katerem teče pravda, obe stranki z eno tožbo vse do takrat, dokler postopek ni pravnomočno končan.

194. člen

Glavni dolžnik in porok sta lahko skupaj tožena, če to ne nasprotuje pogodbi o poroštvu.

195. člen

Vsak sospornik je v pravdi samostojna stranka; njegova dejanja ali opustitve ne koristijo in ne škodujejo drugim sospornikom.

196. člen

Če je mogoče po zakonu ali po naravi pravnega razmerja spor rešiti samo na enak način za vse sospornike (enotni sosporniki), se štejejo ti za enotno pravdno stranko, tako da se razteza, če zamudijo posamezni sosporniki kakšno pravdno dejanje, tudi nanje učinek pravnih dejanj, ki so jih opravili drugi sosporniki.

197. člen

Če se iztečejo roki za določena pravdna dejanja za posamezne enotne sospornike ob različnem času, lahko opravi vsak sospornik to pravdno dejanje vse do takrat, dokler še teče rok za katerega koli izmed njih.

198. člen

Vsak sospornik ima pravico vlagati predloge, ki se nanašajo na potek pravde.

Šestnajsto poglavje **UDELEŽBA DRUGIH OSEB V PRAVDI**

Udeležba intervenienta

199. člen

Kdor ima pravni interes, da v pravdi, ki teče med drugimi, zmaga ena od strank, se lahko pridruži tej stranki.

Intervenient lahko vstopi v pravdo ves čas postopka vse do pravnomočnosti odločbe o tožbenem zahtevku ter ves čas postopka, ki se nadaljuje, ker je bilo vloženo izredno pravno sredstvo.

Izjavo o vstopu v pravdo lahko da intervenient na naroku ali s pisno vlogo.

Vloga intervenienta se vroči obema pravnima strankama; če pa je dal intervenient izjavo na naroku, se vroči prepis zadevnega dela zapisnika samo tisti stranki, ki ni prišla na narok.

200. člen

Vsaka stranka lahko oporeka intervenientu pravico do udeležbe v postopku in predlaga, naj se intervencija zavrne; sodišče pa lahko tudi brez izjave strank zavrne intervencijo, če ugotovi, da ni podan pravni interes intervenienta.

Do pravnomočnosti sklepa, s katerim se zavrne intervencija, se intervenient lahko udeležuje postopka in se njegova pravdna dejanja ne morejo izključiti.

Zoper odločbo, s katero sodišče dopusti intervencijo, ni posebne pritožbe.

201. člen

Intervenient mora sprejeti pravdo v tistem stanju, v katerem je, ko vstopi vanjo. V nadaljnjem teku pravde ima pravico dajati predloge in opravljati vsa druga pravdna dejanja v rokih, v katerih bi lahko to storila stranka, ki se ji je pridružil.

Če je intervenient vstopil v pravdo do pravnomočnosti odločbe o tožbenem zahtevku, ima pravico vložiti tudi izredno pravno sredstvo.

Če vloži intervenient pravno sredstvo, se izvod njegove vloge vroči tudi stranki, ki se ji je pridružil.

Pravdna dejanja intervenienta imajo pravni učinek za stranko, ki se ji je pridružil, če niso v nasprotju z njenimi dejanji.

S privolitvijo obeh pravnih strank lahko vstopi intervenient v pravdo kot stranka namesto stranke, ki se ji je pridružil.

202. člen

Kot intervenient lahko vstopi v pravdo tudi oseba, na katero se sodna odločba neposredno nanaša. Ta oseba ima položaj enotnega sospornika (196. člen).

Intervenient s položajem enotnega sospornika lahko vloži izredno pravno sredstvo tudi v pravdi, ki se je do pravnomočnosti odločbe o tožbenem zahtevku ni udeležil kot intervenient.

Imenovanje prednika

203. člen

Kdor je tožen kot posestnik kakšne stvari ali imetnik kakšne pravice, pa trdi, da ima stvar v posesti ali da izvršuje pravico v imenu koga drugega, lahko po sodišču pozove tega drugega (prednika) najpozneje na glavni obravnavi, preden se spusti v obravnavanje glavne stvari, naj vstopi namesto njega v pravdo kot stranka.

Privolitev tožeče stranke, da vstopi v pravdo namesto tožene stranke prednik, je potrebna le, če uveljavlja tožeča stranka zoper toženo stranko tudi take zahtevke, ki niso odvisni od tega, ali ima tožena stranka stvar v posesti oziroma ali izvršuje pravico v prednikovem imenu.

Če prednik, ki je bil v redu povabljen, ne pride na narok ali noče vstopiti v pravdo, se tožena stranka ne more več upirati, da bi se spustila v pravdo.

Obvestitev drugega o pravdi

204. člen

Če mora tožeča ali tožena stranka obvestiti koga drugega o začetih pravih, da si s tem zagotovi kakšen civilnopravni učinek, lahko to stori po pravdnem sodišču z vlogo, v kateri navede razlog obvestitve in stanje, v katerem je pravda, vse do takrat, dokler se pravda pravnomočno ne konča.

Stranka, ki je drugega obvestila o pravdi, ne more zaradi tega zahtevati, da bi se prekinila začeta pravda, podaljšali roki ali preložil narok.

Sedemnajsto poglavje **PREKINITEV IN MIROVANJE POSTOPKA**

205. člen

Postopek se prekine:

1. če stranka umre ali izgubi pravdno sposobnost, pa v pravdi nima pooblaščenca;
2. če zakoniti zastopnik stranke umre ali preneha njegova pravica za zastopanje, pa stranka nima pooblaščenca v pravdi;
3. če stranka, ki je pravna oseba, preneha obstajati oziroma če ji pristojni organ pravnomočno prepove delovanje;
4. če nastanejo pravne posledice začetka stečajnega postopka;
5. če zaradi vojne ali iz drugih vzrokov sodišče preneha delati;
6. če drug zakon tako določa.

Sklep o prekinitvi postopka izda sodišče prve stopnje.

206. člen

Sodišče odredi prekinitev postopka:

1. če sklene, da ne bo samo reševalo predhodnega vprašanja (13. člen);
2. če živi stranka na območju, ki je zaradi izrednih dogodkov (poplave in podobno) odrezano od sodišča.

Sodišče lahko odredi prekinitev postopka, če je odločba o tožbenem zahtevku odvisna od tega, ali je bilo storjeno kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, kdo je storilec in ali je storilec odgovoren, zlasti še, kadar je podan sum, da sta priča ali izvedenec po krivem izpovedala ali da je listina, ki je bila uporabljena kot dokaz, ponarejena.

207. člen

Prekinitev postopka ima za posledico, da prenehajo teči vsi roki, določeni za pravdna dejanja.

Dokler traja prekinitev postopka, ne more sodišče opravljati nobenih pravnih dejanj. Če pa je prekinitev nastala po koncu glavne obravnave, lahko sodnik ali senat na podlagi te obravnave izda odločbo.

Pravdna dejanja, ki jih opravi ena stranka medtem ko traja prekinitev postopka, nimajo nasproti drugi stranki nobenega pravnega učinka. Njihov učinek se začne šele, ko se postopek nadaljuje.

208. člen

Postopek, ki je bil prekinjen iz kakšnega razloga, ki je naveden v 1. do 4. točki 205. člena tega zakona, se nadaljuje, ko ga dedič ali skrbnik zapuščine, novi zakoniti zastopnik, stečajni upravitelj ali pravni nasledniki pravne osebe prevzamejo ali ko jih sodnik povabi, naj to storijo.

Če je sodišče prekinilo postopek iz razlogov, ki so navedeni v 1. točki prvega odstavka in v drugem odstavku 206. člena tega zakona, se postopek nadaljuje, ko se pravnomočno konča postopek pred sodiščem ali pred drugim pristojnim organom ali ko sodišče spozna, da ni več razlogov, da bi se čakalo na njegov konec.

V vseh primerih se nadaljuje prekinjeni postopek na predlog stranke, takoj ko preneha razlog za prekinitev.

Roki, ki so zaradi prekinitve postopka nehali teči, začnejo teči za prizadeto stranko v celoti znova od dneva, ko ji sodišče vroči sklep o nadaljevanju postopka.

Stranki, ki ni predlagala nadaljevanja postopka, se vroči sklep o nadaljevanju postopka po 142. členu tega zakona.

209. člen

Mirovanje postopka nastane, če se obe stranki pred koncem glavne obravnave o tem sporazumeta. Mirovanje postopka se začne z dnem, ko stranki to naznanita sodišču.

210. člen

Če postopek miruje, nastanejo iste pravne posledice, kakor če se postopek prekine, le da ne prenehajo teči z zakonom določeni roki.

Postopek miruje, dokler kakšna stranka ne predlaga, naj se nadaljuje. Preden ne pretečejo trije meseci od dneva, ko je nastalo mirovanje, se postopek ne more nadaljevati.

Če nobena stranka v štirih mesecih od dneva, ko je nastalo mirovanje postopka, ne predlaga nadaljevanja, se šteje, da je tožba umaknjena.

V sklepu, s katerim se ugotavlja mirovanje postopka, je treba navesti, od katerega dneva postopek miruje, in stranke opozoriti na pravne posledice iz prvega do tretjega odstavka tega člena.

211. člen

Pritožba zoper sklep, s katerim se ugotovi (205. člen) ali določi (206. člen) prekinitev postopka, ne zadrži izvršitve sklepa. Zoper sklep, s katerim se ugotovi mirovanje postopka (209. člen), ni posebne pritožbe.

Če sodišče na naroku zavrne predlog za prekinitev postopka in sklene, da se postopek takoj nadaljuje, zoper tak sklep ni posebne pritožbe.

Osemnajsto poglavje
DOKAZI IN IZVAJANJE DOKAZOV

Splošne določbe

212. člen

Vsaka stranka mora navesti dejstva in predlagati dokaze, na katere opira svoj zahtevek, ali s katerimi izpodbija navedbe in dokaze nasprotnika.

213. člen

Dokazovanje obsega vsa dejstva, ki so pomembna za odločbo.

O tem, kateri dokazi naj se izvedejo za ugotovitev odločilnih dejstev, odloča sodišče.

214. člen

Ni treba dokazovati dejstev, ki jih je stranka pred sodiščem med postopkom priznala, vendar pa lahko sodišče odredi, naj se dokazujejo tudi taka dejstva, če misli, da jih je stranka priznala z namenom, da bi razpolagala z zahtevkom, s katerim ne more razpolagati (tretji odstavek 3. člena).

Dejstva, ki jih stranka ne zanika, ali jih zanika brez navajanja razlogov, se štejejo za priznana, razen če namen zanikanja teh dejstev izhaja iz siceršnjih navedb stranke. Stranka lahko učinek domneve priznanja iz prejšnje določbe prepreči tudi z izjavo, da ne pozna dejstev, vendar le, če gre za dejstva, ki se ne nanašajo na ravnanje te stranke ali na njeno zaznavanje.

Sodišče presodi po prostem prepričanju, upoštevajoč vse okoliščine, ali naj se šteje za priznano ali za izpodbijano dejstvo, ki ga je stranka najprej priznala, potem pa popolnoma ali deloma zanikala ali pa omejila priznanje s tem, da je dodala druga dejstva.

Dejstev, ki se po zakonu domnevajo, ni treba dokazovati, vendar pa se lahko dokazuje, da ta dejstva ne obstajajo, če ni z zakonom drugače določeno.

Dejstev, ki so splošno znana, ni treba dokazovati.

215. člen

Če sodišče na podlagi izvedenih dokazov (8. člen) ne more zanesljivo ugotoviti kakega dejstva, sklepa o njem na podlagi pravila o dokaznem bremenu.

216. člen

Če se ugotovi, da ima stranka pravico do odškodnine, do denarnega zneska ali do nadomestnih stvari, pa se višina zneska oziroma količina stvari ne da ugotoviti ali bi se mogla ugotoviti samo z nesorazmernimi težavami, odloči sodišče o tem po prostem preudarku.

Če odločitev o enem od več uveljavljenih zahtevkov iste tožeče stranke v isti tožbi glede na celoto po vrednosti predstavlja le neznamen del, odločanje o podlagi ali višini tega zahtevka pa bi bilo pretirano zamudno ali povezano z nesorazmernimi stroški, lahko sodišče o dejstvih, ki se nanašajo na podlago oziroma na višino zahtevka, odloči po prostem preudarku.

217. člen

Dokazi na glavni obravnavi se izvajajo pred senatom, vendar pa lahko senat iz tehtnih razlogov sklene, da se posamezni dokazi izvedejo pred predsednikom senata ali sodnikom zaprosenega sodišča (zaprošenim sodnikom). V tem primeru se zapisniki o izvedbi dokazov preberejo na glavni obravnavi.

Če senat sklene, naj se kakšen dokaz izvede pred zaprosenim sodnikom, se v zaprosilu za izvedbo dokaza opiše stanje stvari po poteku glavne obravnave in se posebej navede, na katere okoliščine je treba posebno paziti pri izvedbi dokaza.

O naroku za izvedbo dokazov pred predsednikom senata ali zaprosenim sodnikom se obvestita tudi stranki, razen če sta se temu odpovedali.

Predsednik senata ali zaproseni sodnik ima pri izvedbi dokazov vse pravice, ki jih ima senat oziroma predsednik senata, kadar se izvajajo dokazi na glavni obravnavi.

Zoper sklep senata, s katerim se prepusti izvedba dokaza predsedniku senata ali zaprosenemu sodniku, ni posebne pritožbe.

218. člen

Predsednik senata ali zaproseni sodnik, ki mu je zaupana izvedba kakšnega dokaza, sme izvesti tudi druge dokaze, če misli, da je to smotrno.

219. člen

Če se da glede na okoliščine pričakovati, da se kakšen dokaz ne bo mogel izvesti ali da se ne bo mogel izvesti v primernem roku, ali če je treba izvesti dokaz v tujini, določi sodišče v dokaznem sklepu rok, do katerega bo čakalo na izvedbo dokaza.

Če se izteče določeni rok, se opravi obravnava ne glede na to, da dovoljeni dokaz ni bil izveden.

Ogled

220. člen

Ogled se opravi, če je za ugotovitev kakšnega dejstva ali za pojasnitev kakšne okoliščine potrebno, da si sodišče stvar neposredno ogleda.

Ogled se lahko opravi tudi ob sodelovanju izvedencev.

221. člen

Senat pooblasti predsednika senata, da opravi ogled, če se stvar, ki si jo je treba ogledati, ne more prinesiti na sodišče ali če bi to povzročilo precejšnje stroške, senat pa misli, da ni nujno, da bi si jo morali neposredno ogledati vsi člani senata.

222. člen

Če si je treba ogledati stvar, ki je pri kateri od strank, pri kom drugem, pri državnem organu ali pri pravni osebi, ki ji je zaupano izvrševanje javnega pooblastila, veljajo smiselno določbe tega zakona o listinah, ki naj se preskrbijo od teh organov ali oseb (členi 226 do 228).

223. člen

Če se ogled opravi zunaj sodnega posloplja, lahko predsednik senata odredi, da se potek izvedbe dokaza z ogledom delno ali v celoti snema. Posnetek se priloži zapisniku o izvedbi ogleda.

Listine

224. člen

Listina v fizični in elektronski obliki, ki jo v predpisani obliki izda državni organ v mejah svoje pristojnosti, in listina, ki jo izda v taki obliki samoupravna lokalna skupnost, družba ter druga organizacija ali posameznik pri izvrševanju javnega pooblastila, ki ji je poverjeno z zakonom (javna listina), dokazujeta resničnost tistega, kar se v njiju potrjuje ali določa.

Enako dokazno moč imajo tudi druge listine, ki so glede dokazne moči po posebnih predpisih izenačene z javnimi listinami.

Dokazovanje z mikrofilmsko ali elektronsko kopijo listine oziroma z reprodukcijo te kopije je izenačeno z listino v fizični obliki iz prvega odstavka tega člena, če je tako mikrofilmsko ali elektronsko kopijo oziroma reprodukcijo te kopije izdal za to pristojen državni organ, organ samoupravne lokalne skupnosti ali nosilec javnih pooblastil.

Dovoljeno je dokazovati, da so v javni listini dejstva neresnično ugotovljena ali da je sama listina nepravilno sestavljena.

Dovoljeno je dokazovati, da se mikrofilmska ali elektronska kopija oziroma reprodukcija te kopije razlikuje od izvirne listine.

Če sodišče dvomi o pristnosti listine, lahko zahteva, da da o tem izjavo organ, od katerega naj bi izvirala.

225. člen

Če ni z mednarodno pogodbo drugače določeno, imajo tuje javne listine, ki so po predpisih overjene, ob vzajemnosti enako dokazno moč kot domače javne listine.

226. člen

Stranka mora sama predložiti listino, na katero se sklicuje v dokaz svojih navedb.

Listini, sestavljeni v tujem jeziku, mora biti priložen tudi overjen prevod.

Če je listina pri državnem organu ali pri osebi, ki ji je poverjeno izvrševanje javnega pooblastila, pa sama stranka ne more doseči, da se listina izroči ali pokaže, si jo sodišče preskrbi po uradni dolžnosti.

Če stranka sodišču kot dokaz predloži obsežno listinsko dokumentacijo, ji lahko sodišče naloži, da v določenem roku poda pisni povzetek najbolj bistvenih navedb in podatkov v priloženih listinah, vključno z navedbo strani, na katerih se te navedbe oziroma podatki v predloženi dokumentaciji nahajajo. Tako lahko sodišče ravna zlasti v primeru, če je predložena dokumentacija zaradi obsega ali vsebine nepregledna ali je glede na naravo dokumentacije utemeljeno pričakovanje, da so le navedbe in podatki v njenih posameznih delih pomembni za ugotovitev zatrjevanih dejstev.

Če stranka ne ravna v skladu z navodilom sodišča iz prejšnjega odstavka, se šteje, da je dokaz umaknjen.

227. člen

Če se ena stranka sklicuje na listino in trdi, da je ta pri drugi stranki, zahteva sodišče od te stranke, naj listino predloži, in ji določi za to rok.

Stranka ne sme odreči predložitve listine, če se je v pravdi sama sklicevala nanjo v dokaz svojih navedb ali če gre za listino, ki jo mora po zakonu izročiti ali pokazati, ali če velja listina po vsebini za skupno za obe stranki.

Glede pravice stranke, da odreče predložitev drugih listin, veljajo smiselno določbe 231. do 234. člena tega zakona.

Če stranka, od katere je sodišče zahtevalo, naj predloži listino, zanika, da bi bila listina pri njej, lahko sodišče izvede dokaze za ugotovitev tega dejstva.

Če stranka, ki ima listino, noče ugoditi sklepu, s katerim ji je naloženo, naj jo predloži, ali če proti prepričanju sodišča zanika, da bi bila listina pri njej, se šteje dejstvo, ki ga je nasprotna stranka želela s to listino dokazati, za dokazano.

Zoper odločbo sodišča iz prvega odstavka tega člena ni posebne pritožbe.

228. člen

Drugi osebi sme sodišče naložiti, naj predloži listino, le tedaj, če jo mora ta po zakonu pokazati ali predložiti ali če gre za listino, ki je po svoji vsebini skupna zanjo in za stranko, ki se sklicuje na listino.

Preden izda sodišče odločbo, s katero naloži drugi osebi, naj predloži listino, jo povabi, naj se o tem izjavi.

Če druga oseba zanika, da bi morala predložiti listino, ki je pri njej, odloči pravdno sodišče, ali je druga oseba dolžna predložiti listino.

Če druga oseba zanika, da bi bila listina pri njej, lahko izvede sodišče dokaze za ugotovitev tega dejstva.

Pravnomočni sklep o tem, da mora druga oseba predložiti listino, izvrši sodišče po uradni dolžnosti po pravilih izvršilnega postopka.

Druga oseba ima pravico do povračila stroškov, ki jih je imela v zvezi s predložitvijo listine. Določbe 242. člena tega zakona veljajo smiselno tudi v tem primeru.

Priče

229. člen

Vsak, kdor je povabljen za pričo, mora na povabilo priti, in če ni z zakonom drugače določeno, mora tudi pričati.

Kot priče se smejo zaslišati le osebe, ki so zmožne dati podatke o dejstvih, ki se dokazujejo.

230. člen

Kot priča ne sme biti zaslišan, kdor bi s svojo izpovedbo prekršil dolžnost varovanja uradne ali vojaške skrivnosti, dokler ga pristojni organ ne odveže te dolžnosti.

231. člen

Priča sme odreči pričanje:

1. o tistem, kar ji je stranka zaupala kot svojemu pooblaščenču;
2. o tistem, česar se je stranka ali druga oseba spovedala njej kot verskemu spovedniku;
3. o dejstvih, za katera je izvedela kot odvetnik ali zdravnik ali pri opravljanju kakšnega drugega poklica ali kakšne druge dejavnosti, če velja dolžnost, da mora ohraniti kot tajnost tisto, kar je izvedela pri opravljanju takega poklica ali take dejavnosti.

Predsednik senata opozori navedene osebe, da jim ni treba pričati.

232. člen

Priča ne sme odreči pričanja iz razloga varovanja poklicne skrivnosti, če je razkritje določenih dejstev potrebno zaradi javne koristi ali koristi koga drugega, če je ta korist večja kakor pa ohranitev skrivnosti.

233. člen

Priča lahko odreče odgovor na posamezna vprašanja, če ima za to tehtne razloge, zlasti še, če bi s svojim odgovorom na taka vprašanja spravila v hudo sramoto, precejšnjo premoženjsko škodo ali pa v kazenski pregon sebe ali svoje krvne sorodnike v ravni vrsti do katerega koli kolena, v stranski vrsti pa do vštetega tretjega kolena; svojega zakonca ali osebo, s katero živi v dalj časa trajajoči življenjski skupnosti, kot jo določa zakon, ki ureja zakonsko zvezo, ali sorodnike po svaštvu do vštetega drugega kolena, četudi je zakonska zveza že prenehala, ali pa svojega skrbnika ali oskrbovanca, posvojitelja ali posvojenca.

Predsednik senata opozori pričo, da lahko odreče odgovor na postavljeno vprašanje.

234. člen

Priča ne sme zaradi nevarnosti pred kakšno premoženjsko škodo odreči pričanja o pravnih poslih, pri katerih je bila navzoča kot povabljen priča, o dejanjih, ki jih je glede spornega razmerja opravila kot pravni prednik ali zastopnik katere od strank, o dejstvih, ki se nanašajo na premoženjska razmerja, vezana na rodbinsko ali zakonsko zvezo oziroma drugo življenjsko skupnost, ki je po predpisih, ki urejajo zakonsko zvezo, z njo izenačena, o dejstvih, ki se nanašajo na rojstvo, sklenitev zakonske zveze ali smrt, kakor tudi tedaj, kadar mora na podlagi posebnih predpisov vložiti prijavo ali dati izjavo.

235. člen

Opravičenost razlogov za odklonitev pričanja ali odgovora na posamezna vprašanja presodi sodišče, pred katerim bi priča morala pričati. Če je treba, o tem poprej zasliši stranke.

Zoper sklep sodišča iz prvega odstavka tega člena stranke nimajo pravice do posebne pritožbe, priča pa ga lahko izpodbija v pritožbi zoper sklep o denarni ali zaporni kazni, izrečeni zaradi tega, ker ni hotela pričati ali odgovoriti na posamezno vprašanje (drugi odstavek 241. člena).

236. člen

Stranka, ki predlaga, naj se določena oseba zasliši kot priča, mora poprej navesti, o čem naj priča, ter povedati njeno ime in priimek ter prebivališče oziroma zaposlitev.

236.a člen

Stranka lahko na poziv ali s soglasjem sodišča predloži sodišču pisne in podpisane izjave predlaganih prič o dejstvih, o katerih bi priča lahko izpovedala na naroku.

Če sodišče stranko pozove, naj predloži pisno izjavo priče, katere zaslišanje je predlagala, pa stranka tega ne stori, sodišče dokaz z zaslišanjem te priče izvede le, če

stranka izkaže za verjetno, da je pisno izjavo priče poskušala pridobiti, vendar pri tem ni bila uspešna.

Stranke se lahko v postopku dogovorijo, da si bodo izmenjale pisne izjave prič.

Sodišče lahko tudi neposredno pozove osebe, ki so predlagane za priče, da podajo pisne izjave oziroma da odgovorijo na določena vprašanja, zlasti v primeru, če glede na vsebino vprašanj ali osebo predlagane priče oceni, da bo tak način zadosten. Ob tem pozivu jih mora opozoriti, da bodo lahko pozvane k pričanju na sodišču tudi, če bodo podale pisne izjave.

Pisni izjavi iz prvega in četrtega odstavka tega člena je treba priložiti kopijo osebnega dokumenta in navesti kontaktne podatke predlagane priče.

Sodišče lahko odloči, da se namesto zaslišanja priče le prebere njena pisna izjava, ki je pridobljena v skladu s prejšnjimi odstavki. Zaslišanje priče sodišče mora izvesti, če tako zahteva katera od strank.

Če sodišče na podlagi pridobljene pisne izjave predlagane priče ugotovi, da predlagana priča o odločilnih dejstvih ne more izpovedati, predlog za zaslišanje priče zavrne.

Če je stranka zahtevala zaslišanje priče, sodišče tej stranki naloži plačilo vseh stroškov, ki so nastali z izvedbo tega dokaza, če oceni, da ustno zaslišanje priče k ugotovitvi odločilnih dejstev ni pripomoglo.

237. člen

Priče se vabijo s pisnim vabilom, v katerem se navedejo: ime in priimek, poklic povabljenega, kdaj in kam naj pride, zadeva, zaradi katere je vabljen, in da se vabi kot priča. V vabilu se priča opozori na posledice neopravičenega izostanka (241. člen) in na pravico do povračila stroškov (242. člen).

Priče, ki se zaradi starosti, bolezni ali hudih telesnih napak ne morejo odzvati vabilu, se zaslišijo v svojem stanovanju.

238. člen

Priče se zaslišijo vsaka zase in brez navzočnosti prič, ki bodo zaslišane pozneje. Priča mora odgovarjati ustno.

Pričo je treba najprej opomniti, da je dolžna govoriti resnico in da ne sme ničesar zamolčati, nato pa jo opozoriti na posledice krive izpovedbe.

Pričo je treba nato vprašati za ime in priimek, ime očeta, poklic, prebivališče, rojstni kraj, starost in njeno razmerje do strank.

239. člen

Po splošnih vprašanjih se od priče zahteva, naj pove vse, kar ve o dejstvih, o katerih naj priča. Nato se ji lahko postavljajo vprašanja, da se njene izpovedbe preizkusijo, dopolnijo ali razjasnijo. Ni dovoljeno postavljati vprašanj, v katerih je že vsebovano, kako je treba odgovoriti.

Pričo je treba vselej vprašati, od kod ve to, o čemer priča.

Priče se smejo soočiti, če se njihove izpovedbe ne ujemajo glede pomembnih dejstev. Soočenci se o vsaki okoliščini, glede katere se ne ujemajo, zaslišijo vsak zase in se njihovi odgovori vpišejo v zapisnik.

240. člen

Če priča ne zna jezika, ki se uporablja v postopku, se zasliši po tolmaču.

Če je priča gluha, se ji postavljajo vprašanja pisno, če je nema, pa se zahteva od nje, naj pisno odgovarja. Če se ne more zaslišati na ta način, se povabi kot tolmač kdo, ki se zna s pričo sporazumeti.

Sodišče opozori tolmača, da mora natančno pretolmačiti vprašanja, ki so postavljena priči, in izjave, ki jih bo dajala.

241. člen

Če priča, ki je bila v redu povabljenjena, ne pride in svojega izostanka ne opraviči ali če se brez dovoljenja ali opravičenega razloga odstrani s kraja, kjer bi morala biti zaslišana, sme sodišče odrediti, da se privede s silo na svoje stroške, sme pa jo tudi kaznovati v denarju do 1.300 eurov.

Če priča pride, pa potem ko je bila opozorjena na posledice, noče pričati ali odgovoriti na posamezna vprašanja, sodišče pa presodi, da so njeni razlogi za to neupravičeni, jo lahko kaznuje v denarju do 1.300 eurov; če pa tudi potem noče pričati, jo sme zapreti. Zapor traja vse do takrat, dokler priča ni pri volji pričati ali dokler ne postane njeno zaslišanje nepotrebno, vendar največ mesec dni.

Pritožba zoper sklep o denarni kazni ali o zaporu ne zadrži izvršitve sklepa, razen če se v tej pritožbi izpodbija tudi odločitev, s katero sodišče ni pritrdilo razlogom, iz katerih je priča odrekla pričanje ali odgovor na posamezno vprašanje.

Sodišče odloči na zahtevo stranke, da mora priča povrniti stroške, ki jih je povzročila s svojim neopravičenim izostankom oziroma neupravičeno odklonitvijo pričanja.

Če priča pozneje opraviči svoj izostanek, prekliče sodišče svoj sklep o kazni, lahko pa jo tudi popolnoma ali deloma oprosti povrnitve stroškov. Sodišče lahko prekliče svoj sklep o kazni tudi tedaj, če priča pozneje izjavi, da bo pričala.

Vojaške osebe in policijski uslužbenci se ne smejo zapreti, pač pa se o tem, da niso hoteli pričati, obvesti njihovo pristojno poveljstvo, da jih kaznuje. Če je treba, da se s silo privedejo, da bi pričali, se obrne sodišče na njihovega starešino, ki odredi njihovo privedbo na sodišče.

242. člen

Priča ima pravico do povračila potnih stroškov in stroškov za prehrano in prenočišče kakor tudi do povračila izgubljenega zaslužka.

Priča mora zahtevati povračilo takoj po zaslišanju, sicer izgubi to pravico. Sodišče jo je dolžno na to opozoriti.

V sklepu, s katerim se odmerijo stroški za priče, odredi sodišče, naj se določeni znesek izplača iz predujma; če predujem ni bil položen, pa naloži stranki, naj plača določeni znesek priči v osmih dneh. Pritožba zoper ta sklep ne zadrži njegove izvršitve.

Izvedenci

243. člen

Sodišče izvede dokaz z izvedencem, če je za ugotovitev ali za razjasnitev kakšnega dejstva potrebno strokovno znanje, s katerim sodišče ne razpolaga.

244. člen

Izvedensko delo opravijo izvedenci, ki jih določi pravno sodišče.

Preden sodišče odloči, koga bo vzelo za izvedenca, lahko da strankam možnost, da se o tem izjavijo.

Pravno sodišče lahko pooblasti predsednika senata ali zaprošenega sodnika, da določi izvedenca, če mu je prepuščena izvedba dokaza z izvedencem.

Sodišče lahko namesto določenega izvedenca vselej določi drugega izvedenca.

245. člen

Izvedensko delo opravlja praviloma en izvedenec; če pa sodišče presodi, da je izvedensko delo zapleteno, lahko določi tudi dva ali več izvedencev.

Izvedenci se določijo predvsem med sodnimi izvedenci za določeno vrsto izvedenskega dela.

Izvedensko delo se sme zaupati tudi strokovni instituciji (bolnišnici, kemičnemu laboratoriju, fakulteti ipd.).

Če so za določene vrste izvedenskega dela (glede ponarejanja denarja, glede pisave, za prstne odtise in podobno) posebni zavodi, se tako delo, zlasti če je bolj zapleteno, zaupa predvsem taki strokovni instituciji.

246. člen

Kdor je določen za izvedenca, se je dolžan odzvati vabilu in dati svoj izvid in mnenje.

Sodišče oprostí izvedenca na njegovo zahtevo te dolžnosti iz razlogov, iz katerih sme priča odreči pričanje ali odgovor na posamezna vprašanja.

Sodišče lahko oprosti izvedenca na njegovo zahtevo te dolžnosti tudi iz drugih upravičenih razlogov. Oprostitev lahko zahteva tudi pooblaščen delavec organa ali organizacije, v kateri izvedenec dela.

247. člen

Izvedenec je lahko izločen iz istih razlogov, iz katerih je lahko izločen sodnik ali sodnik porotnik; pač pa se lahko vzame za izvedenca tudi tisti, ki je bil prej zaslišan kot priča.

Stranka mora zahtevati izločitev izvedenca, takoj ko izve, da je podan razlog za izločitev, najpozneje pa do začetka dokazovanja z izvedencem. Če je sodišče pred določitvijo izvedenca dalo stranki možnost, da se izjavi, se mora stranka ob tej priložnosti izjaviti o izločitvi. Če se izvedenec postavi zunaj glavne obravnave, pa stranka ni imela možnosti, da se izjavi, sme stranka zahtevati njegovo izločitev v osmih dneh od prejema sklepa o postavitvi izvedenca.

V zahtevi za izločitev izvedenca mora stranka navesti okoliščine, na katere opira svojo zahtevo za izločitev.

O zahtevi za izločitev odloči pravdno sodišče. Sodnik zaprosenega sodišča in predsednik senata odločita o izločitvi, če je njima prepuščena izvedba dokaza z izvedenci.

Zoper sklep, s katerim se ugotovi zahtevo za izločitev, ni pritožbe, zoper sklep, s katerim se zahteva zavrne, pa ni posebne pritožbe.

Če zve stranka za razlog izločitve šele potem, ko je izvedenec že opravil izvedensko delo, in zaradi tega ugovarja zoper izvedensko delo, ravna sodišče, kakor da bi bila izločitev izvedenca zahtevana, preden je izvedenec opravil svoje delo.

248. člen

Sodišče lahko kaznuje v denarju do 1.300 eurov izvedenca, ki ne pride na narok, čeprav je bil v redu povabljen, in svojega izostanka ne opraviči, izvedenca, ki brez upravičenega razloga noče opraviti izvedenskega dela, in izvedenca, ki brez upravičenega razloga ne opravi izvedenskega dela v roku, ki ga je določilo sodišče.

Sklep o kazni lahko sodišče prekliče ob pogojih iz petega odstavka 241. člena tega zakona.

Na zahtevo stranke lahko sodišče s sklepom naloži izvedencu, da mora povrniti stroške, ki jih je povzročil, s tem da je neupravičeno izostal, neupravičeno odklonil izvedensko delo ali neupravičeno prekoračil rok za izdelavo izvedenskega dela.

249. člen

Izvedenec ima pravico do povračila potnih stroškov in stroškov za prehrano in prenočišče, do povračila izgubljenega zaslužka in stroškov za izvedensko delo kakor tudi pravico do nagrade za to delo.

Glede povračila stroškov in nagrade za izvedence veljajo smiselno določbe drugega in tretjega odstavka 242. člena tega zakona.

250. člen

Izvedenci se vabijo s pisnim vabilom, v katerem se navedejo: ime in priimek, poklic povabljenega, kdaj in kam naj pride, zadeva, zaradi katere je vabljen, in da se vabi kot izvedenec. V vabilu se izvedenec opozori na posledice neopravičenega izostanka (248. člen) in na pravico do povračila stroškov (249. člen).

251. člen

Pred začetkom dokazovanja z izvedencem je treba izvedencu naročiti, naj predmet skrbno pregleda, natančno navede vse, kar opazi in dožene, in naj poda svoje mnenje vestno in v skladu s pravili znanosti in stroke. Pri tem se opozori tudi na posledice krive izpovedbe.

Nato se izvedenca vpraša za ime in priimek, ime očeta, poklic, prebivališče, rojstni kraj, starost in njegovo razmerje do strank.

252. člen

Sodišče vodi dokazovanje z izvedenci, označi izvedencu predmet, ki naj ga pregleda, mu postavlja vprašanja in zahteva po potrebi pojasnila glede danega izvida in mnenja.

Izvedencu se lahko dajejo pojasnila, lahko pa se mu dovoli tudi pregled spisov. Na zahtevo izvedenca se lahko izvedejo v skladu s 7. členom tega zakona tudi dodatni dokazi, da se ugotovijo okoliščine, ki so pomembne, da bi si mogel izvedenec ustvariti mnenje.

253. člen

Sodišče odloči, ali naj izvedenec da svoj izvid in mnenje samo ustno na obravnavi ali pa naj ju da tudi pisno pred obravnavo.

Sodišče določi rok, v katerem mora izvedenec dati pisni izvid in mnenje, ter ga opozori na posledice prekoračitve roka brez upravičenega razloga (248. člen).

Izvedenec mora vselej obrazložiti svoje mnenje.

Če je mogoče, vroči sodišče strankam pisni izvid in mnenje pred narokom, na katerem se bosta obravnavala.

254. člen

Če je določenih več izvedencev, lahko skupaj dajo izvid in mnenje, če se glede njiju strinjajo. Če pa se glede izvida in mnenja ne strinjajo, da vsak izvedenec svoj izvid in mnenje posebej.

Če se podatki izvedencev v njihovem izvidu bistveno razlikujejo ali če je izvid enega ali več izvedencev nejasen, nepopoln ali pa sam s seboj ali z raziskanimi okoliščinami v nasprotju, te pomanjkljivosti pa se ne dajo odpraviti z novim zaslišanjem izvedencev, se dokazovanje ponovi z istimi ali z drugimi izvedenci.

Če so v mnenju enega ali več izvedencev nasprotja ali pomanjkljivosti ali če nastane utemeljen dvom o pravilnosti podanega mnenja, te pomanjkljivosti ali dvom pa se ne dajo odpraviti z novim zaslišanjem, se zahteva mnenje drugih izvedencev.

255. člen

Zoper sklep sodišča iz 244., 245. in 254. člena tega zakona ni pritožbe.

256. člen

Določbe 244. člena, drugega odstavka 245. člena, 246. do 250. člena, drugega odstavka 251. člena in 255. člena tega zakona veljajo smiselno tudi za tolmače.

Zaslihanje strank

257. člen

Sporna dejstva, ki so pomembna za odločbo, lahko ugotovi sodišče tudi z zaslišanjem strank.

258. člen

Če se sodišče prepriča, da stranki oziroma osebi, ki jo je treba zaslišati kot stranko, niso znana sporna dejstva, ali če zaslihanje te stranke ni mogoče, lahko odloči, da se zasliši samo druga stranka.

Prav tako lahko sodišče odloči, da zasliši samo eno stranko, če druga stranka noče izpovedati ali če se ne odzove sodnemu vabilu.

259. člen

Dokazovanje z zaslihanjem strank po predsedniku senata ali po zaprošenem sodniku je dovoljeno le tedaj, če stranka zaradi nepremagljivih ovir ne more sama priti ali če bi njen prihod povzročil nesorazmerne stroške.

260. člen

Za stranko, ki nima pravnomočne sposobnosti, se zasliši njen zakoniti zastopnik. Sodišče lahko sklene, da se namesto zakonitega zastopnika ali poleg njega zasliši sama stranka, če je to zaslihanje mogoče.

Za pravno osebo se zasliši oseba, ki jo je po zakonu ali po njenih pravilih upravičena zastopati.

Če je kot stranka v sporu na eni strani udeleženih več oseb, odloči sodišče, ali naj se zaslišijo vse te osebe ali pa samo nekatere izmed njih.

261. člen

Vabilo na narok, na katerem se izvede dokaz z zaslišanjem strank, se vroči osebno stranki oziroma osebi, ki naj se zasliši za stranko.

Če ima stranka pooblaščenca, se šteje, da je vabilo iz prejšnjega odstavka stranki vročeno osebno, če je vročeno njenemu pooblaščenču.

V vabilu se mora navesti, da se bo na naroku izvedel dokaz z zaslišanjem strank in da je lahko stranka, ki pride na narok, zaslišana, čeprav druga stranka ne bi prišla (drugi odstavek 258. člena).

262. člen

Nobeni prisilni ukrepi niso dovoljeni zoper stranko, ki se ni odzvala sodnemu vabilu na zaslihanje; prav tako se stranka ne more prisiliti k izpovedbi.

Sodišče presodi glede na vse okoliščine, kakšen pomen ima to, da stranka ni prišla na zaslihanje ali da ni hotela izpovedati.

263. člen

Določbe o dokazovanju s pričami veljajo tudi pri dokazovanju z zaslišanjem strank, če ni za zaslihanje strank drugače določeno.

Devetnajsto poglavje
ZAVAROVANJE DOKAZOV

264. člen

Če je utemeljena bojazen, da se kakšen dokaz pozneje ne bo mogel izvesti ali da bo njegova izvedba pozneje težja, se lahko med pravdo ali pred pravdo predlaga, naj se ta dokaz izvede.

Zavarovanje dokazov je dovoljeno zahtevati tudi potem, ko postane odločba, s katero je postopek končan, pravnomočna, če je to potrebno pred postopkom ali med postopkom z izrednimi pravnimi sredstvi.

265. člen

Če se predlaga zavarovanje dokazov med pravdnim postopkom, je za zavarovanje pristojno sodišče, pred katerim teče postopek.

Če se zahteva zavarovanje dokazov pred uvedbo postopka kakor tudi v nujnih primerih, ko postopek že teče, je pristojno okrajno sodišče, na območju katerega so stvari, ki si jih je treba ogledati, oziroma okrajno sodišče, na območju katerega prebiva tisti, ki ga je treba zaslišati.

O predlogu iz prvega odstavka tega člena odloča predsednik senata ali sodnik posameznik, ki vodi postopek, v primeru iz drugega odstavka tega člena pa sodnik posameznik pristojnega sodišča.

266. člen

V vlogi, s katero se zahteva zavarovanje dokazov, mora predlagatelj navesti dejstva, ki naj se dokažejo, dokaze, ki naj se izvedejo, in razloge, zaradi katerih misli, da se pozneje dokaz ne bo mogel izvesti ali da bo njegova izvedba težja. V vlogi je treba navesti tudi nasprotnikovo ime in priimek, razen če izhaja iz okoliščin, da nasprotnik ni znan.

267. člen

Vloga, v kateri se predlaga zavarovanje dokazov, se vroči nasprotniku, če je znan. Če pa bi bilo nevarno odlašati, odloči sodišče o predlogu tudi brez poprejšnje izjave nasprotnika.

V sklepu, s katerim ugodí predlogu, določi sodišče narok za izvedbo dokazov, navede dejstva, o katerih se bodo izvajali dokazi, in kateri dokazi se bodo izvedli, če je treba, pa imenuje tudi izvedence.

Če nasprotniku ni bila prej vročena vloga, v kateri se predlaga zavarovanje dokazov, se mu ta vroči skupaj s sodnim sklepom, s katerim je sodišče ugodilo predlogu za zavarovanje dokazov.

Nasprotniku, ki ni znan ali se ne ve za njegovo prebivališče, lahko postavi sodišče začasnega zastopnika, da se udeleži naroka za izvedbo dokazov (82. člen). O taki postavitvi ni treba izdati oglasa.

Sodišče lahko v nujnih primerih odloči, da se začne izvajanje dokazov, še preden se vroči nasprotniku sklep, s katerim je bilo ugodeno predlogu za zavarovanje dokazov.

Zoper sklep, s katerim se ugodí predlogu za zavarovanje dokazov in zoper sklep, s katerim se odloči, da se začne izvedba dokazov, še preden se sklep vroči nasprotniku, ni pritožbe.

268. člen

Če se izvedejo dokazi, še preden je uveden postopek, se zapisnik o izvedbi dokazov shrani pri sodišču, pred katerim so bili dokazi izvedeni.

Če postopek teče, pa zavarovanja dokazov ni izvedlo pravdno sodišče, se pošlje zapisnik pravdnemu sodišču.

Dvajseto poglavje
PRIPRAVE ZA GLAVNO OBRAVNAVO

269. člen

Po prejemu tožbe se opravijo priprave za glavno obravnavo.

Te priprave obsegajo predhoden preizkus tožbe, vročitev tožbe tožencu zaradi odgovora in razpis glavne obravnave.

Priprave za glavno obravnavo vodi predsednik senata.

Med pripravami za glavno obravnavo lahko stranke pošiljajo vloge, v katerih navedejo dejstva, ki jih imajo namen zatrjevati na glavni obravnavi, in dokaze, ki jih nameravajo predlagati.

270. člen

Med pripravami za glavno obravnavo do naroka za glavno obravnavo ima predsednik senata pravico odločati:

1. o vstopu prednika v pravdo;
2. o intervenciji;
3. o zavarovanju dokazov;
4. o spremembi tožbe;
5. o ustavitvi postopka zaradi umika tožbe;
6. o prekinitvi ali mirovanju postopka;
7. o začasnih odredbah;
8. o združitvi pravn in o razločitvi postopka;
9. o določitvi ali podaljšanju sodnih rokov;
10. o razpisu ali preložitvi narokov;
11. o vrnitvi v prejšnje stanje zaradi zamude roka ali naroka;
12. o oprostitvi, odlogu ali obročnem plačilu sodnih taks;
13. o varščini za pravdne stroške;
14. o položitvi predujma za stroške posameznih pravdnih dejanj;
15. o postavitvi izvedenca;
16. o postavitvi začasnega zastopnika;
17. o vročitvi sodnih pisanj;
18. o ukrepih za popravo vlog;
19. o pravilnosti pooblastila;
20. o vseh vprašanjih, ki se nanašajo na vodstvo postopka.

Opravila iz točk 3, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17 in 18 lahko opravlja strokovni sodelavec.

Zoper odločbe, izdane med pripravami za glavno obravnavo in se nanašajo na vodstvo postopka, ni pritožbe.

271. člen

Predsednik senata lahko izda med pripravami za glavno obravnavo sodbo na podlagi pripoznave, sodbo na podlagi odpovedi, vmesno sodbo na podlagi sporazuma strank in zamudno sodbo ter sprejme na zapisnik sodno poravnavo.

Predhodni preizkus tožbe

272. člen

Po predhodnem preizkusu tožbe ima predsednik senata pravico izdati sklepe iz 270. člena tega zakona, če ne gre za vprašanja, o katerih je mogoče po naravi stvari ali po določbah tega zakona odločiti šele v nadaljnjem postopku.

273. člen

Če ugotovi, da je tožba nerazumljiva ali nepopolna ali da obstajajo pomanjkljivosti, ki se nanašajo na sposobnost tožeče ali tožene stranke biti pravdna stranka, ali da obstajajo pomanjkljivosti glede zakonitega zastopanja stranke ali pa pomanjkljivosti, ki se nanašajo na pravico zastopnika, da lahko začne pravdo, kadar se zahteva za to posebno dovoljenje, ali da stranke ne zastopa oseba, ki je lahko pooblaščenec po določbah tega zakona, izda predsednik senata potrebne ukrepe, ki jih določa ta zakon (81., 87. in 108. člen), da se pomanjkljivosti odpravijo.

274. člen

Po predhodnem preizkusu tožbe izda predsednik senata sklep, s katerim se tožba zavrže, če ugotovi, da odločanje o tožbenem zahtevku ne spada v sodno pristojnost (18. člen), da je bila tožba vložena prepozno, če je s posebnimi predpisi določen rok za tožbo, da o tožbenem zahtevku že teče pravda, da je stvar pravnomočno razsojena, da je bila o spornem predmetu sklenjena sodna poravnava ali da ni podana pravna korist tožeče stranke za vložitev tožbe.

Predsednik senata izda tudi sklep, s katerim se sodišče izreče za nepristojno (19. in 22. člen) in zadevo odstopi drugemu sodišču.

275. člen

Če misli, da ni zadostne podlage za odločitev o kakšnem vprašanju, ki je nastalo med predhodnim preizkusom tožbe, počaka predsednik senata z odločitvijo o tem do prejema odgovora na tožbo.

Odgovor na tožbo

276. člen

Tožbo, ki ima vse sestavine iz 180. člena tega zakona in za katero je plačana dolžna sodna taksa oziroma je tožeča stranka v celoti oproščena plačila sodnih taks, mora sodišče vročiti toženi stranki, da nanjo odgovori. Skupaj s tožbo pošlje sodišče tudi priloge k tožbi.

Sodišče mora tožbo poslati toženi stranki v 30 dneh od njene vložitve oziroma v 30 dneh od odločitve o predlogu za oprostitev, odlog ali obročno plačilo sodnih taks.

277. člen

Tožena stranka mora odgovoriti na tožbo v 30 dneh od njene vročitve, razen če ta zakon ne določa drugače.

Sodišče opozori toženo stranko, da bo v primeru, če v roku iz prvega odstavka tega člena ne bo odgovorila na tožbo, ali če odgovor na tožbo ne bo obrazložen (prvi odstavek 278. člena), izdalo sodbo, s katero bo tožbenemu zahtevku ugodilo (zamudna sodba) in da bo tožena stranka v primeru izdaje zamudne sodbe nosila vse stroške postopka.

278. člen

Odgovor na tožbo mora biti obrazložen, sicer se šteje, da ni vložen. Iz obrazložitve mora izhajati, ali tožena stranka nasprotuje tožbenemu zahtevku v celoti ali deloma in v katerem delu.

Tožena stranka mora odgovoru na tožbo priložiti listine in predlagati dokaze, s katerimi se ugotavljajo dejstva, ki jih navaja v odgovoru.

279. člen

Odgovor na tožbo mora sodišče vročiti tožeči stranki v 30 dneh od prejema.

279.a člen

S soglasjem strank lahko sodišče v sporu odloči na podlagi njunih pisnih vlog in pisnih dokazov brez glavne obravnave, če se stranki obravnava pisno odpovesta.

Sodišče opozori stranke na možnost, da se lahko odpovejo glavni obravnavi v roku, ki ga določi sodišče.

Sodišče v sporu odloči prednostno.

279.b člen

Če je pri sodišču vloženih večje število tožb, v katerih se tožbeni zahtevki opirajo na enako ali podobno dejansko in isto pravno podlago, lahko sodišče po prejemu odgovorov na tožbe na podlagi ene tožbe izvede vzorčni postopek, preostale postopke pa prekine.

Pred izdajo sklepa o prekinitvi postopka mora sodišče omogočiti strankam, da se izjavijo o prekinitvi postopka zaradi izvedbe vzorčnega postopka, tožeči stranki pa omogočiti tudi, da se izjavi o navedbah v odgovoru na tožbo.

Zoper sklep o prekinitvi postopka zaradi izvedbe vzorčnega postopka ni dovoljena pritožba.

Po pravnomočnosti sodbe, izdane v vzorčnem postopku, sodišče o prekinjenih postopkih, ki nimajo bistvenih posebnosti, odloči upošteva odločitev v vzorčnem primeru.

Stranka, ki je imela možnost sodelovati v vzorčnem postopku, v prekinjenih postopkih ne more oporekati dejanskim in pravnim ugotovitvam in stališčem, ki jih je zavzelo sodišče v vzorčnem postopku.

Vzorčni postopek je prednosten.

Razpis naroka za glavno obravnavo

280. člen

Narok za glavno obravnavo razpiše predsednik senata.

Narok za glavno obravnavo je treba določiti tako, da ostane strankam zadosti časa za pripravo, vendar najmanj 15 dni od prejema vabila.

Predsednik senata povabi na narok stranke ter priče in izvedence, za katere je odločil, da jih bo povabil na glavno obravnavo.

Enaindvajseto poglavje
GLAVNA OBRAVNAVA

Potek glavne obravnave

281. člen

Predsednik senata začne glavno obravnavo in razglasi predmet obravnavanja. Nato ugotovi, ali so prišli vsi povabljeni; če niso, se prepriča, ali so bili v redu povabljeni in ali so opravičili svoj izostanek.

282. člen

Če na poravnalni narok ali na prvi narok za glavno obravnavo, če poravnalni narok ni bil razpisan, ne pride nobena stranka, se šteje, da je tožeča stranka tožbo umaknila.

Če na kakšen poznejši narok ne pride tožeča stranka, pa sodišče ne izda sodbe na podlagi stanja spisa (četrti odstavek tega člena), se šteje, da je tožeča stranka tožbo umaknila, razen če se tožena stranka ne strinja z domnevo umika tožbe.

Če na kakšen poznejši narok ne pride nobena stranka, sodišče odloči glede na stanje spisa, če je že opravilo narok, na katerem so se izvajali dokazi, in je dejansko stanje dovolj pojasnjeno (sodba na podlagi stanja spisa). Tako ravna sodišče tudi v primeru, če na narok ne pride ena stranka, nasprotna stranka pa predlaga odločitev glede na stanje spisa. Zoper sklep, s katerim sodišče zavrne predlog za odločitev glede na stanje spisa, ni pritožbe.

Določbe prejšnjih odstavkov se uporabijo, če je bila stranka pravilno vabljen in ni izkazala upravičenih razlogov za izostanek oziroma ni splošno znanih okoliščin, iz katerih izhaja, da stranka iz upravičenih razlogov ni mogla priti na narok.

Sodišče stranko v vabilu na narok opozori na posledice izostanka z naroka.

283. člen

Če se stranka ali njen zakoniti zastopnik ne more jasno in določno izjaviti o zadevi, ki se obravnava, pa nima pooblaščenca, jo predsednik senata opozori, naj si vzame pooblaščenca.

Če si stranka ne more takoj vzeti pooblaščenca, senat na njen predlog preloži narok.

284. člen

Prvi narok za glavno obravnavo se začne s podajanjem tožbe, nato pa tožena stranka odgovarja na njene navedbe.

V nadaljnjem poteku obravnave se obravnavajo predlogi strank in dejanske navedbe, s katerimi stranke utemeljujejo svoje predloge oziroma izpodbijajo predloge nasprotnika, in tudi dokazi, ki so jih ponudile, izvedejo se dokazi in obravnavajo uspehi dokazovanja.

Stranke lahko podajajo tudi svoja pravna naziranja, ki se nanašajo na sporni predmet.

Kadar je v tem zakonu določeno, da lahko poda stranka kakšen ugovor ali predlog ali opravi kakšno drugo pravdno dejanje, dokler se tožena stranka na glavni obravnavi ne spusti v obravnavanje glavne stvari, lahko poda tožeča stranka tak ugovor oziroma predlog oziroma opravi kakšno drugo pravdno dejanje, dokler ne konča podajanja tožbe, tožena stranka pa, dokler ne konča svojega odgovora na tožbo.

285. člen

Predsednik senata postavlja vprašanja in skrbi za drug primeren način, da se med obravnavo navedejo vsa odločilna dejstva, da se dopolnijo nepopolne navedbe strank o pomembnih dejstvih, da se ponudijo ali dopolnijo dokazila, ki se nanašajo na navedbe strank, in sploh da se dajo vsa potrebna pojasnila, da se ugotovita sporno dejansko stanje in sporno pravno razmerje, ki sta pomembni za odločbo.

286. člen

Stranka mora najkasneje na prvem naroku za glavno obravnavo navesti vsa dejstva, ki so potrebna za utemeljitev njenih predlogov, ponuditi dokaze, ki so potrebni za ugotovitev njenih navedb, in se izjaviti o navedbah in ponujenih dokazih nasprotne stranke.

Če je sodišče stranko v pisnem pozivu pred razpisom obravnave (prvi odstavek 286.a člena) pozvalo, naj se v pripravljalni vlogi izjavi o določenih dejstvih oziroma glede katerih okoliščin naj dopolni navedbe o dejstvih ali dopolni svoje dokazne predloge ali naj predloži pisne dokaze, na katere se je sklicevala, stranka pa tega ni storila, lahko stranka na prvem naroku za glavno obravnavo takšna dejstva in dokaze navaja le pod pogojem, da jih predhodno brez svoje krivde ni mogla navesti, ali če njihova dopustitev po presoji sodišča ne bi zavlekla reševanja spora. Na to posledico je treba stranko v pozivu opozoriti.

Določba prejšnjega odstavka se smiselno uporablja tudi v primeru, če sodišče takšen poziv stranki poda na poravnalnem naroku v primeru, ko se prvi narok za glavno obravnavo ne izvede takoj po poravnalnem naroku.

Stranke lahko tudi na poznejših narokih za glavno obravnavo navajajo nova dejstva in predlagajo nove dokaze, vendar le, če jih brez svoje krivde niso mogle navesti na prvem naroku.

Pod pogojem iz drugega in četrtega odstavka tega člena lahko stranke tudi med glavno obravnavo pošiljajo vloge, v katerih navajajo dejstva, ki jih nameravajo zatrjevati na naroku, in dokaze, ki jih nameravajo predlagati.

Dejstva in dokazi, ki so navedeni v nasprotju z drugim do petim odstavkom tega člena, se ne upoštevajo.

286.a člen

Sodišče lahko strankam pred ali med glavno obravnavo s pisnim pozivom ali ustno na naroku naloži, da v roku, ki ga določi, odgovorijo na posamezna vprašanja glede okoliščin, ki so pomembne za odločitev, da dopolnijo ali dodatno obrazložijo svoje predhodne navedbe, predlagajo dodatne dokaze, predložijo listine, na katere so se sklicevale, se izjavijo o izvedenskem mnenju ali drugih izvedenih dokazih, podajo pisne izjave prič, se izjavijo o navedbah nasprotne stranke, podajo svoja pravna naziranja ali predložijo sodne odločbe glede sodne prakse, na katere se sklicujejo.

Po prejemu odgovora na tožbo, pripravljalne vloge ali izvedbi naroka lahko sodišče strankam določi rok, v katerem lahko predložijo naslednjo pripravljalno vlogo.

Sodišče določi rok iz prejšnjih odstavkov glede na zahtevnost dejanja, ki ga je treba opraviti, tako da stranki ostane dovolj časa, da se v postopku izjavi. Ta rok ne sme biti krajši od osmih dni.

Določba prvega odstavka tega člena ne posega v pravico stranke, da tudi brez poziva sodišča predloži pripravljalne vloge. Te mora sodišču poslati dovolj zgodaj, da jih je mogoče vročiti nasprotni stranki pravočasno pred narokom, tako da zaradi zagotovitve pravice nasprotne stranke do izjavljanja ne bo potrebna preložitve naroka.

Vloge in listine, posredovane na poziv sodišča po prvem ali drugem odstavku tega člena, ki se predložijo po poteku roka, ki ga je določilo sodišče, in vloge, ki so predložene v nasprotju s prejšnjim odstavkom, se upoštevajo le, če jih stranka predhodno brez svoje krivde ni mogla predložiti, ali če njihova dopustitev po presoji sodišča ne bi zavlekla reševanja spora. Enako velja za strankine navedbe na naroku.

Sodišče stranko v pozivu za predložitev vlog in listin opozori na posledice zamude.

286.b člen

Stranka mora kršitev določb pravnega postopka pred sodiščem prve stopnje uveljavljati takoj, ko je to mogoče. Kršitve, na katere se sklicuje pozneje, vključno v pravnih sredstvih, se upoštevajo le, če stranka teh kršitev brez svoje krivde predhodno ni mogla navesti.

Določba prejšnjega odstavka se ne uporablja glede kršitev določb pravnega postopka, na katere pritožbeno sodišče pazi po uradni dolžnosti (drugi odstavek 350. člena).

287. člen

Izvedbo dokazov odredi sodišče s sklepom, v katerem se navedeta sporno dejstvo, o katerem naj se izvede dokaz, in dokazilo.

Predlagane dokaze, za katere misli, da niso pomembni za odločbo, senat zavrne in navede v sklepu, zakaj jih je zavrnil.

Zoper sklep, s katerim se odredi ali zavrne izvedba dokaza, ni posebne pritožbe.

Sodišče v nadaljnjem teku pravde ni vezano na svoj prejšnji dokazni sklep.

288. člen

Če stranka ugovarja, da odločitev o tožbenem zahtevku ne spada v sodno pristojnost, da o istem zahtevku že teče pravda, da je stvar pravnomočno razsojena ali da je bila o spornem predmetu sklenjena sodna poravnava, sodišče odloči, ali naj te ugovore obravnava, in o njih odloči ločeno od glavne stvari ali pa skupaj z njo.

Če sodišče ne ugodí ugovoru iz prvega odstavka tega člena, ki ga je obravnavalo skupaj z glavno stvarjo, ali če sodišče po ločenem obravnavanju ne ugodí temu ugovoru in sklène, da se takoj nadaljuje glavna obravnava, se sklep o ugovoru vzame v odločbo o glavni stvari.

Zoper sklep, s katerim se zavrnejo ugovori strank, ni posebne pritožbe, če je senat sklenil, da takoj nadaljuje obravnavanje glavne stvari.

Določbe prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena veljajo tudi tedaj, če sodišče po uradni dolžnosti sklène, da bo ločeno od glavne stvari obravnavalo, ali spada stvar v sodno pristojnost ali že teče pravda ali je stvar že pravnomočno razsojena in ali je bila o spornem predmetu sklenjena sodna poravnava.

289. člen

Ko predsednik senata konča zaslišanje posamezne priče, izvedenca ali stranke, jim lahko člani senata neposredno postavljajo vprašanja.

Stranka in njen zastopnik ali pooblaščenec lahko z dovoljenjem predsednika senata neposredno postavljata vprašanja nasprotni stranki, pričam in izvedencem.

Predsednik senata prepove stranki določeno vprašanje ali ji prepove odgovor na posamezno vprašanje, če je v vprašanju že vsebovano, kako je treba nanj odgovoriti, ali če se vprašanje ne nanaša na zadevo.

Na zahtevo stranke se zapišeta v zapisnik vprašanje, ki je bilo prepovedano, in vprašanje, na katero je bil prepovedan odgovor.

290. člen

Zaslišane priče in izvedenci ostanejo v sodni dvorani, če jih predsednik senata po izjavi strank popolnoma ne odpusti ali ne odredi, naj se začasno odstranijo iz dvorane.

Predsednik senata lahko odredi, naj se zaslišane priče pozneje znova pokličejo in še enkrat zaslišijo v navzočnosti ali nenavzočnosti drugih prič in izvedencev.

291. člen

Ko senat misli, da je zadeva obravnavana, tako da se lahko izda odločba, naznani predsednik senata, da je glavna obravnava končana. Nato se senat umakne na posvetovanje in glasovanje, da izda odločbo.

Senat lahko sklene, da konča glavno obravnavo tudi tedaj, če je treba, da se preskrbijo še kakšni spisi, v katerih so dokazi, potrebni za odločitev, ali če je treba počakati na zapisnik o dokazih, ki jih je izvedel zaproseni sodnik, pa se stranke odpovejo obravnavanju teh dokazov.

292. člen

Senat lahko med posvetovanjem in glasovanjem sklene, da se končana glavna obravnava znova začne, če je to potrebno, da se dopolni postopek ali razjasnijo posamezna pomembnejša vprašanja.

Javnost glavne obravnave

293. člen

Glavna obravnava je javna.

Na obravnavi smejo biti navzoče samo polnoletne osebe.

Osebe, ki so navzoče na obravnavi, ne smejo imeti pri sebi orožja ali nevarnega orodja.

Določba tretjega odstavka tega člena ne velja za paznike oseb, ki sodelujejo v postopku.

294. člen

Senat lahko izključi javnost vse glavne obravnave ali njenega dela, če to zahtevajo koristi uradne, poslovne ali osebne skrivnosti, koristi javnega reda ali razlogi morale.

Senat lahko izključi javnost tudi tedaj, če se z ukrepi za vzdrževanje reda, ki so določeni v tem zakonu, ne more zagotoviti neoviran potek obravnave.

295. člen

Izključitev javnosti ne velja za stranke, njihove zakonite zastopnike, pooblaščenca in interveniente.

Senat sme dovoliti, da so na glavni obravnavi, katere javnost je izključena, navzoče posamezne uradne osebe, sodno osebje ter znanstveni in javni delavci, če je to pomembno za njihovo službo oziroma znanstveno ali javno delovanje.

Na zahtevo stranke lahko senat dovoli, da sta na obravnavi navzoči največ dve osebi, ki ju ona določi.

Predsednik senata opozori tiste, ki so navzoči na obravnavi, katere javnost je izključena, da so dolžni varovati kot skrivnost vse, kar zvedo na obravnavi, in jih opozori na posledice, če bi izdali skrivnost.

296. člen

O izključitvi javnosti odloči sodišče s sklepom, ki mora biti obrazložen in javno razglašen.

Zoper sklep o izključitvi javnosti ni posebne pritožbe.

297. člen

Določbe o javnosti na glavni obravnavi veljajo smiselno tudi za narok zunaj glavne obravnave pred predsednikom senata in za narok pred zaprošenim sodnikom.

Vodstvo glavne obravnave

298. člen

Predsednik senata vodi glavno obravnavo, izprašuje stranke, izvaja dokaze, daje besedo članom senata, strankam ter njihovim zakonitim zastopnikom in pooblaščenecem in razglaša odločbe senata.

Dolžnost predsednika senata je skrbeti za to, da se sporni predmet vsestransko razišče, da pa se vendar pri tem postopek ne zavlačuje, tako da se obravnava, če je mogoče, dokonča na enem naroku.

Sodišče ni vezano na svoj sklep, ki se nanaša na vodstvo obravnave.

Zoper sklepe, ki se nanašajo na vodstvo obravnave, ni posebne pritožbe.

299. člen

Zunaj naroka za glavno obravnavo lahko predsednik senata ali v skladu s tem zakonom strokovni sodelavec izda odločbe iz 270. in 271. člena tega zakona.

300. člen

Kadar teče pred istim sodiščem več pravnih med istimi osebami ali več pravnih, v katerih je ista oseba nasprotnik raznih tožnikov ali raznih tožencev, se lahko vse te pravde s sklepom senata združijo za skupno obravnavanje, če se s tem pospeši obravnavanje ali zmanjšajo stroški. O vseh združenih pravnih lahko izda sodišče skupno sodbo.

Senat lahko odloči, da se za skupno obravnavanje pred njim združi več pravnih tudi tedaj, kadar bi moral o kateri izmed njih odločati sodnik posameznik istega sodišča.

Senat lahko odloči, da se ločeno obravnavajo posamezni zahtevki iz iste tožbe, in lahko izda po končanem ločenem obravnavanju posebne odločbe o teh zahtevkih.

301. člen

Če senat sklene, da se narok za glavno obravnavo preloži, poskrbi predsednik senata, da se preskrbijo za naslednji narok vsi dokazi, ki naj se na tem naroku izvedejo, in da se opravijo druge priprave, da bi se mogla obravnava končati na tem naroku.

Zoper sodni sklep, s katerim se preloži narok ali zavrnejo predlogi strank za preložitev naroka, ni pritožbe.

302. člen

Če se narok preloži, se opravi nov narok po možnosti pred istim senatom.

Če se opravi nov narok pred istim senatom, se glavna obravnava nadaljuje in predsednik senata pove na kratko potek prejšnjih narokov; vendar pa sme senat v tem primeru skleniti, da se obravnava znova začne.

Če se opravi narok pred spremenjenim senatom, se mora glavna obravnava znova začeti; vendar pa sme senat potem, ko so se stranke o tem izjavile, odločiti, da se priče, izvedenci in stranke ne zaslišijo znova in da se ne opravi nov ogled, temveč da se preberejo zapisniki o izvedbi teh dokazov.

Vzdrževanje reda na glavni obravnavi

303. člen

Dolžnost sodišča je skrbeti med glavno obravnavo za red v sodni dvorani in za dostojanstvo sodišča.

304. člen

Če kdo, ki se udeležuje postopka, ali kdo, ki je kot poslušalec navzoč pri obravnavi, žali sodišče ali druge udeležence v postopku, ovira delo ali se ne pokori ukazom predsednika senata glede vzdrževanja reda, ga sme senat odstraniti iz sodne dvorane ali kaznovati z denarno kaznijo po tretjem odstavku 11. člena tega zakona, lahko pa ga tudi odstrani in kaznuje z denarno kaznijo.

Če je stranka odstranjena iz sodne dvorane, se opravi narok tudi brez njene navzočnosti.

Če je iz sodne dvorane odstranjen pooblaščenec, preloži senat na zahtevo stranke narok, če pa stranka ni bila navzoča na naroku, preloži senat vselej narok in obvesti stranko, da je bil njen pooblaščenec odstranjen z naroka zaradi motenja reda.

Če kaznuje sodišče z denarno kaznijo ali odstrani iz sodne dvorane kot pooblaščenca odvetnika, odvetniškega kandidata ali odvetniškega pripravnika, obvesti o tem odvetniško zbornico.

Pritožba zoper sklep o denarni kazni ali o odstranitvi iz sodne dvorane ne zadrži izvršitve sklepa.

305. člen

Pravice, ki jih imata glede vzdrževanja reda na glavni obravnavi predsednik senata in senat, imata tudi predsednik senata na naroku zunaj glavne obravnave in zaproseni sodnik.

Dvaindvajseto poglavje
PORAVNALNI NAROK IN SODNA PORAVNAVA

305.a člen

Po prejemu odgovora na tožbo sodišče pred glavno obravnavo razpiše poravnalni narok.

Na poravnalnem naroku mora sodišče s strankami odprto razpravljati o dejanskih in pravnih vidikih spora, da se opredelijo sporna in bistvena vprašanja in proučiti možnosti za sodno poravnavo ter si prizadevati za njeno sklenitev.

Na poravnalnem naroku je javnost izključena.

Sodišče lahko odloči, da se poravnalni narok ne razpiše, če so stranke predhodno že brezuspešno izvedle postopek mirnega reševanja spora ali če sodišče oceni, da ni možnosti za sklenitev sodne poravnave ali da ta ne predstavlja primerne načina rešitve spora.

305.b člen

Na zahtevo sodišča se mora stranka poravnalnega naroka udeležiti osebno in osebno odgovarjati na vprašanja sodišča.

Če na poravnalnem naroku stranko zastopa pooblaščenec, mora ta imeti izrecno pooblastilo za sodno poravnavo.

Na predlog strank, ki soglašajo, da se opravi poskus alternativne rešitve spora, lahko sodišče prekine pravdni postopek za čas, ki ne sme biti daljši od treh mesecev.

305.c člen

Če se poravnalni narok ne zaključi s sklenitvijo sodne poravnave, sodišče praviloma takoj začne glavno obravnavo.

Če do sklenitve poravnave ni prišlo, pa sodišče oceni, da obstaja verjetnost, da bosta stranki sklenili sodno poravnavo, lahko s soglasjem strank takoj določi nov poravnalni narok.

Vabilo na poravnalni narok se vroči hkrati z vabilom na glavno obravnavo. V vabilu na poravnalni narok sodišče stranke izrecno opozori, da bo v primeru, če poravnalni narok ne bo uspel, takoj začelo glavno obravnavo, stranki pa opozori tudi na posledice izostanka ene ali obeh strank (282. člen).

306. člen

Stranke lahko med postopkom pred pravnim sodiščem kadar koli sklenejo poravnavo o spornem predmetu (sodna poravnava).

Poravnava lahko obsega ves tožbeni zahtevki ali njegov del, vsebuje lahko tudi ureditev drugih spornih vprašanj med strankama, v poravnavo pa se lahko poleg strank vključi tudi oseba, ki ni stranka postopka.

Sodišče mora ves čas postopka paziti na možnost za sklenitev sodne poravnave, stranke mora na to možnost opozarjati in jim pomagati, da se poravnajo.

Pred sodiščem se ne more skleniti poravnava glede zahtevkov, s katerimi stranke ne morejo razpolagati (tretji odstavek 3. člena).

Če sodišče izda sklep, s katerim ne dovoli sodne poravnave, počaka s postopkom, dokler sklep ne postane pravnomočen.

307. člen

Sporazum strank o poravnavi se vpiše v zapisnik.

Sodna poravnava je sklenjena, ko stranki, potem ko prebereta zapisnik o poravnavi, podpišeta ta zapisnik.

Strankam se izda na njihovo zahtevo overjen prepis zapisnika, v katerem je vpisana poravnava.

Sodno poravnavo je mogoče skleniti tudi tako, da stranki podpišeta pisni predlog poravnave, ki ga pripravi in strankam pošlje sodnik.

308. člen

Sodišče mora med postopkom ves čas po uradni dolžnosti paziti, ali ne teče morda pravda o predmetu, o katerem je bila prej sklenjena sodna poravnava; če ugotovi, da teče pravda o predmetu, o katerem je že sklenjena sodna poravnava, zavrže tožbo.

309. člen

Kdor namerava vložiti tožbo, lahko poskusi pri okrajnem sodišču, na območju katerega ima nasprotna stranka prebivališče, doseči sodno poravnavo.

Sodišče, ki prejme takšen predlog, povabi nasprotno stranko in jo seznani s predlogom za poravnavo.

Stroške takega postopka plača predlagatelj.

309.a člen

Listin, ki vključujejo konkretne ponudbe nasprotne stranke za poravnavo, ki so bile predložene v pogajanjih ali postopkih za sporazumno rešitev spora, ni dopustno predložiti kot dokaz v pravnem postopku.

310. člen

S sodbo odloči sodišče o zahtevku, ki se nanaša na glavno stvar in stranske terjatve.

Če je več zahtevkov, se odloči praviloma o vseh zahtevkih z eno sodbo.

Če je bilo več pravnih združenih v skupno obravnavanje, pa je za razsojo zrela ena sama pravda, se lahko izda sodba samo glede te pravde.

311. člen

Sodišče sme naložiti toženi stranki, naj opravi določeno dajatev, le tedaj, če je ta zapadla do konca glavne obravnave.

Če sodišče ugotovi zahtevku za preživnino, lahko obsodi toženo stranko tudi na dajatve, ki še niso zapadle.

Sodba, s katero se tožena stranka obsodi, da mora izročiti ali prevzeti stvari, ki so bile dane v najem ali zakup, se lahko izda, še preden preneha to razmerje.

312. člen

Če je tožeča stranka v tožbi zahtevala, naj se ji prisodi določena dajatev, hkrati pa je v tožbi ali do konca glavne obravnave izjavila, da je pripravljena namesto te dajatve sprejeti drugo dajatev, izreče sodišče v sodbi, s katero ugotovi tožbenemu zahtevku, da toženi stranki ni treba izpolniti prve dajatve, če izpolni drugo.

313. člen

Kadar se v sodbi naloži kakšna dajatev, se določi tudi rok, v katerem se mora izpolniti.

Če ni v posebnih predpisih drugače določeno, znaša rok za izpolnitev dajatve 15 dni, vendar pa lahko določi sodišče za dajatve, ki niso denarne, daljši rok. V meničnih in čekovnih sporih znaša ta rok osem dni.

Rok za izpolnitev dajatve začne teči prvi dan po vročitvi prepisa sodbe stranki, ki ji je naložena izpolnitev.

Delna sodba

314. člen

Če so od več tožbenih zahtevkov zaradi pripoznave ali na podlagi obravnavanja samo nekateri od njih zreli za končno odločbo ali je samo del posameznega zahtevka zrel za končno odločbo, lahko sodišče glede zrelih zahtevkov oziroma dela zahtevka konča obravnavo in izda sodbo (delna sodba).

Delno sodbo sme izdati sodišče tudi takrat, ko je bila vložena nasprotna tožba, če je zrel za odločbo samo zahtevk tožbe ali samo zahtevk nasprotne tožbe.

Pri presoji vprašanja, ali naj izda delno sodbo, upošteva sodišče zlasti velikost zahtevka ali dela zahtevka, ki je zrel za odločbo.

Glede pravnih sredstev in izvršbe se šteje delna sodba za samostojno sodbo.

Vmesna sodba

315. člen

Če je tožena stranka izpodbijala tako podlago kakor tudi višino tožbenega zahtevka, pa je glede podlage stvar zrela za odločbo, lahko izda sodišče, če je to smotrno, najprej sodbo samo o podlagi tožbenega zahtevka (vmesna sodba).

Sodišče počaka z obravnavanjem o višini tožbenega zahtevka, dokler ne postane vmesna sodba pravnomočna.

Če sodišče ugotovi, da podlaga tožbenega zahtevka med strankama ni sporna, lahko izda vmesno sodbo (vmesna sodba na podlagi sporazuma strank).

Sodišče lahko z obravnavanjem o višini tožbenega zahtevka nadaljuje takoj, razen če je zoper sodbo iz prejšnjega odstavka vložena pritožba.

Za izdajo vmesne sodbe na podlagi sporazuma strank smiselno veljajo določbe drugega do četrtega odstavka 316. člena tega zakona.

Sodba na podlagi pripoznave

316. člen

Če tožena stranka do konca glavne obravnave pripozna tožbeni zahtevk, izda sodišče brez nadaljnjega obravnavanja sodbo, s katero tožbenemu zahtevku ugodi (sodba na podlagi pripoznave).

Sodišče ne izda sodbe na podlagi pripoznave, čeprav so izpolnjeni potrebni pogoji, če spozna, da gre za zahtevk, s katerim stranke ne morejo razpolagati (tretji odstavek 3. člena).

Izdaja sodbe na podlagi pripoznave se odloži, če je treba, da se o okoliščinah iz drugega odstavka tega člena poprej dobijo obvestila.

Pripoznavo tožbenega zahtevka na naroku ali v pisni vlogi lahko prekliče tožena stranka tudi brez privolitve tožeče stranke do izdaje sodbe.

Sodba na podlagi odpovedi

317. člen

Če se tožnik do konca glavne obravnave odpove tožbenemu zahtevku, izda sodišče brez nadaljnega obravnavanja sodbo, s katero zavrne tožbeni zahtevek (sodba na podlagi odpovedi).

Za odpoved tožbenemu zahtevku ni potrebna privolitev tožene stranke.

Sodišče ne izda sodbe na podlagi odpovedi, čeprav so izpolnjeni potrebni pogoji, če spozna, da gre za zahtevek, s katerim stranke ne morejo razpolagati (tretji odstavek 3. člena).

Izdaja sodbe na podlagi odpovedi se odloži, če je treba, da se o okoliščinah iz tretjega odstavka tega člena poprej dobijo obvestila.

Odpoved tožbenemu zahtevku na naroku ali v pisni vlogi lahko tožeča stranka prekliče tudi brez privolitve tožene stranke do izdaje sodbe.

Zamudna sodba

318. člen

Če tožena stranka v roku iz 277. člena tega zakona ne odgovori na tožbo, izda sodišče sodbo, s katero ugotovi tožbenemu zahtevku (zamudna sodba), če so izpolnjeni naslednji pogoji:

1. da je toženi stranki pravilno vročena tožba v odgovor;
2. da ne gre za zahtevek, s katerim stranke ne morejo razpolagati (tretji odstavek 3. člena tega zakona);
3. da izhaja utemeljenost tožbenega zahtevka iz dejstev, ki so navedena v tožbi;
4. da dejstva, na katera se opira tožbeni zahtevek, niso v nasprotju z dokazi, ki jih je predložil sam tožnik, ali z dejstvi, ki so splošno znana.

Izdaja zamudne sodbe se odloži, če je treba, da se o okoliščinah iz prejšnjega odstavka poprej dobijo obvestila.

Če tožena stranka ne odgovori na tožbo, iz dejstev, ki so navedena v tožbi, pa ne izhaja utemeljenost tožbenega zahtevka (nesklepčnost tožbe), sodišče tožeči stranki s sklepom določi rok za odpravo nesklepčnosti tožbe. Če tožeča stranka v tem roku tožbe ustrezno ne popravi, sodišče tožbeni zahtevek zavrne.

Ne glede na določbo prejšnjega odstavka sodišče ne določi roka za odpravo nesklepčnosti tožbe, ampak tožbeni zahtevek po izteku roka za odgovor na tožbo zavrne, če je očitno, da tožeča stranka nesklepčnosti tožbe ne bi mogla odpraviti z dopolnitvijo posameznih navedb v okviru istega tožbenega zahtevka.

Pravnomočnost sodbe

319. člen

Sodba, ki se ne more več izpodbijati s pritožbo, postane pravnomočna, kolikor je v njej odločeno o zahtevku tožbe ali nasprotne tožbe.

Sodišče mora med postopkom ves čas po uradni dolžnosti paziti, ali je stvar že pravnomočno razsojena. Če ugotovi, da je bila pravda začeta o zahtevku, o katerem je bilo že pravnomočno odločeno, zavrže tožbo.

Če je v sodbi odločeno o terjatvi, ki jo je tožena stranka uveljavljala z ugovorom zaradi pobota, postane odločba o obstoju ali neobstoju take terjatve pravnomočna.

320. člen

Sodišče je vezano na svojo sodbo, ko je sodba razglašena, če ni bila razglašena, pa ko je odpravljena.

Nasproti strankam ima sodba učinek šele od dneva, ko jim je vročena.

Izdaja in razglasitev sodbe

321. člen

Sodba se izda in razglasi v imenu ljudstva.

Kadar se opravi glavna obravnava pred senatom, izdajo sodbo predsednik senata in člani senata, ki so sodelovali na naroku, na katerem je bila glavna obravnava končana. Takoj po koncu glavne obravnave izda senat sodbo, ki jo razglasi predsednik senata.

V bolj zapletenih zadevah lahko sodišče odloči, da bo sodbo izdalo pisno. V takem primeru se sodba ne razglasi, temveč se vroči strankam v 30 dneh od dneva, ko je bila glavna obravnava končana.

V primeru iz drugega odstavka 291. člena tega zakona izda sodišče sodbo in jo vroči strankam najpozneje v 30 dneh od dneva, ko prejme spise, listine, druge podatke oziroma zapisnik. Ta sodba se ne razglasi.

322. člen

Kadar se sodba razglasi, prebere predsednik senata javno izrek sodbe in sporoči na kratko razloge sodbe.

Ob razglasitvi sodbe se lahko sporoči, da je sodišče sklenilo, da bo o odmeri stroškov odločilo pozneje. V tem primeru odmeri stroške predsednik senata, odločba pa se vzame v pisni odpravek sodbe.

Če je bila javnost glavne obravnave izključena, se izrek sodbe vselej javno prebere, sodišče pa odloči, ali in koliko naj se izključi javnost pri razglasitvi razlogov sodbe.

Vsi navzoči poslušajo branje izreka sodbe stoje.

Pisna izdelava in vročitev sodbe

323. člen

Sodba mora biti pisno izdelana v 30 dneh od izdaje.

Izvirnik sodbe, ki se izda v fizični obliki, podpiše predsednik senata z lastnoročnim podpisom. Sodbo, ki se izda v elektronski obliki, podpiše predsednik senata s svojim varnim

elektronskim podpisom in varnim elektronskim podpisom sodišča, overjenim s kvalificiranim potrdilom. Če je varen elektronski podpis predsednika senata overjen s kvalificiranim potrdilom, ki vsebuje tudi navedbo sodišča, varen elektronski podpis sodišča ni potreben. Sodbe, ki se obdelajo v informacijskem sistemu samodejno, imajo lahko namesto podpisa in žiga faksimile.

Sodba, ki je bila izdana v fizični ali elektronski obliki, se strankam lahko vroči v overjenem prepisu oziroma v elektronskem (skeniranem) prepisu ali v elektronski obliki.

324. člen

Pisna sodba mora imeti uvod, izrek in obrazložitev ter pravni pouk o pritožbi.

Uvod sodbe obsega: navedbo, da se sodba izreka v imenu ljudstva, naslov sodišča, ime in priimek predsednika in članov senata, ime in priimek in stalno oziroma začasno prebivališče strank, njihovih zastopnikov in pooblaščenec, kratko navedbo spornega predmeta, dan, ko je bila končana glavna obravnava, in dan, ko je bila sodba izdana.

Izrek sodbe obsega odločbo, s katero je sodišče ugodilo posameznim zahtevkom, ki se nanašajo na glavno stvar in stranske terjatve, ali jih je zavrnilo, in odločbo o obstoju ali neobstoju terjatve, ki je bila uveljavljena zaradi pobota (tretji odstavek 319. člena).

V obrazložitvi navede sodišče zahtevke strank in njihove navedbe o dejstvih, na katera se ti zahtevki opirajo, dokaze ter predpise, na katere je oprlo sodbo.

V obrazložitvi zamudne sodbe, sodbe na podlagi pripoznave, sodbe na podlagi odpovedi ali vmesne sodbe na podlagi sporazuma strank, se navedejo samo razlogi, ki upravičujejo tako sodbo.

V pravnem pouku o pritožbi sodišče navede rok za vložitev pritožbe, sestavine pritožbe po 335. členu tega zakona, opozorilo iz petega odstavka 98. člena tega zakona, opozorilo, da se v postopku s pritožbo ne uporabljajo določbe 108. člena tega zakona, opozorilo na posledice neplačila sodne takse, pri katerem sodišču se pritožba vloži v izvorniku in v koliko izvodih.

Dopolnilna sodba

325. člen

Če sodišče ni odločilo o vseh zahtevkih, o katerih bi morale odločiti s sodbo, ali ni odločilo o delu zahtevka, lahko stranka v 15 dneh od prejema sodbe predlaga pravdnemu sodišču, naj se sodba dopolni.

Prepozen ali neutemeljen predlog za dopolnitev sodbe sodišče zavrže oziroma zavrne brez naroka.

326. člen

Če predsednik senata spozna, da je predlog za dopolnitev sodbe utemeljen, razpiše glavno obravnavo, da se izda sodba o zahtevku, o katerem ni bilo odločeno (dopolnilna sodba).

Dopolnilna sodba se lahko izda tudi brez nove glavne obravnave, če naj jo izda isti senat, ki je izdal prvotno sodbo, zahtevak, glede katerega se zahteva dopolnitev, pa je bil zadosti obravnavan.

Če senat spozna, da je predlog za dopolnilno sodbo prepozen ali neutemeljen, ga s sklepom zavrže oziroma zavrne.

Če se predlog za dopolnitev sodbe nanaša samo na stroške postopka, odloči o njem predsednik senata brez naroka.

327. člen

Če je poleg predloga za dopolnitev sodbe vložena tudi pritožba zoper sodbo, sodišče prve stopnje počaka in ne pošlje pritožbe sodišču druge stopnje, dokler ne odloči o predlogu za dopolnitev sodbe in se ne izteče rok za pritožbo zoper to odločbo.

Če se zoper odločbo o dopolnitvi sodbe vloži pritožba, se ta pritožba skupaj s pritožbo zoper prvotno sodbo pošlje sodišču druge stopnje.

Če se izpodbija sodba prve stopnje s pritožbo samo zaradi tega, ker sodišče prve stopnje ni s sodbo odločilo o vseh zahtevkih strank, ki so bili predmet pravde, se šteje pritožba za predlog stranke, naj se izda dopolnilna sodba.

Poprava sodbe

328. člen

Predsednik senata kadar koli popravi napake v imenih in številkah ter druge očitne pisne in računske pomote, pomanjkljivosti glede oblike in neskladnost prepisa sodbe z izvirnikom.

O popravi se izda poseben sklep, ki se zapiše na koncu izvirnika, strankam pa se vroči prepis sklepa.

Če se izvirnik in prepis sodbe ne ujemata glede kakšne odločitve, ki je vsebovana v izreku sodbe, se vročijo strankam popravljeni prepisi sodbe s pripombo, da se s tem prepisom nadomešča prejšnji prepis. V takšnem primeru teče rok za pravno sredstvo glede popravljenega dela sodbe od dneva, ko je bil strankam vročen popravljeni prepis sodbe.

O popravi sodbe lahko odloči sodišče brez zaslišanja strank.

Štiriindvajseto poglavje

SKLEP

329. člen

Vse sklepe, ki se izdajajo na naroku, razglasi predsednik senata.

Sklep, ki je bil razglašen na naroku, se vroči strankam v overjenem prepisu samo tedaj, če je zoper ta sklep dovoljena posebna pritožba, če se lahko na podlagi sklepa takoj zahteva izvršba ali če to zahteva vodstvo pravde.

Sodišče je vezano na svoje sklepe, če se ti ne nanašajo na vodstvo pravde ali če ni s tem zakonom drugače določeno.

Kadar se sklep ne vroči pisno, ima nasproti strankam učinek takoj, ko je razglašen.

330. člen

Sklepi, ki jih izda sodišče zunaj naroka, se sporočijo strankam z vročitvijo overjenega prepisa.

Če se s sklepom zavrne predlog ene stranke brez prejšnjega zaslišanja nasprotne stranke, se tej stranki sklep ne vroči.

331. člen

Sklep mora biti obrazložen, če se z njim zavrača predlog stranke ali če se z njim odloča o predlogih strank, ki si med seboj nasprotujejo, lahko pa je obrazložen tudi v drugih primerih, kadar je to potrebno.

Pisni odpravek sklepa mora vselej obsegati uvod in izrek, obrazložitev pa le tedaj, če mora biti sklep po prvem odstavku tega člena obrazložen.

332. člen

Določbe 313. člena, drugega odstavka 320. člena, drugega odstavka 321. člena, drugega odstavka 322. člena in členov 323 do 328 tega zakona veljajo smiselno tudi za sklepe.

B. Postopek s pravnimi sredstvi

Petindvajseto poglavje **REDNA PRAVNA SREDSTVA**

1. Pritožba zoper sodbo

Pravica pritožbe

333. člen

Zoper sodbo, izdano na prvi stopnji, se smejo stranke pritožiti v 15 dneh od vročitve prepisa sodbe, če ni v tem zakonu določen kakšen drug rok. V meničnih in čekovnih sporih znaša ta rok osem dni.

Pravočasna pritožba ovira, da bi postala sodba pravnomočna v tistem delu, v katerem se s pritožbo izpodbija.

O pritožbi zoper sodbo odloča sodišče druge stopnje.

334. člen

Stranka se lahko odpove pritožbi od trenutka, ko je sodba razglašena, če se sodba ne razglasi, pa od takrat, ko ji je vročen njen prepis.

Dokler sodišče druge stopnje ne izda odločbe, lahko stranka umakne že vloženo pritožbo.

Odpoved pritožbi in umik pritožbe se ne moreta preklicati.

Vsebina pritožbe

335. člen

Pritožba mora obsegati:

1. navedbo sodbe, zoper katero se vlaga;
2. izjavo, da se sodba izpodbija v celoti ali v določenem delu;
3. pritožbene razloge;
4. podpis pritožnika.

336. člen

V postopku s pritožbo se ne uporabljajo določbe 108. člena tega zakona o vračanju nepopolnih vlog v dopolnitev.

337. člen

V pritožbi sme pritožnik navajati nova dejstva in predlagati nove dokaze le, če izkaže, da jih brez svoje krivde ni mogel navesti oziroma predložiti do prvega naroka za glavno obravnavo oziroma do konca glavne obravnave, če so izpolnjeni pogoji iz četrtega odstavka 286. člena tega zakona.

Predsednik senata sodišča prve stopnje po potrebi sam ali na zahtevo sodnika poročevalca sodišča druge stopnje s poizvedbami ali na naroku preveri resničnost pritožnikovih navedb.

Ugovor pobota, ki ni bil uveljavljen pred sodiščem prve stopnje, se ne more uveljavljati v pritožbi.

Razlogi, iz katerih se sme sodba izpodbijati

338. člen

Sodba se sme izpodbijati:

1. zaradi bistvene kršitve določb pravnega postopka;
2. zaradi zmotne ali nepopolne ugotovitve dejanskega stanja;
3. zaradi zmotne uporabe materialnega prava.

Zamudna sodba se ne more izpodbijati zaradi zmotne in nepopolne ugotovitve dejanskega stanja.

Sodba na podlagi pripoznave, sodba na podlagi odpovedi in vmesna sodba na podlagi sporazuma strank se lahko izpodbijajo zaradi bistvene kršitve določb pravnega

postopka ali zaradi tega, ker je bila izjava o pripoznavi oziroma odpovedi ali izjava, da podlaga tožbenega zahtevka ni sporna, dana v zmoti ali pod vplivom prisile ali zvijače.

339. člen

Bistvena kršitev določb pravnega postopka je podana, če sodišče med postopkom ni uporabilo kakšne določbe tega zakona ali jo je uporabilo nepravilno, pa bi lahko to vplivalo na zakonitost in pravilnost sodbe.

Bistvena kršitev določb pravnega postopka je vselej podana:

1. če je bilo sodišče nepravilno sestavljeno ali če je pri izdaji sodbe sodeloval sodnik ali sodnik porotnik, ki ni sodeloval na glavni obravnavi;
2. če je pri izdaji sodbe sodeloval sodnik ali sodnik porotnik, ki bi moral biti po zakonu izločen (1. do 5. točka prvega odstavka 70. člena) oziroma ki je bil s sklepom predsednika sodišča izločen;
3. če je bilo odločeno o zahtevku v sporu, ki ne spada v sodno pristojnost (18. člen);
4. če je sodišče odločilo o tožbenem zahtevku, za katerega je stvarno pristojno višje sodišče iste vrste ali sodišče druge vrste, ali če je na ugovor stranke v odločbi, ki je bila vzeta v sodbo, nepravilno odločilo, da je krajevno pristojno;
5. če je sodišče na ugovor stranke, da gre za spor, glede katerega je bil sklenjen arbitražni dogovor, v odločbi, ki je bila vzeta v sodbo, nepravilno odločilo, da je pristojno;
6. če je sodišče v nasprotju z določbami tega zakona oprlo svojo odločbo na nedovoljena razpolaganja strank (tretji odstavek 3. člena);
7. če je sodišče v nasprotju z določbami tega zakona izdalo zamudno sodbo, sodbo na podlagi pripoznave, sodbo na podlagi odpovedi ali vmesno sodbo na podlagi sporazuma strank;
8. če kakšni stranki z nezakonitim postopanjem, zlasti pa z opustitvijo vročitve, ni bila dana možnost obravnavanja pred sodiščem;
9. če je sodišče v nasprotju z določbami tega zakona zavrnilo zahtevo stranke, da bi uporabljala v postopku svoj jezik in v svojem jeziku spremljala postopek;
10. če je sodišče izdalo sodbo brez glavne obravnave, pa bi bilo moralo opraviti glavno obravnavo;
11. če se je postopka udeleževal kot tožnik ali toženec nekdo, ki ne more biti pravdna stranka, ali če stranke, ki je pravna oseba, ni zastopal tisti, ki jo je po zakonu upravičen zastopati, ali če pravdno nesposobne stranke ni zastopal zakoniti zastopnik ali če zakoniti zastopnik ni imel potrebnega dovoljenja za pravdo ali za posamezna pravdna dejanja ali če stranke ni zastopal pooblaščenec v skladu z določbami tega zakona ali če pooblaščenec stranke ni imel pooblastila, razen če je bila pravda oziroma če so bila posamezna pravdna dejanja pozneje odobrena;
12. če je bilo odločeno o zahtevku, o katerem že teče pravda ali o katerem je bilo že prej pravnomočno razsojeno ali o katerem je bila že sklenjena sodna poravnava;
13. če je bila v nasprotju z zakonom izključena javnost glavne obravnave;
14. če ima sodba pomanjkljivosti, zaradi katerih se ne more preizkusiti, zlasti pa, če je izrek sodbe nerazumljiv, če nasprotuje samemu sebi ali razlogom sodbe ali če sodba sploh nima razlogov ali v njej niso navedeni razlogi o odločilnih dejstvih ali so ti razlogi nejasni ali med seboj v nasprotju;
15. če je o odločilnih dejstvih nasprotje med tem, kar se navaja v razlogih sodbe o vsebini listin, zapisnikov o izvedbi dokazov ali prepisov zvočnih posnetkov, in med samimi temi listinami, zapisniki oziroma prepisi.

340. člen

Zmotna ali nepopolna ugotovitev dejanskega stanja je podana, če je sodišče kakšno odločilno dejstvo napačno ugotovilo oziroma če ga ni ugotovilo.

341. člen

Napačna uporaba materialnega prava je podana, če sodišče ni uporabilo določb materialnega prava, ki bi jih moralo uporabiti, ali če jih ni uporabilo pravilno.

Postopek s pritožbo

342. člen

Pritožba se vloži pri sodišču, ki je izreklo sodbo na prvi stopnji, v zadostnem številu izvodov za sodišče in nasprotno stranko.

343. člen

Prepozno, nepopolno ali nedovoljeno pritožbo zavrže s sklepom predsednik senata sodišča prve stopnje brez naroka.

Pritožba je prepozna, če je bila vložena po preteku zakonskega roka zanjo.

Pritožba je nepopolna, če ne vsebuje sestavin iz 1. in 4. točke 335. člena tega zakona.

Pritožba je nedovoljena, če jo je vložila oseba, ki ni imela te pravice, ali oseba, ki se je pritožbi odpovedala ali jo umaknila, ali če pritožnik ni imel pravnega interesa za pritožbo.

344. člen

Izvod pravočasne, popolne in dovoljene pritožbe vroči sodišče prve stopnje nasprotni stranki, ki sme nato v 15 dneh od njenega prejema podati pri tem sodišču odgovor na pritožbo.

Prepoznen odgovor na pritožbo se ne upošteva.

345. člen

Ko dobi odgovor na pritožbo ali ko se izteče rok za odgovor na pritožbo, pošlje sodišče prve stopnje pritožbo in odgovor na pritožbo, če je bil vložen, z vsemi spisi sodišču druge stopnje. Pri spisih v elektronski obliki se to opravi po elektronski poti.

Če pritožnik trdi, da so bile v postopku na prvi stopnji prekršene določbe pravnega postopka, da predsednik senata sodišča prve stopnje pojasnilo k navedbam v pritožbi, ki se nanašajo na te kršitve, po potrebi pa opravi tudi poizvedbe, da ugotovi, ali so navedbe v pritožbi resnične.

346. člen

Ko prispejo spisi s pritožbo k sodišču druge stopnje, sodnik poročevalec preizkusi, ali je pritožba pravočasna, popolna in dovoljena. Prepozno, nepopolno ali nedovoljeno pritožbo lahko zavrže s sklepom že sodnik poročevalec, če tega ni storil predsednik senata sodišča prve stopnje (343. člen).

Če sodnik poročevalec pritožbe ne zavrže, pripravi poročilo za obravnavanje zadeve na pritožbenem senatu.

Sodnik poročevalec si lahko, če je treba, od sodišča prve stopnje priskrbi poročilo o kršitvah določb postopka in zahteva, naj se za ugotovitev teh kršitev opravijo poizvedbe.

346.a člen

V primeru iz drugega odstavka 345. člena in tretjega odstavka 346. člena tega zakona, pošlje sodišče prve stopnje pojasnilo oziroma poročilo strankam, ki lahko nanj odgovorijo v osmih dneh od vročitve.

347. člen

Sodišče druge stopnje odloča o pritožbi brez obravnave, kadar oceni, da ta za odločitev v zadevi ni potrebna.

Če senat sodišča druge stopnje spozna, da je treba za pravilno ugotovitev dejanskega stanja ponoviti vse ali le nekatere od že izvedenih dokazov pred sodiščem druge stopnje ali če je bistvene kršitve določb pravnega postopka glede na njihovo naravo mogoče odpraviti z opravo procesnih dejanj pred sodiščem druge stopnje, mora razpisati obravnavo.

Sodišče druge stopnje razpiše obravnavo, tudi če je:

- za popolno ugotovitev dejanskega stanja treba ugotoviti tudi dejstva, ki so jih stranke pred sodiščem prve stopnje zatrjevale, vendar jih sodišče prve stopnje ni ugotavljalo, ali dejstva, ki jih je pod pogojem iz 337. člena tega zakona stranka navedla v pritožbi;
- za pravilno ugotovitev dejanskega stanja treba izvesti posamezne dokaze, ki jih sodišče prve stopnje ni izvedlo, kljub temu, da jih je stranka pred sodiščem prve stopnje predlagala, ali dokaze, ki jih je pod pogojem iz 337. člena tega zakona predlagala v pritožbi.

Senat sodišča druge stopnje lahko ob razpisu obravnave odloči, da pooblastila, ki jih ima glede priprave in vodenja obravnave predsednik senata, preidejo na sodnika poročevalca.

Če senat sodišča druge stopnje oceni, da ne gre za zapleteno zadevo glede pravnih ali dejanskih vprašanj in če od odločitve o pritožbi ni mogoče pričakovati rešitev pomembnega pravnega vprašanja, lahko ob razpisu obravnave odloči, da bo o zadevi odločil sodnik poročevalec kot sodnik posameznik. Sodnik poročevalec ne more o zadevi odločati kot sodnik posameznik, če delo na mestu višjega sodnika opravlja manj kot leto dni.

348. člen

Na obravnavo se povabijo stranke oziroma njihovi zakoniti zastopniki ali pooblaščenca in pa tiste priče in izvedenci, za katere sodišče sklone, da jih bo zaslišalo.

Če ne pride na obravnavo pritožnik, se šteje, da njegove trditve o dejstvih, ki jih v pritožbi izpodbija ali zatrjuje, niso resnične. Če ne pride na obravnavo nasprotna stranka, se šteje, da so trditve o dejstvih, ki se v pritožbi izpodbijajo ali zatrjujejo, resnične. Če ne pride na obravnavo nobena stranka, sodišče izvede dokaze, ki jih je mogoče izvesti, in izda odločbo.

Obravnava pred sodiščem druge stopnje se začne s poročilom poročevalca, ki razloži stanje stvari, ne da bi dal svoje mnenje o utemeljenosti pritožbe.

Nato se prebere sodba ali del sodbe, na katerega se nanaša pritožba, če je treba, pa tudi zapisnik o glavni obravnavi pred sodiščem prve stopnje, potem pa pritožnik obrazloži svojo pritožbo, nasprotna stranka pa odgovor na pritožbo.

Na obravnavi sodišče druge stopnje ponovi tiste dokaze, glede katerih dvomi v pravilnost dokazne ocene sodišča prve stopnje, ugotovi nova dejstva in izvede nove dokaze, ki so potrebni za popolno ali pravilno ugotovitev dejanskega stanja (355. člen), in opravi druga procesna dejanja, s katerimi se odpravijo ugotovljene bistvene kršitve določb postopka. Če katerega od teh dokazov, ki so pred sodiščem prve stopnje že bili izvedeni, ni več mogoče izvesti, ali če senat ali sodnik, ki je izdal izpodbijano sodbo, tega dokaza ni neposredno izvedel (217. in 218. člen, 236.a člen, tretji odstavek 302. člena), lahko sodišče druge stopnje sklene, da se prebere zapisnik o njegovi izvedbi oziroma pisna izjava priče.

Na obravnavi stranka ne more navajati novih dejstev in predlagati novih dokazov niti uveljavljati ugovora pobota, ki ga ni uveljavljala pred sodiščem prve stopnje.

349. člen

Če ni v 347. in 348. členu tega zakona drugače določeno, veljajo določbe o glavni obravnavi pred sodiščem prve stopnje (281. do 305. člen) smiselno tudi za obravnavo pred sodiščem druge stopnje.

Meje preizkusa sodbe prve stopnje

350. člen

Sodišče druge stopnje preizkusi sodbo prve stopnje v tistem delu, v katerem se izpodbija s pritožbo; če pa se iz pritožbe ne vidi, v katerem delu se sodba izpodbija, preizkusi sodbo v tistem delu, v katerem stranka ni zmagala v sporu.

Sodišče druge stopnje preizkusi sodbo sodišča prve stopnje v mejah razlogov, ki so navedeni v pritožbi, pri tem pa pazi po uradni dolžnosti na bistvene kršitve določb pravnega postopka iz 1., 2., 3., 6., 7., 11. točke, razen glede obstoja in pravilnosti pooblastila za postopek pred sodiščem prve stopnje, ter 12. in 14. točke drugega odstavka 339. člena tega zakona in na pravilno uporabo materialnega prava.

Sodišče druge stopnje pazi na prekoračitev tožbenega zahtevka samo na zahtevo stranke.

Odločbe sodišča druge stopnje o pritožbi

351. člen

Sodišče druge stopnje lahko na seji ali na podlagi opravljene obravnave zavrže pritožbo kot prepozno, nepopolno ali kot nedovoljeno ali jo zavrne kot neutemeljeno in potrdi sodbo sodišča prve stopnje ali razveljavi to sodbo in pošlje zadevo sodišču prve stopnje v novo sojenje ali razveljavi sodbo prve stopnje in zavrže tožbo ali spremeni sodbo prve stopnje.

Če sodišče druge stopnje na seji ugotovi, da bi bilo za odločitev v sporu treba uporabiti pravno podlago, na katero se nobena stranka v postopku pred sodiščem prve stopnje ni sklicevala in je tudi pritožnik v pritožbi ni navajal ter ob tem strankama ni mogoče očitati, da bi na možnost uporabe te pravne podlage ob potrebni skrbnosti mogla in morala računati, sodišče druge stopnje s pisno vlogo stranki opozori na možnost uporabe te pravne podlage in jima omogoči, da se pred odločitvijo o njej pisno izjavita v 15 dneh po vročitvi pisne vloge. Pod pogoji iz prvega odstavka 337. člena tega zakona lahko ob tem navajata tudi nova dejstva in predlagata nove dokaze. Namesto pisnega poziva k pisni izjavi lahko sodišče druge stopnje stranki povabi na sejo.

Sodišče druge stopnje lahko razveljavi sodbo tudi tedaj, če stranka zahteva spremembo, in lahko spremeni sodbo, čeprav stranka zahteva, naj se razveljavi.

352. člen

Sodišče druge stopnje zavrže s sklepom prepozno, nepopolno ali nedovoljeno pritožbo, če tega ni storil že sodnik poročevalec (346. člen).

353. člen

Sodišče druge stopnje zavrne s sodbo pritožbo kot neutemeljeno in potrdi sodbo prve stopnje, če spozna, da niso podani razlogi, iz katerih se sodba lahko izpodbija, in ne razlogi, na katere mora paziti po uradni dolžnosti.

354. člen

Sodišče druge stopnje razveljavi s sklepom sodbo prve stopnje, če ugotovi, da je podana bistvena kršitev določb pravnega postopka (339. člen), in vrne zadevo istemu sodišču prve stopnje ali pa jo odstopi pristojnemu sodišču prve stopnje v novo sojenje, če kršitve postopka glede na njeno naravo ne more samo odpraviti. V tem sklepu odloči sodišče druge stopnje tudi o tem, katera dejanja, ki jih zajema bistvena kršitev določb pravnega postopka, se razveljavijo.

Če so bile v postopku pred sodiščem prve stopnje prekršene določbe 3., 5. in 12. točke drugega odstavka 339. člena tega zakona, razveljavi sodišče druge stopnje sodbo prve stopnje in zavrže tožbo.

Če je bila v postopku pred sodiščem prve stopnje prekršena določba 11. točke drugega odstavka 339. člena tega zakona, razveljavi sodišče druge stopnje glede na naravo kršitve sodbo prve stopnje in vrne zadevo pristojnemu sodišču prve stopnje ali pa razveljavi sodbo prve stopnje in zavrže tožbo.

355. člen

Če sodišče druge stopnje na seji ali na obravnavi spozna, da je treba za pravilno ali popolno ugotovitev dejanskega stanja ugotoviti dejstva oziroma izvesti dokaze, ki jih je stranka pred sodiščem prve stopnje zatrjevala oziroma predlagala, vendar jih sodišče prve stopnje ni ugotavljalo, ali dejstva oziroma dokaze, ki jih je pod pogojem iz 337. člena tega zakona stranka navedla v pritožbi ali da je bilo zaradi zmotne uporabe materialnega prava dejansko stanje nepopolno ugotovljeno, dopolni postopek oziroma odpravi omenjene pomanjkljivosti in s sodbo odloči v zadevi. Če je bilo zaradi zmotne uporabe materialnega prava dejansko stanje nepopolno ugotovljeno in sodišče glede na naravo stvari in okoliščine primera oceni, da samo ne more dopolniti postopka oziroma odpraviti omenjene pomanjkljivosti, izjemoma razveljavi sodbo prve stopnje in vrne zadevo sodišču prve stopnje v novo sojenje.

356. člen

Če sodišče druge stopnje razveljavi sodbo sodišča prve stopnje in mu vrne zadevo v novo sojenje, lahko odredi, da se opravi nova glavna obravnava pred drugim senatom.

357. člen

Če ugotovi, da je bil s sodbo prve stopnje prekoračen tožbeni zahtevek, sodišče druge stopnje glede na naravo prekoračitve tožbenega zahtevka s sklepom razveljavi sodbo sodišča prve stopnje in mu po potrebi zadevo vrne v ponovno sojenje.

358. člen

Sodišče druge stopnje ne razveljavi sodbe sodišča prve stopnje in zadeve ne vrne v novo sojenje:

- kadar ugotovi drugačno dejansko stanje, kakor je ugotovljeno v sodbi sodišča prve stopnje oziroma kadar odpravi kršitve v zvezi z nepravilno ali nepopolno ugotovljenim dejanskim stanjem (347. in 355. člen);
- če je sodišče prve stopnje zmotno presodilo listine, pisne izjave prič iz 236.a člena tega zakona, ogledne predmete, ki so v spisu, ali posredno izvedene dokaze (217. in 218. člen, tretji odstavek 302. člena), njegova odločba pa se opira samo na te dokaze;
- če sodišče prve stopnje ni presodilo listin, pisnih izjav prič iz 236. a člena tega zakona, oglednih predmetov, ki so v spisu, in posredno izvedenih dokazov (217. in 218. člen, tretji odstavek 302. člena), stranke pa so imele možnost obravnavanja teh dokazov v postopku pred sodiščem prve stopnje;
- če je sodišča prve stopnje iz ugotovljenih dejstev nepravilno sklepalo na obstoj drugih dejstev, sodba pa se opira na ta dejstva;
- če meni, da je dejansko stanje v sodbi prve stopnje pravilno ugotovljeno, da pa je sodišče prve stopnje zmotno uporabilo materialno pravo;
- če je odpravilo kršitev določb pravnega postopka (drugi odstavek 347. člena).

359. člen

Sodišče druge stopnje ne sme spremeniti sodbe v škodo stranke, ki se je pritožila, če se je pritožila samo ona.

360. člen

V obrazložitvi sodbe oziroma sklepa mora sodišče druge stopnje presoditi navedbe pritožbe, ki so odločilnega pomena, in navesti razloge, ki jih je upoštevalo po uradni dolžnosti.

Kadar se sodba prve stopnje razveljavi zaradi bistvenih kršitev določb pravnega postopka, je treba v obrazložitvi navesti, katere določbe so bile prekršene in v čem je kršitev.

Če se sodba prve stopnje razveljavi in zadeva vrne sodišču prve stopnje v novo sojenje, da pravilno ugotovi dejansko stanje, se navede, v čem so pomanjkljivosti pri ugotovitvi dejanskega stanja oziroma zakaj so nova dejstva in novi dokazi pomembni za pravilno odločbo in zakaj vplivajo na tako odločbo.

361. člen

Sodišče druge stopnje vrne vse spise sodišču prve stopnje z zadostnim številom overjenih prepisov svoje odločbe, da jih vroči strankam in drugim prizadetim osebam. Spise v elektronski obliki sodišče druge stopnje vrne sodišču prve stopnje po elektronski poti skupaj s svojo odločbo v elektronski obliki, da jo vroči strankam in drugim prizadetim osebam.

362. člen

Sodišče prve stopnje mora opraviti vsa pravdna dejanja in obravnavati vsa sporna vprašanja, na katera je opozorilo sodišče druge stopnje v svojem sklepu.

Na prvem naroku nove glavne obravnave smejo navajati stranke tudi nova dejstva in predlagati nove dokaze, če jih brez svoje krivde v dotedanjem postopku niso mogle navesti oziroma predložiti.

Če se sodba razveljavi zaradi tega, ker jo je izdalo nepristojno sodišče, se opravi nova obravnava pred sodiščem prve stopnje po določbah, ki veljajo za glavno obravnavo, če se spremeni senat (tretji odstavek 302. člena).

2. Pritožba zoper sklep

363. člen

Zoper sklep sodišča prve stopnje je dovoljena pritožba, če ni v tem zakonu določeno, da ni pritožbe.

Če ta zakon izrecno določa, da ni posebne pritožbe, se sme sklep sodišča prve stopnje izpodbijati samo v pritožbi zoper končno odločbo.

364. člen

Pravočasna pritožba zadrži izvršitev sklepa, če ni s tem zakonom drugače predpisano.

Sklep, zoper katerega ni posebne pritožbe, se lahko takoj izvrši.

365. člen

Ko odloča o pritožbi, lahko sodišče druge stopnje:

1. zavrže pritožbo kot prepozno, nepopolno ali nedovoljeno (prvi, drugi in tretji odstavek 343. člena ter prvi odstavek 363. člena);
2. zavrne pritožbo kot neutemeljeno in potrdi sklep sodišča prve stopnje;
3. ugotovi pritožbi in sklep spremeni ali razveljavi in po potrebi vrne zadevo v nov postopek.

366. člen

V postopku s pritožbo zoper sklep se uporabljajo smiselno določbe, ki veljajo za pritožbo zoper sodbo, razen določb o odgovoru na pritožbo in o obravnavi pred sodiščem druge stopnje.

Ne glede na določbo prejšnjega odstavka, se v postopku s pritožbo zoper sklep določbe o odgovoru na pritožbo smiselno uporabljajo le, če gre za sklep:

- s katerim je sodišče odločilo o tožbenem zahtevku v sporu o motenju posesti;
- s katerim je sodišče zavrglo tožbo, ki je že bila vročena toženi stranki;
- s katerim je sodišče ločeno od glavne stvari zavrnilo ugovor glede pomanjkanja procesnih predpostavk (prvi odstavek 288. člena) in ni sklenilo, da takoj nadaljuje z obravnavanjem glavne stvari (tretji odstavek 288. člena);
- o zavrnitvi ali ugoditvi predlogu za vrnitev v prejšnje stanje;
- o zavrnitvi zahteve za izločitev višjega sodnika (peti odstavek 73. člena);
- o prekinitvi postopka;
- o stroških postopka, če vrednost izpodbijanega dela sklepa presega 800 eurov.

366.a člen

O pritožbi zoper sklep odloči sodnik posameznik.

Ne glede na določbo prejšnjega odstavka odloči o pritožbi zoper sklep senat:

- če gre za pritožbo zoper sklep iz drugega odstavka 366. člena tega zakona;
- če se o pritožbi zoper sklep odloča skupaj s pritožbo zoper sklep iz drugega odstavka 366. člena tega zakona ali skupaj s pritožbo zoper sodbo v isti zadevi;
- če gre za pritožbo zoper sklep senata sodišča prve stopnje;
- če gre za pritožbo zoper sklep o kaznovanju stranke, zastopnika ali pooblaščenca.

Sodnik posameznik lahko s sklepom odstopi zadevo v odločitev senatu, če oceni, da gre za zapleteno zadevo glede pravnih ali dejanskih vprašanj ali če je od odločitve o pritožbi mogoče pričakovati rešitev pomembnega pravnega vprašanja, zlasti če gre za pravno vprašanje, glede katerega sodne prakse ni ali ni enotna.

Zadeva se v odločitev senatu odstopi tudi v primeru, če bi o njej kot sodnik posameznik odločal sodnik, ki delo na mestu višjega sodnika opravlja manj kot leto dni.

Če sodnik posameznik odstopi zadevo v odločitev senatu, sam postane sodnik poročevalec.

Šestindvajseto poglavje IZREDNA PRAVNA SREDSTVA

1. Revizija

367. člen

Zoper pravnomočno sodbo, izdano na drugi stopnji, lahko stranke vložijo revizijo v 30 dneh od vročitve prepisa sodbe (dovoljena revizija) oziroma v 15 dneh po vročitvi sklepa vrhovnega sodišča o dopustitvi revizije (dopuščena revizija).

Revizija je dovoljena, če vrednost izpodbijanega dela pravnomočne sodbe presega 40.000 eurov (dovoljena revizija).

Če revizija po prejšnjem odstavku ni dovoljena, je dovoljena le, če jo v skladu s 367.a členom tega zakona dopusti sodišče (dopuščena revizija).

Če zakon določa, da revizije ni ali če vrednost izpodbijanega dela pravnomočne sodbe ne presega 2.000 eurov, sodišče revizije ne more dopustiti. Ne glede na prejšnjo določbo lahko sodišče revizijo dopusti, če vrednost izpodbijanega dela pravnomočne sodbe v delovnih in socialnih sporih ne presega 2.000 eurov.

Vrednost izpodbijanega dela pravnomočne sodbe se ne glede na drugi odstavek 41. člena tega zakona ugotovi s seštevkom vrednosti posameznih zahtevkov oziroma delov teh zahtevkov, ki so še sporni, če je odločitev o reviziji odvisna od rešitve pravnih vprašanj, ki so skupna za vse navedene zahtevke, ali če so posamezni zahtevki med seboj tako povezani, da je odločitev o posameznem zahtevku odvisna od odločitve o drugem zahtevku.

367.a člen

Sodišče dopusti revizijo, če je od odločitve vrhovnega sodišča mogoče pričakovati odločitev o pravnem vprašanju, ki je pomembno za zagotovitev pravne varnosti, enotne uporabe prava ali za razvoj prava preko sodne prakse. Sodišče dopusti revizijo zlasti v primerih:

- če gre za pravno vprašanje, glede katerega odločitev sodišča druge stopnje odstopa od sodne prakse vrhovnega sodišča, ali
- če gre za pravno vprašanje, glede katerega sodne prakse vrhovnega sodišča ni, še zlasti, če sodna praksa višjih sodišč ni enotna, ali
- če gre za pravno vprašanje, glede katerega sodna praksa vrhovnega sodišča ni enotna.

O dopustitvi revizije odloči vrhovno sodišče na podlagi predloga stranke za dopustitev revizije.

367.b člen

Predlog za dopustitev revizije mora stranka podati v 30 dneh po vročitvi pravnomočne sodbe sodišča druge stopnje.

Predlog za dopustitev revizije se vloži pri vrhovnem sodišču.

Predlogu za dopustitev revizije mora stranka priložiti izvod pravnomočne sodbe sodišča druge stopnje, lahko pa priloži tudi izvod sodbe sodišča prve stopnje in kopije drugih listin iz sodnega spisa, ki naj bi izkazovale obstoj kršitev pravnega postopka, ki jih zatrjuje.

V predlogu za dopustitev revizije mora stranka natančno in konkretno navesti sporno pravno vprašanje in pravno pravilo, ki naj bi bilo prekršeno, okoliščine, ki kažejo na njegovo pomembnost, ter na kratko obrazložiti, zakaj je sodišče druge stopnje to vprašanje rešilo nezakonito; zatrjevane kršitve postopka mora opisati natančno in konkretno, na enak

način pa mora izkazati tudi obstoj sodne prakse vrhovnega sodišča, od katere naj bi odločitev odstopala, oziroma neenotnost sodne prakse.

Če se predlagatelj revizije sklicuje na sodno prakso vrhovnega sodišča, mora navesti opravilne številke zadev, kopije sodnih odločb sodišč druge stopnje, na katere se sklicuje, pa mora predložiti.

Če stranka ne ravna po tretjem, četrtem in petem odstavku tega člena, se predlog za dopustitev revizije zavrže.

367.c člen

O predlogu za dopustitev revizije s sklepom odloča senat treh sodnikov vrhovnega sodišča.

Za obrazložitev sklepa, s katerim se predlog za dopustitev revizije zavrne, zadošča, da se sodišče splošno sklicuje na neobstoj pogojev iz 367.a člena tega zakona.

V sklepu o dopustitvi revizije sodišče navede, v katerem delu oziroma glede katerih konkretnih pravnih vprašanj se revizija dovoli.

Zoper sklep o dopustitvi revizije oziroma sklep, da revizija ni dopustna, ni pritožbe.

367.č člen

Če predlogu za dopustitev revizije ali reviziji ni priložen dokaz o izpolnjevanju pogojev iz četrtega odstavka 86. člena tega zakona, sodišče vlogo zavrže.

368. člen

O reviziji odloča vrhovno sodišče.

369. člen

Vložena revizija ne zadrži izvršitve pravnomočne sodbe, zoper katero je vložena.

370. člen

Revizija se lahko vloži:

1. zaradi bistvene kršitve določb pravnega postopka iz drugega odstavka 339. člena tega zakona, razen če se kršitev nanaša na krajevno pristojnost (4. točka drugega odstavka 339. člena) ali na pristojnost arbitraže (5. točka drugega odstavka 339. člena), če je sodnik sodišča prve stopnje izdal sodbo brez glavne obravnave, čeprav bi jo moral opraviti (10. točka drugega odstavka 339. člena), če je bilo odločeno o zahtevku, o katerem že teče pravda (12. točka drugega odstavka 339. člena) ali če je bila v nasprotju z zakonom izključena javnost glavne obravnave (13. točka drugega odstavka 339. člena);
2. zaradi bistvene kršitve določb pravnega postopka iz prvega odstavka 339. člena tega zakona v postopku pred sodiščem druge stopnje;
3. zaradi zmotne uporabe materialnega prava.

Zaradi prekoračitve tožbenega zahtevka je revizija dopustna samo, če je bila ta kršitev storjena šele v postopku pred sodiščem druge stopnje.

Revizije ni mogoče vložiti zaradi zmotne ali nepopolne ugotovitve dejanskega stanja.

Zoper sodbo druge stopnje, s katero se potrjuje sodba na podlagi pripoznave, sodba na podlagi odpovedi ali vmesna sodba na podlagi sporazuma strank, je revizija dopustna samo zaradi razlogov iz 1. in 2. točke prvega odstavka in iz drugega odstavka tega člena.

371. člen

Revizijsko sodišče preizkusi izpodbijano sodbo samo v tistem delu, v katerem se izpodbija z revizijo, in v mejah razlogov, ki so v njej navedeni.

V primeru dopuščene revizije sodišče preizkusi izpodbijano sodbo samo v tistem delu in glede tistih konkretnih pravnih vprašanj, glede katerih je bila revizija dopuščena.

372. člen

Stranke smejo navajati v reviziji nova dejstva in predlagati nove dokaze samo tedaj, če se nanašajo na bistvene kršitve določb pravnega postopka, zaradi katerih se lahko vložijo revizija.

373. člen

Revizija se vložijo pri sodišču, ki je izreklo sodbo prve stopnje, v zadostnem številu izvodov za sodišče in nasprotno stranko, v primeru vložitev revizije zoper sodno odločbo iz četrtega odstavka 385. člena tega zakona, pa tudi za Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: državno tožilstvo).

V primeru dopuščene revizije (tretji odstavek 367. člena) mora biti reviziji priložen predlog za dopustitev revizije in sklep o dopustitvi revizije.

Glede obrazloženosti dopuščene revizije veljajo določbe, ki se nanašajo na obrazložitev predloga za dopustitev revizije (tretji do peti odstavek 367.b člena).

374. člen

Prepozno, nepopolno ali nedovoljeno revizijo zavrže s sklepom sodnik sodišča prve stopnje brez naroka.

Revizija je nedovoljena, če jo vložijo nekdo, ki nima te pravice, nekdo, ki jo je umaknil, ali nekdo, ki zanjo nima pravnega interesa, ali če je vložena zoper sodbo, zoper katero je po zakonu ni mogoče vložiti, ali če v primerih, ko ni dovoljena že po samem zakonu, ni bila dopuščena (tretji odstavek 367. člena).

Dopuščena revizija izven dela, glede katerega je bila dopuščena, oziroma izven konkretnih pravnih vprašanj, glede katerih je bila dopuščena, ni dovoljena.

375. člen

Izvod dovoljene revizije oziroma izvod dopuščene revizije skupaj s predlogom za dopustitev revizije in sklepom sodišča o dopustitvi revizije pošlje sodnik sodišča prve stopnje nasprotni stranki. Če je revizija vložena zoper sodno odločbo iz četrtega odstavka 385. člena tega zakona, se pošlje tudi državnemu tožilstvu skupaj s prepisom sodbe, zoper katero je revizija vložena.

Nasprotna stranka lahko v 30 dneh od vročitve revizije poda sodišču nanjo odgovor.

Ko dobi odgovor na revizijo ali ko poteče rok za odgovor, pošlje sodnik sodišča prve stopnje revizijo in morebitni odgovor nanjo z vsemi spisi po sodišču druge stopnje revizijskemu sodišču. Pri spisu v elektronski obliki, se to opravi po elektronski poti.

376. člen

O reviziji odloča revizijsko sodišče brez obravnave.

377. člen

Prepozno, nepopolno ali nedovoljeno revizijo zavrže revizijsko sodišče s sklepom, če ni storil tega v mejah svojih pravic (374. člen) že sodnik sodišča prve stopnje.

378. člen

Revizijsko sodišče s sodbo zavrne revizijo kot neutemeljeno, če ugotovi, da niso podani razlogi, zaradi katerih je bila vložena, in ne razlogi, na katere mora paziti po uradni dolžnosti.

379. člen

Če ugotovi bistveno kršitev določb pravnega postopka iz prvega ali drugega odstavka 339. člena tega zakona, zaradi katerih je dopustna revizija, razen kršitev iz drugega in tretjega odstavka tega člena, revizijsko sodišče s sklepom v celoti ali deloma razveljavi sodbo sodišča druge stopnje in sodišča prve stopnje ali samo sodbo sodišča druge stopnje in vrne zadevo v novo sojenje istemu ali drugemu senatu sodišča prve ali druge stopnje oziroma drugemu pristojnemu sodišču.

Če je bila v postopku pred sodiščem prve ali druge stopnje storjena kršitev iz 3. ali 12. točke drugega odstavka 339. člena tega zakona, razen če je bilo odločeno o zahtevku, o katerem že teče pravda, revizijsko sodišče s sklepom razveljavi izdane odločbe in zavrže tožbo.

Če je bila v postopku pred sodiščem prve ali druge stopnje storjena kršitev iz 11. točke drugega odstavka 339. člena tega zakona, ravna revizijsko sodišče glede na naravo kršitve po prvem ali drugem odstavku tega člena.

380. člen

Če ugotovi, da je bilo materialno pravo zmotno uporabljeno, ugodi revizijsko sodišče s sodbo reviziji in spremeni izpodbijano sodbo.

Če ugotovi, da je bilo zaradi zmotne uporabe materialnega prava dejansko stanje nepopolno ugotovljeno in da zato ni pogojev za spremembo izpodbijane sodbe, ugodi revizijsko sodišče s sklepom reviziji in v celoti ali deloma razveljavi sodbo sodišča prve in druge stopnje ali samo sodbo sodišča druge stopnje in vrne zadevo v novo sojenje sodišču prve oziroma druge stopnje.

381. člen

Če ugotovi, da je bil s pravnomočno sodbo, izdano na drugi stopnji, prekoračen tožbeni zahtevak, revizijsko sodišče glede na naravo prekoračitve s sklepom razveljavi sodbo sodišča druge stopnje in vrne zadevo v novo sojenje sodišču druge stopnje oziroma s sodbo spremeni izpodbijano sodbo.

382. člen

Odločba revizijskega sodišča se pošlje sodišču prve stopnje po sodišču druge stopnje.

Izvod odločbe revizijskega sodišča je treba poslati tudi državnemu tožilstvu.

383. člen

Če ni v členih 367 do 382 tega zakona drugače določeno, veljajo v postopku z revizijo smiselno določbe iz tega zakona o pritožbi zoper sodbo iz drugega odstavka 334. člena, 335., 336. in 341. člena, drugega in tretjega odstavka 344. člena, drugega odstavka 345. člena, 346., 351., 356. člena in členov 359 do 362 tega zakona.

384. člen

Stranke lahko vložijo revizijo tudi zoper sklep sodišča druge stopnje, s katerim je bil postopek pravnomočno končan.

Revizije zoper sklep iz prvega odstavka tega člena ni v sporih, v katerih ne bi bila dovoljena revizija zoper pravnomočno sodbo (drugi, tretji in četrti odstavek 367. člena).

Revizija je vselej dovoljena zoper sklep, s katerim je sodišče druge stopnje zavrglo vloženo pritožbo oziroma s katerim je potrdilo sklep sodišča prve stopnje, da se revizija zavrže.

V postopku z revizijo zoper sklep se smiselno uporabljajo določbe tega zakona o reviziji zoper sodbo.

2. Zahteva za varstvo zakonitosti

385. člen

Zoper pravnomočno sodno odločbo lahko vloži državno tožilstvo v treh mesecih zahtevo za varstvo zakonitosti.

Zahteva za varstvo zakonitosti se lahko vloži le zoper pravnomočno sodno odločbo, zoper katero sodišče ne more dopustiti revizije (četrti odstavek 367. člena).

Zahtevo za varstvo zakonitosti državno tožilstvo vloži, če so izpolnjeni pogoji iz prvega odstavka 367.a člena tega zakona.

Ne glede na določbe drugega in tretjega odstavka tega člena se lahko zahteva za varstvo zakonitosti zoper sodno poravnavo, zamudno sodbo, sodbo na podlagi odpovedi oziroma pripoznave in vmesno sodbo na podlagi sporazuma strank vloži tudi, če gre za razpolaganje v nasprotju s prisilnimi predpisi ali moralno.

Rok za vložitev zahteve za varstvo zakonitosti iz prvega odstavka tega člena se šteje:

1. zoper odločbo, izdano na prvi stopnji, zoper katero ni bila vložena pritožba - od dneva, od katerega odločbe ni bilo več mogoče izpodbijati s pritožbo;
2. zoper odločbo, izdano na drugi stopnji, zoper katero ni dopustna revizija ali ni bila vložena - od dneva, ko je bila odločba vročena tisti stranki, ki ji je bila vročena pozneje.

Zoper sodno odločbo iz četrtega odstavka tega člena, izdano na drugi stopnji, zoper katero so stranke vložile revizijo, lahko vloži državno tožilstvo zahtevo za varstvo zakonitosti v 30 dneh od dneva, ko mu je bila vročena revizija tiste stranke, katere revizija mu je bila vročena prej.

Zahteve za varstvo zakonitosti ni zoper odločbo, ki jo je na revizijo ali zahtevo za varstvo zakonitosti izdalo vrhovno sodišče.

386. člen

O zahtevi za varstvo zakonitosti odloča vrhovno sodišče.

387. člen

Državno tožilstvo lahko vloži zahtevo za varstvo zakonitosti:

1. zaradi bistvenih kršitev določb pravnega postopka iz prvega in drugega odstavka 339. člena tega zakona, razen če se kršitev nanaša na krajevno pristojnost (4. točka drugega odstavka 339. člena) ali na pristojnost arbitraže (5. točka drugega odstavka 339. člena), če je sodišče prve stopnje izdalo sodbo brez glavne obravnave, moralno pa bi opraviti glavno obravnavo (10. točka drugega odstavka 339. člena), če je bilo odločeno o zahtevku, o katerem že teče pravda (12. točka drugega odstavka 339. člena), ali če je bila v nasprotju z zakonom izključena javnost glavne obravnave (13. točka drugega odstavka 339. člena);
2. zaradi zmotne uporabe materialnega prava.

Državno tožilstvo ne more vložiti zahteve za varstvo zakonitosti zaradi prekoračitve tožbenega zahtevka in tudi ne zaradi zmotne ali nepopolne ugotovitve dejanskega stanja.

388. člen

Po prvem odstavku 379. člena tega zakona ravna sodišče, ki je pristojno odločati o zahtevi za varstvo zakonitosti, tudi kadar ugotovi, da je podana bistvena kršitev določb pravnega postopka iz prvega odstavka 339. člena tega zakona, ki je bila storjena v postopku pred sodiščem prve stopnje.

389. člen

Če sta zoper isto odločbo vloženi revizija in zahteva za varstvo zakonitosti, odloči vrhovno sodišče o obeh pravnih sredstvih z eno odločbo.

390. člen (črtan)

391. člen

Pri odločanju o zahtevi za varstvo zakonitosti se omeji sodišče samo na preizkus kršitev, ki jih uveljavlja državno tožilstvo v svoji zahtevi.

Če ni v členih 385 do 390 tega zakona drugače določeno, se v postopku z zahtevo za varstvo zakonitosti uporabljajo smiselno določbe 369. člena, členov 372 do 380 ter 382. in 383. člena tega zakona.

3. Tožba za razveljavitev sodne poravnave

392. člen

Stranke lahko sklenjeno sodno poravnavo izpodbijajo s tožbo za razveljavitev sodne poravnave.

Tožba za razveljavitev sodne poravnave se lahko vloži:

1. zaradi tega, ker je sodna poravnava sklenjena v zmoti ali pod vplivom sile ali zvišane;
2. zaradi tega, ker je pri sklenitvi sodne poravnave sodeloval sodnik ali sodnik porotnik, ki bi moral biti po zakonu izločen (1. do 5. točka prvega odstavka 70. člena) oziroma ki je bil s sklepom sodišča izločen;
3. če je pri sklenitvi sodne poravnave sodeloval nekdo, ki ne more biti pravdna stranka, ali če stranke, ki je pravna oseba, ni zastopal tisti, ki jo je po zakonu upravičen zastopati, ali če pravdno nesposobne stranke ni zastopal zakoniti zastopnik ali če zakoniti zastopnik ni imel potrebnega dovoljenja za pravdo ali za posamezna pravdna dejanja ali če pooblaščenec stranke ni imel pooblastila, razen če je bila pravda oziroma če so bila posamezna pravdna dejanja pozneje odobrena.

393. člen

Tožbo za razveljavitev sodne poravnave lahko stranka vloži v treh mesecih od dneva, ko je zvedela za razlog za razveljavitev.

Po preteku treh let od dneva, ko je bila sodna poravnava sklenjena, se tožba za razveljavitev sodne poravnave ne more več vložiti.

Tožba za razveljavitev sodne poravnave se vložijo vselej pri sodišču, pred katerim je bila sodna poravnava sklenjena.

O tožbi za razveljavitev sodne poravnave odloča sodišče v sestavi, ki jo določa zakon za odločanje o spornem predmetu, o katerem je bila sodna poravnava sklenjena.

Če ni v 392. in 393. členu tega zakona drugače določeno, se v postopku s tožbo za razveljavitev sodne poravnave uporabljajo določbe drugega odstavka 397. člena ter 398. do 400. člena tega zakona.

4. Obnova postopka

394. člen

Postopek, ki je s sodno odločbo pravnomočno končan, se lahko na predlog stranke obnovi:

1. če je pri izdaji odločbe sodeloval sodnik oziroma sodnik porotnik, ki bi moral biti po zakonu izločen (1. do 5. točka prvega odstavka 70. člena) oziroma ki je bil s sklepom sodišča izločen;
2. če kakšni stranki z nezakonitim postopanjem, zlasti z opustitvijo vročitve, ni bila dana možnost obravnavanja pred sodiščem;
3. če je bila opravljena osebna vročitev prve vloge, ki se je vročala v postopku, po 142. členu tega zakona, ta način vročitve pa je bil uporabljen zaradi strankine odsotnosti v nepretrganem trajanju več kot šest mesecev;
4. če se je postopka udeleževal kot tožnik ali toženec nekdo, ki ne more biti pravdna stranka, ali če stranke, ki je pravna oseba, ni zastopal tisti, ki jo je po zakonu upravičen zastopati, ali če pravdno nesposobne stranke ni zastopal zakoniti zastopnik ali če zakoniti zastopnik ni imel potrebnega dovoljenja za pravdo ali za posamezna pravdna dejanja ali če stranke ni zastopal pooblaščenec v skladu s tem zakonom ali če pooblaščenec stranke ni imel pooblastila, razen če je bila pravda oziroma če so bila posamezna pravdna dejanja pozneje odobrena;
5. če se opira sodna odločba na krivo izpovedbo priče ali izvedenca;
6. če se opira sodna odločba na ponarejeno listino ali na listino, v kateri je bila potrjena neresnična vsebina;
7. če je prišlo do sodne odločbe zaradi kaznivega dejanja sodnika oziroma sodnika porotnika, zakonitega zastopnika ali pooblaščenca stranke, nasprotne stranke ali koga drugega;
8. če pridobi stranka možnost uporabiti pravnomočno odločbo sodišča, ki je bila prej izdana o istem zahtevku med istima strankama;
9. če se opira sodna odločba na drugo sodno odločbo ali na odločbo kakšnega drugega organa, pa je bila ta odločba pravnomočno spremenjena, razveljavljena oziroma odpravljena;
10. če zve stranka za nova dejstva ali pa najde ali pridobi možnost uporabiti nove dokaze, na podlagi katerih bi bila lahko izdana zanjo ugodnejša odločba, če bi bila ta dejstva oziroma če bi bili ti dokazi uporabljeni v prejšnjem postopku.

395. člen

Iz razlogov, ki so naštetih v 1., 2., 3 in 4. točki 394. člena tega zakona, se ne more zahtevati obnova postopka, če je bil tak razlog brez uspeha uveljavljen v prejšnjem postopku.

Zaradi okoliščin, ki so naštet v 1., 8., 9. in 10. točki 394. člena tega zakona, se sme dovoliti obnova postopka samo, če jih stranka brez svoje krivde ni mogla uveljavljati, preden je bil prejšnji postopek končan s pravnomočno sodno odločbo.

396. člen

Predlog za obnovo postopka se vloži v 30 dneh, in sicer:

1. v primeru iz 1. točke 394. člena tega zakona od dneva, ko je stranka zvedela za ta razlog;
2. v primeru iz 2. in 3. točke 394. člena tega zakona od dneva, ko je bila odločba vročena stranki;
3. v primerih iz 4. točke 394. člena tega zakona, če se je postopka kot tožnik ali kot toženeц udeležil nekdo, ki ne more biti stranka v postopku, od dneva, ko je bila temu vročena odločba; če stranke, ki je pravna oseba, ni zastopal pooblaščenec ali če pravdno nesposobne stranke ni zastopal zakoniti zastopnik ali če stranke ni zastopal pooblaščenec v skladu s tem zakonom, od dneva, ko je bila odločba vročena stranki oziroma njenemu zakonitemu zastopniku oziroma pooblaščenecu; če zakoniti zastopnik oziroma pooblaščenec ni imel potrebnega dovoljenja za pravdo ali za posamezna pravdna dejanja, pa od dneva, ko je stranka zvedela za ta razlog;
4. v primerih iz 5. do 7. točke 394. člena tega zakona od dneva, ko je stranka zvedela za pravnomočno sodbo v kazenskem postopku, če se kazenski postopek ne more izvesti, pa od dneva, ko je zvedela za ustavitev ali za okoliščine, zaradi katerih se postopek ne more uvesti;
5. v primerih iz 8. in 9. točke 394. člena tega zakona od dneva, ko je stranka mogla uporabiti pravnomočno odločbo, ki je razlog za obnovo postopka;
6. v primeru iz 10. točke 394. člena tega zakona od dneva, ko je stranka mogla navesti sodišču nova dejstva oziroma nova dokazila.

Če bi začel teči rok iz prvega odstavka tega člena, preden bi odločba postala pravnomočna, se šteje ta rok od pravnomočnosti odločbe, kadar zoper njo ni bilo vloženo pravno sredstvo, sicer pa od vročitve pravnomočne odločbe višjega sodišča.

Če preteče pet let od dneva, ko je postala odločba pravnomočna, se obnova postopka ne more več predlagati, razen če se zahteva obnova iz razloga, ki je naveden v 2. in 4. točki 394. člena tega zakona.

397. člen

Predlog za obnovo postopka se poda vselej pri sodišču, ki je izdalo odločbo na prvi stopnji.

V predlogu je treba zlasti navesti: zakoniti razlog, na podlagi katerega se zahteva obnova, okoliščine, iz katerih izhaja, da je predlog vložen v zakonitem roku, in dokaze, s katerimi se podpirajo navedbe predlagatelja.

398. člen

Prepozen (396. člen), nepopoln (drugi odstavek 397. člena) ali nedovoljen (395. člen) predlog za obnovo postopka zavrže s sklepom predsednik senata brez naroka.

Če predsednik senata ne zavrže predloga, vroči izvod predloga nasprotni stranki po določbah 142. člena tega zakona; ta ima pravico v 15 dneh nanj odgovoriti. Ko prispe k

sodišču odgovor na predlog ali ko poteče rok za odgovor, določi predsednik senata narok za obravnavanje predloga.

Če se zahteva obnova postopka iz razloga, ki je naveden v 10. točki 394. člena tega zakona, lahko predsednik senata združi obravnavanje predloga za obnovo postopka z obravnavanjem glavne stvari.

399. člen

Narok za obravnavanje predloga za obnovo postopka se opravi pred predsednikom senata sodišča prve stopnje, razen če je obravnavanje predloga združeno z obravnavanjem glavne stvari.

400. člen

Po naroku za obravnavanje predloga izda predsednik senata sodišča prve stopnje odločbo o predlogu, razen če se nanaša razlog za obnovo postopka izključno le na postopek pred višjim sodiščem (401. člen).

V sklepu, s katerim se dovoli obnova postopka, se izreče, da se razveljavi odločba, ki je bila izdana v prejšnjem postopku.

Predsednik senata določi glavno obravnavo šele po pravnomočnosti sklepa, s katerim se dovoljuje obnova postopka, lahko pa odloči v tem sklepu, da se takoj začne z obravnavanjem glavne stvari. Na prvem naroku nove glavne obravnave lahko navajajo stranke nova dejstva in predložijo nove dokaze, če jih brez svoje krivde v dotedanem postopku niso mogle navesti oziroma predložiti.

Zoper sklep, s katerim se dovoli obnova postopka, ni posebne pritožbe, če je predsednik senata odločil, da se takoj začne obravnavanje glavne stvari.

Če je predsednik senata dovolil obnovo postopka in odločil, da se takoj obravnava glavna stvar, ali če se predlog za obnovo postopka obravnava skupaj z glavno stvarjo, se vzame sklep, s katerim se dovoljuje obnova postopka in razveljavlja odločba, izdana v prejšnjem postopku, v odločbo o glavni stvari.

401. člen

Če se nanaša razlog za obnovo postopka edinole na postopek pred višjim sodiščem, pošlje predsednik senata sodišča prve stopnje po naroku za obravnavanje predloga za obnovo postopka zadevo temu višjemu sodišču, da izda odločbo.

Ko prispe zadeva k višjemu sodišču, ravna predsednik senata po določbah 346. člena tega zakona.

O predlogu za obnovo postopka odloči senat višjega sodišča brez obravnave.

Če senat višjega sodišča spozna, da je predlog za obnovo postopka utemeljen in da ni potrebna nova glavna obravnavo, razveljavi svojo odločbo in morebitno odločbo višjega sodišča ter izda novo odločbo o glavni stvari.

5. Razmerje med predlogom za obnovo postopka in drugimi izrednimi pravnimi sredstvi

402. člen

Če vloži stranka v roku za vložitev revizije predlog za obnovo postopka samo iz razlogov, iz katerih je mogoče vložiti tudi revizijo, se šteje, da je stranka vložila revizijo.

Če vloži stranka revizijo zaradi kakšnega razloga iz 12. točke drugega odstavka 339. člena tega zakona, sočasno ali pozneje pa vloži predlog za obnovo postopka zaradi katerega koli razloga iz 394. člena tega zakona, sodišče prekine postopek s predlogom za obnovo postopka, dokler ni končan postopek z revizijo.

Če vloži stranka revizijo iz katerega koli razloga, razen zaradi kakšnega razloga iz 12. točke drugega odstavka 339. člena tega zakona, sočasno ali pozneje pa vloži predlog za obnovo postopka zaradi kakšnega razloga iz 5., 6. ali 7. točke 394. člena tega zakona, ki se opira na pravnomočno sodbo, izdano v kazenskem postopku, sodišče prekine postopek z revizijo, dokler ni končan postopek s predlogom za obnovo postopka.

V vseh drugih primerih, v katerih vloži stranka revizijo, sočasno ali pozneje pa vloži predlog za obnovo postopka, sodišče odloči, kateri postopek bo nadaljevalo, katerega pa prekinilo; pri tem upošteva vse okoliščine, zlasti pa razloge, zaradi katerih sta bili vloženi obe pravni sredstvi, in dokaze, ki sta jih predložili stranki.

403. člen

Določbe prvega in tretjega odstavka 402. člena tega zakona veljajo tudi, kadar je stranka najprej vložila predlog za obnovo postopka, nato pa revizijo.

V vseh drugih primerih, v katerih vloži stranka predlog za obnovo postopka, nato pa revizijo, sodišče praviloma prekine postopek z revizijo, dokler ni končan postopek s predlogom za obnovo postopka, razen če spozna, da so podani resni razlogi, da ravna drugače.

404. člen

Sklep iz 402. člena tega zakona izda predsednik senata sodišča prve stopnje, če prispe predlog za obnovo postopka k sodišču prve stopnje, še preden je zadeva v zvezi z revizijo poslana revizijskemu sodišču. Če prispe predlog za obnovo postopka potem, ko je v zvezi z revizijo zadeva že poslana revizijskemu sodišču, izda sklep iz 402. člena tega zakona senat revizijskega sodišča.

Sklep iz 403. člena tega zakona izda predsednik senata sodišča prve stopnje, razen če je zadeva v zvezi s predlogom za obnovo postopka takrat, ko prispe revizija k sodišču prve stopnje, že poslana v odločitev višjemu sodišču (prvi odstavek 401. člena); v tem primeru izda sklep senat višjega sodišča.

Zoper sklep sodišča iz prvega in drugega odstavka tega člena ni pritožbe.

405. člen

Določbe 402., 403. in 404. člena tega zakona veljajo smiselno tudi, kadar vloži državno tožilstvo zahtevo za varstvo zakonitosti, stranka pa pred tem, sočasno ali za tem predlog za obnovo postopka.

Tretji del **POSEBNI POSTOPKI**

Sedemindvajseto poglavje **POSTOPEK V ZAKONSKIH SPORIH TER SPORIH IZ RAZMERIJ MED STARŠI IN OTROKI**

1. Skupne določbe

406. člen

Zakonski spori so spori o razvezi ali razveljavitvi zakonske zveze.

Spori iz razmerij med starši in otroki so spori o ugotovitvi ali izpodbijanju očetovstva ali materinstva ter spori o varstvu, vzgoji in preživljanju mladoletnih otrok in polnoletnih oseb, nad katerimi je podaljšana roditeljska pravica (v nadaljnjem besedilu: otrok) in spori o stikih otrok s starši in z drugimi osebami, ne glede na to, ali se rešujejo samostojno ali skupaj z zakonskimi spori oziroma spori o ugotovitvi ali izpodbijanju očetovstva ali materinstva.

Če v tem poglavju ni posebnih določb, veljajo za postopek v zakonskih sporih ter v sporih iz razmerij med starši in otroki druge določbe tega zakona.

407. člen

V zakonskih sporih ter v sporih iz razmerij med starši in otroki je javnost izključena.

408. člen

V zakonskih sporih ter v sporih iz razmerij med starši in otroki mora sodišče po uradni dolžnosti ukreniti vse, kar je potrebno, da se zavarujejo pravice in interesi otrok in drugih oseb, ki niso sposobne skrbeti za svoje pravice in interese.

V sporih o varstvu, vzgoji in preživljanju otrok ter v sporih o stikih otrok s starši in z drugimi osebami sodišče ni vezano na postavljene zahtevke, kadar tako določa zakon, pa lahko o tem odloči tudi brez postavljenega zahtevka.

Zaradi varstva oseb iz prvega odstavka tega člena lahko sodišče ugotavlja tudi dejstva, ki jih stranke niso navajale, ter zbere podatke, potrebne za odločitev. Osebe in organizacije, ki razpolagajo s podatki, potrebnimi za odločitev, so sodišču dolžne dati zahtevane podatke tudi proti volji osebe, na katero se ti podatki nanašajo.

409. člen

Otroku, ki je dopolnil 15 let in je sposoben razumeti pomen in pravne posledice svojih dejanj, mora sodišče omogočiti, da kot stranka v postopku samostojno opravlja procesna dejanja.

Zakoniti zastopnik otroka iz prejšnjega odstavka sme opravljati dejanja v postopku le, dokler otrok ne izjavi, da sam prevzema pravdo.

Otroka, ki še ni star 15 let oziroma za katerega sodišče presodi, da ni sposoben razumeti pomena in pravnih posledic svojih dejanj, zastopa zakoniti zastopnik.

Če si interesi otroka in njegovega zakonitega zastopnika nasprotujejo, postavi sodišče otroku posebnega zastopnika. Tako ravna sodišče tudi v drugih primerih, če glede na okoliščine primera presodi, da je to potrebno zaradi varstva otrokovih koristi.

410. člen

Kadar sodišče odloča o vzgoji in varstvu otrok ter o stikih otrok s starši in drugimi osebami mora otroka, ki je sposoben razumeti pomen postopka in posledice odločitve, na primeren način obvestiti o uvedbi postopka in o njegovi pravici, da izrazi svoje mnenje. Glede na starost otroka in druge okoliščine sodnik otroka povabi na neformalen razgovor na sodišču ali zunaj sodišča s posredovanjem centra za socialno delo ali šolskega svetovalnega delavca. Ob razgovoru je lahko navzoča oseba, ki ji otrok zaupa in jo sam izbere. Ta oseba lahko pomaga otroku izraziti njegovo mnenje.

O razgovoru sestavi sodnik zapisnik, lahko pa tudi odloči, da se razgovor zvočno snema. Zaradi varstva koristi otroka lahko sodišče odloči, da se staršem ne dovoli vpogled v zapisnik oziroma poslušanje posnetka.

Otroku, ki je že dopolnil 15 let in je v postopku izrazil svoje mnenje, sodišče vroči odločbo, proti kateri ima pravico vložiti pritožbo.

411. člen

Med postopkom v zakonskih sporih in sporih iz razmerij med starši in otroki lahko izda sodišče na predlog stranke ali po uradni dolžnosti začasne odredbe o varstvu in preživljanju skupnih otrok kot tudi začasne odredbe o odvzemu ali omejitvi pravice do stikov oziroma o načinu izvrševanja stikov.

V zakonskem sporu izda sodišče na predlog zakonca tudi začasno odredbo o njegovem preživljanju in o izselitvi drugega zakonca iz skupnega stanovanja, če je to potrebno, da se prepreči nasilje.

Začasne odredbe iz prejšnjih odstavkov se izdajo po določbah zakona, ki ureja zavarovanje.

412. člen

V postopku v zakonskih sporih ter v sporih iz razmerij med starši in otroki se ne uporabljajo določbe o sodbi na podlagi pripoznave, sodbi na podlagi odpovedi, vmesni sodbi na podlagi sporazuma strank in zamudni sodbi ter določbe o sodni poravnavi.

Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena lahko stranke sklenejo sodno poravnavo glede varstva, vzgoje in preživljanja otrok ter glede stikov otrok s starši in z drugimi osebami, vendar sodišče ne dovoli poravnave, če ugotovi, da ni v skladu z interesi otroka.

413. člen

V postopku v zakonskih sporih ter sporih iz razmerij med starši in otroki odloči sodišče o stroških postopka po prostem preudarku.

414. člen

V postopku v zakonskih sporih ter v sporih iz razmerij med starši in otroki lahko stranke navajajo nova dejstva in predlagajo nove dokaze do konca glavne obravnave ne glede na določbo 286. člena tega zakona in v pritožbi ne glede na določbo 337. člena tega zakona.

2. Postopek v zakonskih sporih

415. člen

Postopek v zakonskih sporih se začne s tožbo.

Pod pogoji, določenimi z zakonom, se postopek za razvezo zakonske zveze začne tudi na podlagi predloga obeh zakoncev za sporazumno razvezo.

Če v primeru, ko je bil vložen predlog za sporazumno razvezo zakonske zveze, eden od zakoncev med postopkom odstopi od tega predloga, sodišče ustavi postopek.

416. člen

Sodišče pošlje predlog za sporazumno razvezo oziroma tožbo za razvezo zakonske zveze, še preden jo vroči tožencu, organu, pristojnemu za socialne zadeve, da ta opravi svetovalni razgovor v skladu z zakonom, razen v naslednjih primerih:

1. če je eden od zakoncev duševno bolan ali nesposoben za razsojanje;
2. če živi en zakonec ali če živita oba zakonca v tujini;
3. če se zahteva razveza zakonske zveze zato, ker je en zakonec pogrešan;
4. če zakonca v družinski skupnosti nimata skupnih otrok, nad katerimi imata roditeljsko pravico.

Če organ, pristojen za socialne zadeve, obvesti sodišče, da zakonec, ki je vložil tožbo za razvezo zakonske zveze, oziroma oba zakonca, ki sta vložila predlog za sporazumno razvezo, ni prišel oziroma nista prišla na svetovalni razgovor, se šteje, da je tožba oziroma predlog umaknjen; sicer pa sodišče nadaljuje postopek, ko dobi poročilo organa, pristojnega za socialne zadeve, o svetovalnem razgovoru.

417. člen

Tožbo za razvezo zakonske zveze lahko tožnik umakne brez privolitve toženca do konca glavne obravnave, z njegovo privolitvijo pa, dokler postopek ni pravnomočno končan.

Predlog za sporazumno razvezo lahko zakonca umakneta, dokler postopek ni pravnomočno končan.

418. člen

Če tožnik po vložitvi tožbe umre, lahko njegovi dediči v šestih mesecih nadaljujejo začeti postopek z zahtevkom, naj sodišče ugotovi, da je bila tožba za razvezo oziroma razveljavitev zakonske zveze utemeljena.

Določba prvega odstavka tega člena se smiselno uporablja tudi tedaj, kadar je umrli zakonec vložil predlog za sporazumno razvezo zakonske zveze.

419. člen

Sodba, s katero se zakonska zveza razveže na podlagi predloga zakoncev za sporazumno razvezo, se lahko izpodbija samo zaradi bistvenih kršitev določb pravnega postopka, zaradi tega, ker je stranka pristala na vložitev predloga v zmoti ali pod vplivom sile ali zvijače, ter v primeru, ko niso bili izpolnjeni zakonski pogoji za razvezo zakonske zveze na podlagi predloga za sporazumno razvezo.

420. člen

V zakonskih sporih ni dovoljena revizija.

Pravnomočna odločba, s katero se zakonska zveza razveže ali razveljavi, se ne more razveljaviti ali spremeniti na podlagi zahteve za varstvo zakonitosti ali predloga za obnovo postopka ne glede na to, ali je katera od strank sklenila novo zakonsko zvezo.

421. člen

V sodbo, s katero razveže zakonsko zvezo na podlagi predloga za sporazumno razvezo, vnese sodišče tudi sporazum zakoncev o varstvu, vzgoji in preživljanju skupnih otrok ter o stikih med zakoncema in skupnimi otroki.

Če sodišče zahtevku za razvezo ali razveljavitev zakonske zveze ugotovi, odloči tudi o varstvu, vzgoji in preživljanju skupnih otrok ter o stikih med zakoncema in skupnimi otroki. O tem odloči sodišče tudi, če ni bil postavljen ustrezen zahtevek, če je bil postavljen, pa nanj ni vezan.

O preživljanju zakonca odloči sodišče samo na njegovo zahtevo.

Sodišče izda na zahtevo bivšega zakonca ali organa, pristojnega za socialne zadeve, novo odločbo o varstvu in vzgoji otroka ter o stikih, če to zahtevajo spremenjene razmere in koristi otroka.

Če sodišče ugotovi, da sporazum zakoncev iz prvega odstavka tega člena ni v skladu s koristjo otrok, predlog za sporazumno razvezo zavrne.

3. Postopek o sporih za ugotovitev in izpodbijanje očetovstva ali materinstva

422. člen

V sodbi, s katero zahtevku za ugotovitev očetovstva ugotovi, odloči sodišče tudi o preživljanju otroka. Če sodišče ugotovi, da je to glede na okoliščine potrebno, lahko o tem odloči tudi brez ustreznega zahtevka, če je ta postavljen, pa nanj ni vezan.

423. člen

V sporih o ugotovitvi ali izpodbijanju materinstva se smiselno uporabljajo določbe o ugotovitvi ali izpodbijanju očetovstva.

Osemindvajseto poglavje **POSTOPEK V PRAVDAH ZARADI MOTENJA POSESTI**

424. člen

Če v tem poglavju ni posebnih določb, veljajo v pravnih zaradi motenja posesti druge določbe tega zakona.

425. člen

V pravnih zaradi motenja posesti mora sodišče pri določanju rokov in narokov vselej posebno paziti na to, da je treba zadevo po naravi vsakega posameznega primera hitro rešiti.

426. člen

Obravnavanje tožbe zaradi motenja posesti se omeji samo na ugotavljanje in dokazovanje dejstev zadnjega posestnega stanja in nastalega motenja. Izključeno je odločanje o pravici do posesti, o pravni podlagi, poštenosti ali nepoštenosti posesti ali odškodninskih zahtevkih.

427. člen (črtan)

428. člen

Rok za izpolnitev obveznosti, ki se naložijo stranki, določi sodišče glede na okoliščine posameznega primera.

Rok za odgovor na tožbo in rok za pritožbo je osem dni.

Iz tehtnih razlogov lahko sodišče odloči, da pritožba ne zadrži izvršitve sklepa.

Zoper sklep, izdan v pravnih zaradi motenja posesti, ni revizije.

429. člen

Tožeča stranka izgubi pravico zahtevati v izvršilnem postopku izvršitev sklepa, s katerim je toženi stranki po tožbi zaradi motenja posesti naloženo kakšno dejanje, če ni

zahtevala prisilne izvršitve v 30 dneh po izteku roka, ki je bil v sklepu določen zato, da ga opravi.

430. člen

Obnova pravnomočno končanega postopka zaradi motenja posesti je dovoljena samo iz razlogov, ki so določeni v 2. in 4. točki 394. člena tega zakona, in sicer v 30 dneh od pravnomočnosti sklepa o motenju posesti.

Devetindvajseto poglavje **IZDAJA PLAČILNEGA NALOGA**

431. člen

Kadar se tožbeni zahtevek nanaša na zapadlo denarno terjatev in je ta terjatev dokazana z verodostojno listino, ki je priložena tožbi v izvorniku ali overjenem prepisu, izda sodišče toženi stranki nalog, naj izpolni tožbeni zahtevek (plačilni nalog).

Za verodostojne listine veljajo zlasti:

1. javne listine;
2. zasebne listine, na katerih je podpis zavezanca overil organ, ki je pristojen za overitve;
3. menice in čeki s protestom in povratnimi računi, če so ti potrebni za nastanek zahtevka;
4. izpiski iz overjenih poslovnih knjig;
5. fakture;
6. listine, ki imajo po posebnih predpisih pomen javnih listin.

Plačilni nalog izda sodišče tudi tedaj, kadar tožnik v tožbi tega ni predlagal, pa so izpolnjeni vsi pogoji za izdajo plačilnega naloga.

432. člen

Kadar se tožbeni zahtevek nanaša na zapadlo denarno terjatev, ki ne presega 2.000 eurov, izda sodišče plačilni nalog zoper toženo stranko, čeprav tožbi niso priložene verodostojne listine, so pa v njej navedeni podlaga in višina dolga ter dokazi, s katerimi se lahko ugotovi resničnost tožbenih navedb.

Plačilni nalog iz prvega odstavka tega člena se sme izdati samo zoper glavnega dolžnika.

433. člen

Plačilni nalog izda strokovni sodelavec brez naroka.

V plačilnem nalogu izreče sodišče, da je tožena stranka dolžna v osmih dneh, v meničnih in čekovnih sporih pa v treh dneh po prejemu plačilnega naloga izpolniti tožbeni zahtevek skupaj s stroški, ki jih je odmerilo sodišče, ali pa v istem roku ugovarjati zoper plačilni nalog. V plačilnem nalogu opozori sodišče toženo stranko, da bo prepozno vložene ugovore zavrglo. Hkrati jo opozori, da mora biti ugovor obrazložen, sicer se šteje, da je neutemeljen (drugi odstavek 435. člena).

Plačilni nalog se vroči obema strankama.

Toženi stranki se skupaj s plačilnim nalogom vroči tudi izvod tožbe s prilogami.

434. člen

Če sodišče ne ugotovi predlogu za izdajo plačilnega naloga, nadaljuje postopek s tožbo.

Zoper sklep, s katerim sodišče ne ugotovi predlogu za izdajo plačilnega naloga, ni pritožbe.

435. člen

Plačilni nalog sme tožena stranka izpodbijati samo z ugovorom.

Ugovor mora biti obrazložen. V ugovoru mora tožena stranka navesti dejstva, s katerimi ga utemeljuje in predlagati dokaze, sicer se šteje, da je ugovor neutemeljen.

Če se izpodbija plačilni nalog samo glede odločbe o stroških, se sme ta odločba izpodbijati samo s pritožbo zoper sklep.

Glede tistega dela, ki se ne izpodbija z ugovorom, postane plačilni nalog pravnomočen.

436. člen

Predsednik senata zavrže prepozne, nepopolne ali nedovoljene ugovore brez naroka.

Na prvem naroku za glavno obravnavo lahko navajajo stranke nova dejstva in predložijo nove dokaze, tožena stranka pa lahko uveljavlja tudi nove ugovore glede izpodbijanega dela plačilnega naloga.

V odločbi o glavni stvari odloči sodišče, ali ostane plačilni nalog v celoti ali deloma v veljavi ali pa se razveljavi.

437. člen

Če tožena stranka ugovarja, da ni bilo zakonskih pogojev za izdajo plačilnega naloga (431. in 432. člen) ali da so ovire za nadaljnji postopek, odloči sodišče najprej o takem ugovoru. Če spozna, da je ugovor utemeljen, razveljavi s sklepom plačilni nalog in začne po pravnomočnosti sklepa z obravnavanjem glavne stvari, če je treba, da se opravi obravnava.

Če sodišče ne ugotovi takemu ugovoru, preide na obravnavanje glavne stvari, sklep pa se vzame v odločbo o glavni stvari.

Če sodišče na ugovor, da tožbeni zahtevki ni zapadel, spozna, da je ta zapadel po izdaji plačilnega naloga, toda pred koncem glavne obravnave, razveljavi s sodbo plačilni nalog in odloči o tožbenem zahtevku (prvi odstavek 311. člena).

438. člen

Sodišče se lahko po uradni dolžnosti izreče, da ni krajevno pristojno, najpozneje do izdaje plačilnega naloga.

Tožena stranka lahko poda ugovor krajevne nepristojnosti samo v ugovoru zoper plačilni nalog.

439. člen

Če se sodišče po izdaji plačilnega naloga izreče za stvarno nepristojno, razveljavi plačilni nalog in odstopi po pravnomočnosti sklepa o nepristojnosti zadevo pristojnemu sodišču.

Če sodišče po izdaji plačilnega naloga ugotovi, da je krajevno nepristojno, ne razveljavi plačilnega naloga, temveč odstopi po pravnomočnosti sklepa, s katerim se je izreklo za nepristojno, zadevo pristojnemu sodišču.

440. člen

Kadar izda sodišče v primerih, ki so določeni v tem zakonu, sklep, s katerim zavrže tožbo, razveljavi tudi plačilni nalog.

441. člen

Tožeča stranka sme umakniti tožbo brez privolitve tožene stranke samo do vložitve ugovora. Če se tožba umakne, razveljavi sodišče s sklepom plačilni nalog.

Če tožena stranka do konca glavne obravnave umakne vse svoje ugovore, ostane plačilni nalog v veljavi.

Trideseto poglavje
POSTOPEK V SPORIH MAJHNE VREDNOSTI

442. člen

Če v tem poglavju ni posebnih določb, veljajo v postopku v sporih majhne vrednosti druge določbe tega zakona.

443. člen

Spori majhne vrednosti so po določbah tega poglavja spori, v katerih se tožbeni zahtevki nanašajo na denarno terjatev, ki ne presega 2.000 eurov.

Kot spori majhne vrednosti se štejejo tudi spori, v katerih se tožbeni zahtevki nanašajo na denarno terjatev, tožeča stranka pa je v tožbi navedla, da je pripravljena namesto izpolnitve določenega zahtevka sprejeti denarni znesek, ki ne presega zneska iz prvega odstavka tega člena (prvi odstavek 44. člena).

Za spore majhne vrednosti se štejejo tudi spori, v katerih predmet tožbenega zahtevka ni denarni znesek, temveč izročitev premične stvari, katere vrednost, ki jo je tožeča stranka navedla v tožbi, ne presega zneska iz prvega odstavka tega člena (drugi odstavek 44. člena).

444. člen

Za spore majhne vrednosti se v smislu tega poglavja ne štejejo spori o nepremičninah, spori iz avtorske pravice, spori, ki se nanašajo na varstvo ali uporabo izumov in znakov razlikovanja in pravico do uporabe firme, spori v zvezi z varstvom konkurence ter spori zaradi motenja posesti.

445. člen

Postopek v sporih majhne vrednosti se opravi tudi na ugovor zoper plačilni nalog, če vrednost prerekanega dela plačilnega naloga ne presega 2.000 evrov.

446. člen

Postopek v sporih majhne vrednosti se opravi pred okrajnim sodiščem, če ni v tem zakonu drugače določeno.

447. člen

V postopku v sporih majhne vrednosti je dovoljena posebna pritožba samo zoper sklep, s katerim je postopek končan.

Druge sklepe, zoper katere je po tem zakonu dovoljena pritožba, je mogoče izpodbijati samo s pritožbo zoper odločbo, s katero je končan postopek.

Sklepi iz drugega odstavka tega člena se ne vročajo strankam, temveč se razglasijo na naroku in vzamejo v pisni odpravek odločbe.

448. člen

V postopku v sporih majhne vrednosti obsega zapisnik o glavni obravnavi poleg podatkov iz prvega odstavka 123. člena tega zakona:

1. izjave strank, ki so bistvenega pomena, zlasti tiste, s katerimi stranka v celoti ali delno pripozna tožbeni zahtevek, se odpove tožbenemu zahtevku ali pritožbi ali spremeni ali umakne tožbo;
2. bistveno vsebino izvedenih dokazov;
3. odločbe, zoper katere je dovoljena pritožba in ki so bile razglašene na glavni obravnavi;
4. ali so bile stranke navzoče pri razglasitvi sodbe, in če so bile, da so bile poučene, pod katerimi pogoji se lahko pritožijo.

449. člen

Če tožeča stranka spremeni tožbeni zahtevek tako, da vrednost spornega predmeta presega 2.000 eurov, se postopek dokonča po določbah tega zakona o rednem postopku.

Če tožeča stranka pred koncem glavne obravnave, ki teče po določbah tega zakona o rednem postopku, zmanjša tožbeni zahtevek, tako da ne presega 2.000 eurov, se postopek nadaljuje po določbah tega zakona o postopku v sporih majhne vrednosti.

450. člen

Postopek v sporih majhne vrednosti poteka na podlagi pisno izvedenih pravnih dejanj.

Sodišče lahko čas in obseg dokazovanja omeji, dokazovanje pa izvede po prosti presoji tako, da bo zagotovljena sorazmernost med zagotovitvijo ustreznega varstva pravic strank ter ciljem pospešitve in ekonomičnosti postopka (11. člen).

V postopku v sporih majhne vrednosti ni mirovanja postopka.

451. člen

V postopku v sporih majhne vrednosti mora tožeča stranka navajati vsa dejstva in predlagati vse dokaze v tožbi, tožena stranka pa v odgovoru na tožbo.

452. člen

V postopku v sporih majhne vrednosti znaša rok za odgovor na tožbo osem dni.

V postopku v sporih majhne vrednosti lahko vsaka stranka vloži eno pripravljalo vlogo.

Tožeča stranka lahko v osmih dneh po prejemu odgovora na tožbo vloži pripravljalo vlogo, v kateri odgovori na navedbe v odgovoru na tožbo.

Tožena stranka lahko v osmih dneh po prejemu pripravljalne vloge tožeče stranke vloži pripravljalo vlogo, v kateri odgovori na navedbe tožeče stranke v njeni pripravljalni vlogi.

453. člen

Dejstva in dokazi, ki jih stranka navaja v vlogah, ki niso navedene v prejšnjem členu, se ne upoštevajo.

453.a člen

Če tožena stranka, ki ji je bila tožba pravilno vročena, ne odgovori na tožbo, se šteje, da pripoznava tožbeni zahtevek. Sodišče brez nadaljnega obravnavanja izda sodbo, s katero zahtevku ugodi, če so izpolnjeni pogoji iz 316. člena tega zakona.

Na posledico iz prejšnjega odstavka je treba toženo stranko ob vročitvi tožbe opozoriti.

454. člen

Če sodišče po prejemu odgovora na tožbo oziroma po prejemu pripravljalnih vlog ugotovi, da med strankami ni sporno dejansko stanje in da ni drugih ovir za izdajo odločbe, brez razpisa naroka izda odločbo o sporu.

Na način iz prejšnjega odstavka sodišče ravna tudi v primeru, če po prejemu odgovora na tožbo oziroma pripravljalnih vlog ugotovi, da je o spornem dejanskem stanju mogoče odločiti že na podlagi predloženih pisnih dokazov, nobena stranka pa izvedbe naroka v tožbi, odgovoru na tožbo oziroma v pripravljalnih vlogah iz 452. člena tega zakona ni zahtevala.

Če je tožeča stranka zahtevala izvedbo naroka, pa ne pride, čeprav je bila v redu vabljen, izda sodišče sodbo na podlagi odpovedi, če so izpolnjeni pogoji iz 317. člena tega zakona. Če je izvedbo naroka zahtevala tožena stranka, pa ne pride, čeprav je bila v redu vabljen, izda sodišče sodbo na podlagi pripoznave, če so izpolnjeni pogoji iz 316. člena tega zakona. Če sta obe stranki zahtevali izvedbo naroka, pa nobena ne pride, čeprav sta bili v redu vabljeni, se šteje, da je tožba umaknjena.

455. člen

Če je sodišče izvedlo narok, čeprav ga nobena stranka ni zahtevala, pa ena pravilno vabljen stranka ne pride, se šteje, da umika vse dokazne predloge, razen listinskih dokazov, ki jih je predhodno že predložila sodišču. V tem primeru sodišče na predlog nasprotne stranke odloči na podlagi listinskih dokazov ali teh dokazov in drugih dokazov, ki jih je mogoče izvesti na naroku.

Če je sodišče izvedlo narok, čeprav ga nobena stranka ni zahtevala, pa nobena pravilno vabljen stranka ne pride, sodišče odloči na podlagi listinskih dokazov ali teh dokazov in drugih dokazov, ki jih je mogoče izvesti na naroku.

456. člen

V vabilu na glavno obravnavo morajo biti med drugim navedene posledice izostanka strank iz tretjega odstavka 454. člena in 455. člena tega zakona, da se v postopku v sporih majhne vrednosti ne uporabljajo določbe o mirovanju postopka, da morajo stranke v tem postopku navesti vsa dejstva in dokaze v vlogah iz 451. člena tega zakona kot tudi da se sme odločba izpodbijati samo zaradi bistvene kršitve določb pravnega postopka in zaradi zmotne uporabe materialnega prava.

457. člen

Sodba v postopku v sporih majhne vrednosti se razglasi takoj po koncu glavne obravnave.

Ob razglasitvi sodbe mora sodišče poučiti navzoče stranke, pod katerimi pogoji se lahko pritožijo.

Pisna sodba mora imeti uvod, izrek in obrazložitev. Obrazložitev sodbe obsega samo kratek povzetek dejanskih ugotovitev, navedbo določb procesnega in materialnega prava, na podlagi katerih je bilo odločeno (tretji odstavek 324. člena).

458. člen

Sodba in sklep, s katerim je končan spor v postopku v sporih majhne vrednosti, se smeta izpodbijati samo zaradi bistvene kršitve določb pravnega postopka iz drugega odstavka 339. člena tega zakona in zaradi zmotne uporabe materialnega prava.

Ne glede na določbo prejšnjega odstavka senat sodišča druge stopnje razveljavi sodbo oziroma sklep sodišča prve stopnje in zadevo vrne sodišču prve stopnje v novo sojenje, če ugotovi, da je zaradi zmotne uporabe materialnega prava dejansko stanje nepopolno ugotovljeno. V novem sojenju ne velja določba drugega odstavka 362. člena tega zakona.

Zoper sodbo prve stopnje oziroma sklep iz prvega odstavka tega člena se lahko stranke pritožijo v osmih dneh.

V postopku v sporih majhne vrednosti znaša rok iz drugega odstavka 313. člena in prvega odstavka 325. člena tega zakona osem dni.

O pritožbi zoper sodbo ali sklep v postopku v sporu majhne vrednosti odloči sodnik posameznik. Sodnik posameznik lahko s sklepom odstopi zadevo v odločitev senatu, če oceni, da gre za zapleteno zadevo glede pravnih ali dejanskih vprašanj ali če je od odločitve o pritožbi mogoče pričakovati rešitev pomembnega pravnega vprašanja, zlasti če gre za pravno vprašanje, glede katerega ni sodne prakse ali ni enotna.

Zadeva se v odločitev senatu odstopi tudi v primeru, če bi o njej kot sodnik posameznik odločal sodnik, ki delo na mestu višjega sodnika opravlja manj kot leto dni.

Če sodnik posameznik odstopi zadevo v odločitev senatu, sam postane sodnik poročevalec.

V sporih majhne vrednosti ni revizije.

V sporih majhne vrednosti obnova postopka ni dovoljena v primeru iz 10. točke 394. člena tega zakona.

Enaintrideseto poglavje **POSTOPEK PRED ARBITRAŽAMI**

459. člen
(prenehal veljati)

460. člen
(prenehal veljati)

461. člen
(prenehal veljati)

462. člen
(prenehal veljati)

463. člen
(prenehal veljati)

464. člen
(prenehal veljati)

465. člen
(prenehal veljati)

466. člen
(prenehal veljati)

467. člen
(prenehal veljati)

468. člen
(prenehal veljati)

469. člen
(prenehal veljati)

470. člen
(prenehal veljati)

471. člen
(prenehal veljati)

472. člen
(prenehal veljati)

473. člen
(prenehal veljati)

474. člen
(prenehal veljati)

475. člen

(prenehal veljati)

476. člen
(prenehal veljati)

477. člen
(prenehal veljati)

478. člen
(prenehal veljati)

479. člen
(prenehal veljati)

Dvaintrideseto poglavje
POSTOPEK V GOSPODARSKIH SPORIH

Uporaba

480. člen

V postopku v gospodarskih sporih veljajo določbe tega zakona, če ni v določbah tega poglavja drugače določeno.

481. člen

Pravila o postopku v gospodarskih sporih veljajo:

1. v sporih, v katerih je vsaka od strank katera od navedenih oseb: gospodarska družba, zavod (vključno javni zavod), zadruga, država ali samoupravna lokalna skupnost;
2. v sporih iz medsebojnih pravnih razmerij samostojnih podjetnikov posameznikov, izvirajočih iz njihove pridobitne dejavnosti, in v sporih iz pravnih razmerij, ki so nastala med samostojnimi podjetniki posamezniki v zvezi z opravljanjem njihove pridobitne dejavnosti in osebami iz prejšnje točke.

Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena se pravila postopka v gospodarskih sporih ne uporabljajo v sporih o stvarnih pravicah na nepremičninah in premičninah in v sporih zaradi motenja posesti.

482. člen

Pravila o postopku v gospodarskih sporih veljajo tudi:

1. v sporih med družbeniki, družbeniki in družbami ter družbami in člani organov upravljanja družb, za katere je treba uporabiti pravo gospodarskih družb;
2. v sporih med ustanovitelji zavodov (vključno javnih zavodov), izvirajočih iz njihovih medsebojnih pravnih razmerij v zvezi z ustanovitvijo, statusnimi spremembami ali likvidacijo zavodov;
3. v sporih med zadružniki, zadrugami in zadružniki ter zadrugami in člani organov upravljanja, za katere je treba uporabiti zadružno pravo.

Pravila postopka v gospodarskih sporih veljajo tudi v sporih med osebami iz 481. člena in 1. do 3. točke prvega odstavka tega člena ter državnimi organi in organizacijami z javnimi pooblastili, kadar te nastopajo v pravdi kot stranke na podlagi posebnega zakona.

483. člen

Pravila o postopku v gospodarskih sporih veljajo tudi:

1. v sporih, ki se nanašajo na ladje in na plovbo po morju, in v sporih, za katere velja plovbno pravo (plovbni spori), razen sporov o prevozu potnikov;
2. v sporih, izvirajočih iz vpisov v sodni register;
3. v sporih iz koncesijskih pogodb;
4. v sporih zaradi razveljavitve pogodbe o arbitraži in v sporih za razveljavitev arbitražne odločbe, kadar se ta nanaša na spor, ki bi ga reševalo sodišče po pravilih postopka v gospodarskih sporih;
5. v sporih, ki se nanašajo na varstvo ali uporabo izumov in znakov razlikovanja ali pravico do uporabe firme, ter v sporih v zvezi z varstvom konkurence;
6. v sporih, ki nastanejo v zvezi s stečajnim postopkom.

484. člen

Pravila o postopku v gospodarskih sporih veljajo tudi, kadar so v sporu poleg oseb iz prvega odstavka 481. člena tega zakona kot sosporniki iz 1. točke prvega odstavka 191. člena tega zakona udeležene še druge osebe.

Pristojnost

485. člen

V sporih za ugotovitev obstoja ali neobstoja pogodbe ter za izpolnitev ali razvezo pogodbe in v odškodninskih sporih zaradi neizpolnitve pogodbe je poleg sodišča splošne krajevne pristojnosti krajevno pristojno tudi sodišče kraja, kjer bi morala tožena stranka po sporazumu strank izpolniti pogodbo.

486. člen (črtan)

Priprave za glavno obravnavo

487. člen

V nujnih primerih sme sodišče ne glede na določbo 276. člena tega zakona takoj po predhodnem preizkusu tožbe razpisati glavno obravnavo.

Sodišče ima v nujnih primerih pravico določiti narok po telefonu ali brzojavno ali z uporabo telekomunikacijskih storitev.

488. člen

Kadar po prejemu odgovora na tožbo sodišče ugotovi, da med strankami ni sporno dejansko stanje in da ni drugih ovir za izdajo odločbe, lahko brez razpisa naroka izda odločbo o sporu.

489. člen

Kadar sodišče odloči po 488. členu tega zakona, se lahko zahteva povrnitev stroškov v petnajstih dneh od vročitve sodbe.

Pravna sredstva

490. člen

V gospodarskih sporih je revizija dovoljena, če vrednost izpodbijanega dela pravnomočne sodbe presega 200.000 eurov.

Druge določbe

491. člen

Če stranki sporazumno predlagata, naj se preloži narok, da poskusita poravnavo, ugotovi sodišče takemu predlogu in takoj obvesti stranki, kateri dan in ob kateri uri bo nov narok.

492. člen

V postopku v gospodarskih sporih ne veljajo določbe tega zakona o mirovanju postopka.

493. člen (črtan)

494. člen

V postopku v gospodarskih sporih ne morejo dajati stranke zunaj naroka ustnih izjav na zapisnik pri sodišču.

Listine, na podlagi katere se izda plačilni nalog po 431. členu tega zakona, ni treba priložiti v izvorniku ali v overjenem prepisu. Zadošča, če overi prepis take listine pooblaščen organ pravne osebe.

V postopku v gospodarskih sporih ne veljajo določbe 432. člena tega zakona.

495. člen

V postopku v gospodarskih sporih so spori majhne vrednosti spori, v katerih se tožbeni zahtevki nanašajo na denarno terjatev, ki ne presega 4.000 eurov.

Za spore majhne vrednosti se štejejo tudi spori, v katerih se tožbeni zahtevki ne nanašajo na denarno terjatev, tožeča stranka pa je v tožbi navedla, da je pripravljena namesto izpolnitve določenega zahtevka sprejeti denarni znesek, ki ne presega zneska iz prvega odstavka tega člena (prvi odstavek 44. člena).

Za spore majhne vrednosti se štejejo tudi spori, v katerih predmet tožbenega zahtevka ni denarni znesek, temveč izročitev premične stvari, katere vrednost, ki jo je tožeča stranka navedla v tožbi, ne presega zneska iz prvega odstavka tega člena (drugi odstavek 44. člena).

496. člen

V postopkih v sporih majhne vrednosti in v postopkih za izdajo plačilnega naloga obsega obrazložitev sodbe samo navedbo tožbenih zahtevkov in dejstev, na katere stranke opirajo zahtevke, pravni pouk pa pouk o pravici do pritožbe ter navedbo, da bo sodba z obrazložitvijo po četrtem odstavku 324. člena tega zakona izdelana, če stranka napove pritožbo.

Sodba iz prejšnjega odstavka mora biti pisno izdelana v osmih dneh od dneva izdaje.

Stranka mora napovedati pritožbo v osmih dneh od prejema sodbe iz prvega odstavka tega člena.

Če stranka napove pritožbo v roku iz prejšnjega odstavka, lahko vloži pritožbo zoper sodbo, ki vsebuje obrazložitev po četrtem odstavku 324. člena tega zakona. Rok za vložitev pritožbe začne teči od vročitve prepisa te sodbe.

Sodba iz prejšnjega odstavka mora biti pisno izdelana v 15 dneh od plačila sodne takse za pritožbo iz 497. člena tega zakona.

Stranka, ki je napovedala pritožbo, lahko umakne napoved pritožbe, dokler ji ni vročen prepis sodbe z obrazložitvijo iz četrtega odstavka 324. člena tega zakona. Umika napovedi pritožbe ni mogoče preklicati.

Zoper sodbo se lahko pritoži samo stranka, ki je napovedala pritožbo.

V zadevi, v kateri je ena stranka napovedala pritožbo, se prepis sodbe z obrazložitvijo po četrtem odstavku 324. člena tega zakona vroči tudi nasprotni stranki.

497. člen (črtan)

Zakon o pravdnem postopku – ZPP (Uradni list RS, št. 26/99) vsebuje naslednje prehodne in končne določbe:

Četrty del **PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE**

498. člen

Če sta bila pred uveljavitvijo tega zakona na prvi stopnji izdana sodba ali sklep, s katerima se je postopek pred sodiščem prve stopnje končal, se postopek nadaljuje po dosedanjih predpisih.

Če bo po uveljavitvi tega zakona razveljavljena odločba prve stopnje iz prvega odstavka tega člena, se postopek nadaljuje po tem zakonu.

499. člen

Če je bila tožba vložena pred uveljavitvijo tega zakona, se v postopku ne uporabljajo določbe tretjega in četrtega odstavka 86. člena, 87., 88., 89., 90. in 91. člen.

Če je bila tožba vročena pred uveljavitvijo tega zakona, se v postopku ne uporabljajo določbe 318. člena, ampak se pogoji za izdajo zamudne sodbe presojujejo po dosedanjih predpisih.

Če je bil pred uveljavitvijo zakona že opravljen prvi narok za glavno obravnavo, smejo stranke navajati nova dejstva in predlagati dokaze ter se izjaviti o navedbah in ponujenih dokazih nasprotne stranke najkasneje na prvem naroku za glavno obravnavo po uveljavitvi zakona.

500. člen - upoštevan ZDSS-1 (prenehal veljati)

501. člen

Z dnem, ko začne veljati ta zakon, nehajo veljati določbe 66., 67. 69. in 72. do 77. člena, četrtega odstavka 78. člena, ter 100. in 101. člena Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (Uradni list SRS, št. 15/76, 1/89, 14/89), določbi 38. in 39. člena Zakona o samoupravnih sodiščih (Uradni list SRS, št. 10/77, 23/81 in 4/82) in točki 1, 2/II 99. člena ter točke 1, 2, 3/II 101. člena Zakona o sodiščih (Uradni list RS, št. 19/94, 45/95).

Z dnem, ko začne veljati ta zakon, se v Republiki Sloveniji preneha uporabljati Zakon o pravnem postopku (Uradni list SFRJ, št. 4/77, 36/77-popr., 36/80, 69/82, 58/84, 74/87, 14/88-popr., 57/89, 20/90 in 27/90).

502. člen

Minister, pristojen za pravosodje, izda predpis iz četrtega odstavka 132. člena v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

503. člen

Ta zakon začne veljati devetdeseti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pravnem postopku – ZPP-A (Uradni list RS, št. 96/02) vsebuje naslednji prehodni in končno določbo:

PREHODNI IN KONČNA DOLOČBA

34. člen

Minister, pristojen za pravosodje, izda podzakonski akt iz 8. člena tega zakona v treh mesecih od uveljavitve tega zakona.

35. člen

Določbe 14. člena tega zakona se v postopkih, v katerih je bila tožba vložena pred njegovo uveljavitvijo, uporabljajo, če do njegove uveljavitve še ni bil razpisan prvi narok za glavno obravnavo.

Določba 17. člena tega zakona se ne uporablja, če je bila tožba vložena pred njegovo uveljavitvijo.

36. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pravnem postopku – ZPP-B (Uradni list RS, št. 2/04) vsebuje naslednje prehodne in končno določbo:

PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

15. člen

Postopki v sporih o zakonitem preživljanju, ki so začeti do začetka uporabe določb iz 16. člena tega zakona, se dokončajo pred okrajnimi sodišči po dosedanjem zakonu.

Če bo po začetku uporabe 1. in 2. člena tega zakona v zadevi iz prejšnjega odstavka razveljavljena odločba prve stopnje, se postopek nadaljuje pred okrožnim sodiščem po tem zakonu.

Okrajna sodišča zadeve iz prejšnjega odstavka po uradni dolžnosti odstopijo okrožnim sodiščem. O odstopu zadev se sestavi zapisnik, ki ga podpišeta predsednik sodišča, ki zadevo odstopa, in predsednik sodišča, kateremu je zadeva odstopljena.

16. člen

Določbe 1., 2., 8., 9., 10., 11., 12. in 13. člena tega zakona se začnejo uporabljati 1. maja 2004.

17. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pravnem postopku – ZPP-C (Uradni list RS, št. 52/07) vsebuje naslednji prehodni in končno določbo:

PREHODNI IN KONČNA DOLOČBA

25. člen

Minister, pristojen za pravosodje, ob tehnični izpolnitvi pogojev za vlaganje po elektronski poti, z odredbo določi datum, od katerega je mogoče vloge, listine in pisanja s seznama vlagati po elektronski poti.

Minister, pristojen za pravosodje, ob tehnični izpolnitvi pogojev za vročanje po elektronski poti, z odredbo določi datum, od katerega je mogoče vročanje po elektronski poti.

Minister, pristojen za pravosodje, ob tehnični izpolnitvi pogojev za vodenje spisa v elektronski obliki, z odredbo določi datum, od katerega je mogoče spis pregledovati in prepisovati tudi v elektronski obliki v informacijskem sistemu ter v njem spremljati potek postopka.

26. člen

Minister, pristojen za pravosodje, izda podzakonski predpis iz četrtega odstavka 105.b člena zakona v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona, podzakonske predpise iz šestega odstavka 127. člena, šestega odstavka 132. člena in osmega odstavka 149. člena zakona pa v enem letu od uveljavitve tega zakona.

Pravne in fizične osebe, ki opravljajo vročanje na podlagi posebnega dovoljenja ministra, pristojnega za pravosodje, prenehajo za posamezno sodišče opravljati dejavnost vročanja v pravnem postopku, ko posamezno sodišče zagotovi opravljanje dejavnosti vročanja v pravnem postopku po pravnih in fizičnih osebah, izbranih v postopku javnega naročanja po zakonu, ki ureja javno naročanje.

27. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pravnem postopku – ZPP-D (Uradni list RS, št. 45/08) vsebuje naslednje prehodne in končne določbe:

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

129. člen

Če je bil postopek začel pred 1. januarjem 2010 pred okrožnim sodiščem v skladu s prvim odstavkom 32. člena Zakona o pravnem postopku (Uradni list RS, št. 73/07 - uradno prečiščeno besedilo), se dokonča pred okrožnim sodiščem.

130. člen

Postopek, ki se je začel pred uveljavitvijo tega zakona, se nadaljuje po določbah tega zakona, če ni v tem zakonu določeno drugače.

Če je bila pred uveljavitvijo tega zakona na prvi stopnji izdana odločba, s katero se je postopek pred sodiščem prve stopnje končal, se postopek nadaljuje po dosedanjih predpisih.

Če je po uveljavitvi tega zakona odločba prve stopnje iz prejšnjega odstavka razveljavljena, se postopek nadaljuje po določbah tega zakona.

Določbe petega odstavka 98. člena in drugega odstavka 108. člena zakona se ne uporabljajo, če je bila vloga vložena pred uveljavitvijo tega zakona.

Če je bila tožba vložena pred uveljavitvijo tega zakona po rednem postopku, pa vrednost spornega predmeta ne presega 2.000 eurov, se postopek nadaljuje po določbah zakona, ki ureja postopek v sporih majhne vrednosti. Če je bil odgovor na tožbo vročen tožeči stranki pred uveljavitvijo tega zakona, ji mora sodišče dati rok za vložitev ene pripravljalne vloge skupaj s poukom iz 453. člena zakona. Če je bila toženi stranki vročena pripravljalna vloga v skladu s drugim odstavkom 452. člena zakona pred uveljavitvijo tega zakona, ji mora sodišče dati rok za vložitev ene pripravljalne vloge skupaj s poukom iz 453. člena zakona. Določba prejšnjega stavka se smiselno uporablja tudi za tožbe v gospodarskem sporu, ki so bile vložene pred uveljavitvijo tega zakona po rednem postopku, pa vrednost spornega predmeta ne presega 4.000 eurov.

131. člen

Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati 25., 30., 32., 39., 40. in 77. člen Zakona o delovnih in socialnih sodiščih (Uradni list RS, št. 2/04 in 10/04 - popravek).

132. člen

Določbi 2. in 4. člena tega zakona se začneta uporabljati 1. januarja 2010. Do začetka uporabe teh določb se uporabljajo dosedanje določbe 30. in 32. člena Zakona o pravdnem postopku.

133. člen

Ta zakon začne veljati 1. oktobra 2008.